

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 11. MARCA 1982

ŠTEVILKA: 10 • LETO: XXXI

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vanič — Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oprosten prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

NA SEZNAMU 153 UDELEŽENK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU DELA IN SREDSTEV

V zadnji številki Železarnja smo predstavili prvi del samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v SOZD Slovenske železarnice v obdobju 1981–1985, ki je ta čas v razpravi in sprejemanju v 153 delovnih organizacijah kovinsko-predelovalne industrije in delovnih organizacijah s področja trgovine SR Slovenije in v drugih bratskih republikah. Danes pa predstavljamo drugi del sporazuma, ki obravnava osnove in merila pogoje, način in roke za ugotavljanje deleža v skupnem dohodku.

HITREJŠE VKLJUČEVANJE MLADIH V VSE VRSTE DRUŽBENE ODGOVORNOSTI IN DRUŽBENEGA ODLOČANJA V DELEGATSKEM SISTEMU

«Uspeh zveze socialistične mladine in njen prispevek k razvoju socialistične družbe bo toliko večji, kolikor bo ustvarjala pogoje za širšo in hitrejšo vključitev mladih ljudi v vse vrste družbene odgovornosti in družbenega odločanja v delegatskem sistemu,» je med drugim poudaril Edvard Kardelj v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja v poglavju, v katerem opredeljuje vlogo in naloge zveze socialistične mladine v našem političnem sistemu.

Ker se ta čas tudi mladi že pripravljajo na svoj kongres, ki bo v oktobru letos v Novem mestu, bi bilo prav, da se tudi v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih soočimo z delom mladih in delom zveze socialistične mladine. V zadnjem času je sicer opazna večja živahnost in aktivnost osnovnih organizacij zveze socialistične mladine v TOZD in delovnih skupnostih naše železarnice, precej odvisno od spodbud mlade generacije in organizacije ZSMS s strani subjektivnih sil v TOZD in delovnih skupnostih, predvsem pa osnovnih organizacij zveze komunistov. Še vedno pa so pri tej aktivnosti v ospredju predvsem različne operativne in rekreativne aktivnosti: izbor najboljšega mladega delavca — samoupravljalca, stenski časopisi, okrasitev volič, lokalne mladinske delovne akcije, evidentiranje kandidatov za mladinske delovne brigade, športno-rekreativna tekmovanja in podobno. Bolj poredko se mladi soočajo s problemi dela in delovnega ter življenjskega okolja, še redkeje pa z ekonomskimi, samoupravnimi, političnimi in drugimi interesi in potrebami človeka na delovnem mestu v TOZD ali delovni skupnosti ter Železarni, v krajevni skupnosti, kjer živijo in širšem družbenem okolju.

Precej prizadevanj zveze socialistične mladine v Železarni pa tudi občini je namenjenih idejnopolitičnemu izobraževanju, ki pa se v praksi ne odraža dovolj. Nedvomno so pri tem prisotna tudi vprašanja ustreznosti izobraževalnih programov, predavateljev, motiviranosti in zainteresiranosti udeležencev izobraževanja. Pomemben vzrok za premajhno učinkovitost tovrstnih prizadevanj je nedvomno v tem, ker mladi udeleženci idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja niso še konkretno vključeni v različne družbene odgovornosti in družbeno odločanje v delegatskem sistemu, kjer bi pridobljeno znanje lahko uporabljali, preverjali v praksi in z njim vplivali na kvalitativno opredeljevanje in odločitve.

Zveza komunistov si je sicer prizadevala in spodbujala člane in še posebej mlade komuniste za delo med mladino in v zvezi socialistične mladine, pa vsaj v naši železarni nismo v tem pogledu dosegli bistvenih premikov. Pri tem smo morda včasih tudi precenjevali mlade komuniste, ki so šele sami dozorevali kot komunisti in iskali svoje uveljavitve. Predvsem smo pozabili na to, na kar opozarja predlog poročila centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije o delovanju ZKS med osmim in devetim kongresom ZKS, namreč, da se v številnih organizacijah zveze komunistov še vedno ne zavedajo, da problemi v organiziranju in delovanju organizacije ZSMS niso samo stvar aktivistov v tej organizaciji in mladih komunistov temveč vseh komunistov in osnovnih organizacij zveze komunistov v okolju. Zveza komunistov še ni razvila in uveljavila vseh tistih oblik in metod organiziranja in delovanja mladih, ki bi jim omogočile odgovornejšo vključevanje v razreševanje družbenih vprašanj in s tem perspektivo mlade generacije.

Podobno je v že omenjeni študiji menil tudi Edvard Kardelj, ko je zapisal: «Z drugimi besedami, vse pomanjkljivosti v odnosu in aktivnosti zveze komunistov do družbenopolitičnih organizacij, pomanjkljivosti v njihovih medsebojnih odnosih, vse slabosti socialistične zveze in položaja sindikatov vplivajo na položaj in vlogo zveze socialistične mladine v našem političnem sistemu.»

Ko razmišljamo o bolj učinkovitem in hitrejšem vključevanju mladih v politični sistem socialističnega samoupravljanja, imamo pred očmi tako organizacije ZSMS kot tudi mlade, ki delujejo v različnih družbenih in društvenih organizacijah, ki jih pa ni malo. To poudarjamo zato, ker imajo tudi različna društva in družbene organizacije svoj interes in vpliv v družbenih odnosih in na različne načine lahko vplivajo na družbeno zavest in reševanje družbenih problemov. Hkrati so sestavni del subjektivnih sil socialistične družbe, vprašanje pa je, ali to tudi uresničujemo in ali so mladi, ki v teh organizacijah delajo, vključeni v ta proces, ali samo postavljajo šotore, igrajo hokej, telovadijo, pojejo, igrajo...

S temi in drugimi vprašanji mladih in organizacij ZSMS bi se morali soočiti tako mladi pred svojim kongresom, kakor tudi komunisti v pripravah na IX. kongres Zveze komunistov Slovenije in XII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije.

Nadaljevanje na 6. strani

Upoštevajoč specifično mesto TOZD metalurške proizvodnje v delovnih organizacijah — članicah železarn, je navedeno v samoupravnem sporazumu, se kot osnova za povračilo in nadomestilo (skupni dohodek) jemlje dohodek, ki ga doseže TOZD črne metalurgije v delovnih organizacijah, v katere so sredstva vložena. Poslovanje TOZD s področja metalurške proizvodnje morajo v delovni organizaciji izkazati v poslovni evidenci tako, da bo zagotovljen nadzor nad ustvarjanjem skupnega dohodka.

Skupni dohodek, ustvarjen v TOZD črne metalurgije, navaja sporazum, se dobi tako, da se od celotnega prihodka odštejejo materialni stroški, ki v črni metalurgiji kot normalni nastopajo in amortizacija, obračunana po minimalni stopnji. Skupni dohodek za delitev pa se dobi tako, da se od skupnega dohodka TOZD črne metalurgije odštejejo obresti in druge pogodbeno obveznosti ter davki in prispevki, ki so neodvisni od uspešnosti poslovanja oziroma velikosti skupnega dohodka. Skupni dohodek, namenjen za delitev, se razdeli na dva dela, in

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELEGATSKI SISTEM JE SREDSTVO, KI POVEZUJE ČLOVEKA PRI DELU Z UREJANJEM DRUŽBENIH ZADEV

V osnutku resolucije devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije je med nalogami Zveze komunistov Slovenije pri nadaljnjem razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja na prvem mestu poudarjeno utrjevanje in razvijanje delegatskega sistema kot sredstva, ki povezuje človeka pri delu z urejanjem družbenih zadev na vseh področjih dela in življenja, ker je s tem omogočeno delavcu, da na podlagi dela s sredstvi v družbeni lastnini obvladuje celoto ekonomskih in političnih funkcij družbe.

To pomeni, da je uveljavljanje in utrjevanje samoupravnega družbeno-ekonomskega položaja delavca oziroma njegove vodilne vloge v sistemu socialističnega samoupravljanja neločljivo povezano z uresničevanjem delegatskega sistema, s katerim v naši družbi presegamo ločevanje med delom in politiko, do katerega je prišlo v družbeni delitvi dela.

Ceprav se je po sprejemu nove ustave, zakona o združenem delu in drugih sistemskih rešitev okrepilo izražanje in usklajevanje temeljnih življenjskih interesov in potreb delavcev, delovnih ljudi in občanov, v delegatskem sistemu bolehamo še na mnogih slabostih. Tudi v temeljnih

organizacijah združenega dela naše železarnice se je očitno kazalo zapiranje v okvire temeljnih organizacij, kar se je odražalo tudi v odnosu do delegatskega skupščinskega sistema, oziroma konkretno do zbora združenega dela skupščine občine kot do skupščin, oziroma zborov uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

V temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih se zelo malo zanjimajo za sestajanje delegacij, marsikje nimajo niti evidence, aktivna povezanost delegatov je bila bolj ali manj prepuščena slučajnim in taki ali drugačni zavesti in odgovornosti delegatov. Konference delegacij na nivoju Železarnice so bile že po

pravilu nesklepne, ne da bi na to sploh kdo resno in odgovorno reagiral. Projekt o nadaljnjem razvoju delegatskega sistema v Železarni, ki ga je že več kot pred letom dni sprejel aktiv komunistov Železarnice, je ostal na papirju, ne da bi kdo karkoli poklical na odgovornost zaradi neizvršene naloge, ki je bila konkretno opredeljena. Povezanost delegacij s strokovnimi službami je bila slučajna, ne dosti boljša pa povezanost le-teh s samoupravnimi organi TOZD in delovnih skupnosti. Temu primeren je bil seveda tudi vpliv delavcev TOZD in delovnih skupnosti pri urejanju družbenih zadev in v družbeni reprodukciji kot celoti.

Zato je tudi v osnutku resolucije med nalogami komunistov poudarjeno, da bodo prizadevanja komuni-

(Nadaljevanje na 3. strani)

INOVACIJSKI PRIHRADEK OZIROMA KORISTI V FEBRUARJU 5.203.790 DIN

V preteklem mesecu so odbori za gospodarstvo v TOZD na sedmih sejah obravnavali trinajst v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav in jih dvanaest pozitivno ocenili in zanje odobrili posebna nadomestila, eno pa zavrnili. Obenem so obravnavali tudi dve ideji, od katerih so eno pozitivno ocenili in odobrili, eno pa zavrnili. Skupni prihodek oziroma koristi znašajo 5.203.790,00 din, za kar je dvaindvajset novatorjev prejelo 188.960,00 din posebnih nadomestil ali 3,63 % od ugotovljenih koristi.

(Nadaljevanje na 3. strani)

TOKRAT OSEBNI DOHODEK V DVEH KUVERTAH

V preteklih letih smo z izplačilom osebnega dohodka za december postavili dokončno razmerje delitve ustvarjenega čistega dohodka. Poslovni rezultat leta 1981 pa nam omogoča, da iz čistega dohodka še del sredstev namenimo za izplačilo osebnega dohodka. Ta del sredstev bomo prejeli na izplačilni dan 15. marca prikazan ločeno, tako da bo vsak delavec vedel, kolikšen je njegov zaslužek za opravljeno delo v februarju in kolikšna je višina njegovega osebnega dohodka, ki se izplača na osnovi doseženih rezultatov v letu 1981.

Osnove za oblikovanje poravnave smo dealci obravnavali in sprejemali na samoupravnih delovnih skupinah, predno je bil znan poslovni rezultat. Delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti so ugotovili, da so kriteriji v vseh enotah združenega dela sprejeti z večino glasov.

Od sprejemanja kriterijev za oblikovanje, diferencirane poravnave je

minilo že nekaj tednov, zato si jih kratko osvežimo:

— dohodek na delavca v primerjavi s planiranim dohodkom na delavca za TOZD ali delovno skupnost,

— dohodek na delavca v primerjavi s planiranim dohodkom na delavca, dosežen na ravni Železarnice.

(Nadaljevanje na 2. strani)

TUDI V MARCU DOBER ZAČETEK

Podatki, ki jih dnevno zbira statistična služba na sektorju za ekonomiko nam kažejo, da so proizvodne temeljne organizacije združenega dela naše železarnice tudi marčevske planske obveze začele uspešno uresničevati.

Skupna proizvodnja v prvih osmih dneh v marcu je bila dosežena s 33.676,2 tonami ali s 26,8 % v odnosu na družbeni načrt oziroma 27,5 % v odnosu na operativni program za mesec marec. Za prodajo je bilo v tem času, brez Elektrode Zagreb, izdelano 10.195,2 tone izdelkov, kar v odnosu na družbeni načrt za mesec marec pomeni 27,6 %, v odnosu na operativni program pa 27,8 %.

Delavci v TOZD Plavž so do vključno 8. marca izdelali 2.083,8 ton grodija, kar je v odnosu na zmanjšani mesečni družbeni načrt in operativni program, zaradi remonta plavža 1, 31,1 % mesečne obveznosti.

Jeklarji v TOZD Jeklarna pa so v tem času izdelali 11.558 ton surovega jekla ali 27,5 % mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu.

V FEBRUARJU VSE TOZD IZPOLNILE OPERATIVNI PROGRAM

Razveseljiva značilnost meseca februarja je, da so vse temeljne organizacije pri skupni proizvodnji dosegle, oziroma presegle z operativnim programom predvidene količine. V celoti je bil pri skupni proizvodnji presežen operativni program za 10,6 %, pri gotovi proizvodnji pa za 9,3 %, vključno z Elektrodami Zagreb.

NA SEZNAMU 153 UDELEŽENK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU DELA IN SREDSTEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

sicer na del, ki pripada delavcem na podlagi živega dela in na del, ki pripada delavcem na podlagi minulega dela.

Del skupnega dohodka za delitev na podlagi živega dela zajema: samoupravno dogovorjene osebne dohodke delavcev TOZD črne metalurgije in skupno porabo, sredstva, ki so potrebna za kritje davkov in prispevkov, ki se jih plačuje od osebnih dohodkov, sredstev sklada skupne porabe in akumulacije, akumulacije, ki se prizna delavcem TOZD črne metalurgije na podlagi živega dela.

Preostali del skupnega dohodka za delitev se razdeli na podlagi minulega dela, in sicer po vloženi sredstvih med vse podpisnice samoupravnega sporazuma, pri čemer pa se upošteva dejansko združena sredstva podpisnic, ki so sodelovale pri ustvarjanju dohodka v konkretnem letu. Pri vrednosti sredstev uporabnikov združenih sredstev se upošteva dejanska vrednost sredstev poslovnega sklada v konkretnem letu. Skupni dohodek se seveda ugotavlja ločeno po železarnah.

Skupni dohodek se med letomčasno ugotavlja v rokih, v katerih se skladno z zakonom ugotavlja celotni prihodek in dohodek, končni obračun skupnega dohodka in opredeljen delež posamezne podpisnice ter razdelitev sredstev iz skupnega dohodka na posamezne podpisnice pa se opravlja letno ob zaključnem računu.

V sporazumu sta podpisnicam predloženi dve varianti za udeležbo podpisnic v skupnem dohodku, in sicer:

- po prvi varianti naj bi udeležba podpisnic v skupnem dohodku iz naslova združevanja dela in sredstev obsegala nadomestilo za gospodarske zbirke in sredstva in vračilo združenih sredstev;

- po drugi varianti naj bi se skupni dohodek delil, upoštevajoč povprečno akumulacijsko stopnjo v črni metalurgiji, po naslednjem načelu:

- kadar predstavlja ustvarjeni skupni dohodek največ 8 % vrednosti vloženi sredstev, se razdeli v celoti kot nadomestilo

- v primeru, da je vrednost ustvarjenega skupnega dohodka večja od 8 % vrednosti vloženi sredstev, se vrednost skupnega dohodka nad 8 % vrednosti vloženi sredstev deli v razmerju, in sicer 70 % vračila in 30 % nadomestila.

NAČINI IN ROKI ZA VRAČANJE VREDNOSTI ZDRUŽENIH SREDSTEV

Sporazum določa, da se udeležba v skupnem dohodku začne uveljavljati, ko začne normalno obratovati naložba, v katero so bila vložena posamezna sredstva. Kot začetek normalnega obratovanja se po sporazumu smatra sprejetje prvega zaključnega računa TOZD, v kateri je bila realizirana naložba. V tem letu se začne uveljavljati tudi udeležba v skupnem dohodku.

Pravica podpisnic iz naslova združenih sredstev na udeležbo v skupnem dohodku preneha, ko je vrnjena vrednost združenih sredstev, uporabniki pa jamčijo, da bo ta vrednost vrnjena v desetih letih po začetku vračanja. Po sporazumu se prvih pet let vračajo sredstva v skladu z razmerji, ki jih opredeljujejo prej navedeni varianti, v drugih petih letih pa jih bodo železarne vračale tudi v breme akumulacije oziroma amortizacije, s katero samostojno razpolagajo, in sicer po enakih letnih deležih. S sporazumom uporabniki združenih sredstev zagotavljajo celotno vračilo združenih sredstev v dogovorjenem roku.

Obveznosti in odgovornosti za vračilo združenih sredstev se znotraj železarn uredijo s posebnim sporazumom.

MEDSEBOJNE OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI

V sporazumu je poudarjeno, da je osnovni interes podpisnic, zaradi katerega so pristopile k združevanju dela in sredstev, zagotavljanje dolgoročne in stabilne oskrbe z izdelki iz proizvodnje železarn. To bodo podpisnice dosegale s sprejemom usklajenega plana proizvodnje in dobav in s sodelovanjem pri sprejemanju pomembnejših razvojnih odločitev v železarnah.

S tem sporazumom se železarne zavezujejo, da bodo podpisnicam zagotavljale dogovorjene dobave v obdobju, za katerega velja sporazum. Medsebojne obveznosti glede dobav

pa bodo urejene v usklajenem srednjeročnem planu. To zagotovi velja ne glede na to, v katero konkretno naložbo so bila usmerjena sredstva, ki jih posamezne podpisnice združujejo. Le-te pa se prav tako zavezujejo, da bodo v celotnem obdobju prevzemale dogovorjene dobave iz železarn.

V primeru, da skupni organ, ki se oblikuje po tem sporazumu, ugotovi, da železarne ne uresničujejo dogovorjenih dobav iz tekoče proizvodnje, za katero so se obvezale, odpade obveznost združevanja sredstev za izpadle dobave. Poleg tega pa se za 5 % zmanjša obseg obveznega združevanja za realizirane dobave, merjeno od vrednosti dobavljenih količin. Pri tem pa se seveda upoštevajo višje sile in objektivne motnje v proizvodnji, kar ugotavlja in presoja skupni organ.

V primeru, da po realizaciji naložbe delno ali v celoti izpadejo dolgoročno dogovorjene dobave iz povečanih kapacitet, vrnejo železarne sredstva, združena za ta namen v obliki posojila, in sicer v času štirih let. Za čas uporabe združenih sredstev za izgradnjo povečanih kapacitet se priznajo obresti, ki so običajne v času združevanja, računa pa se jih od združitve naprej. Sankcije za neizpolnjevanje dobav se ne izvajajo, kadar dobave izostanejo zaradi višje sile. Poleg običajnih razlogov se kot višja sila ali motnja šteje tudi izpad proizvodnje, ki je posledica pomanjkanja deviznih sredstev, potrebnih za nakup surovin in reprodukcijskega materiala v železarnah.

Sporazum tudi določa, da v primeru, če pride pri realizaciji do investicijskih prekoračitev zaradi spremembe cen, deviznih tečajev in podobno, podpisnice za pokrivanje teh prekoračitev sklenejo poseben aneks k temu sporazumu.

Podpisnice se s tem sporazumom tudi zavezujejo, da si bodo aktivno prizadevale za zagotovitev deviznih sredstev, potrebnih za izgradnjo objektov po tem sporazumu in za tekočo proizvodnjo, ki zagotavlja dogovorjene dobave. Združevanje deviznih sredstev za te namene bo urejeno z letnimi plani na osnovi usklajenega srednjeročnega plana in s posebnim sporazumom.

ALI SE NE MOREMO DOGOVORITI ZA ENOTNO POZORNOST ŽENSKAM

Letos se ni zgodilo prvič, da so osnovne organizacije zveze sindikatov temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti naše železarne zelo različno izkazale pozornost sodelavkam ob mednarodnem prazniku žensk - 8. marca. Tako lani kakor letos je bilo med sodelavkami nekaterih TOZD upravičeno veliko razburjenja in negotovanja, ker v železarni ni bilo nikogar, ki bi spodbudil dogovor med osnovnimi organizacijami zveze sindikatov za enotno izkazano pozornost vsem ženskam v železarni.

Tako kot lani, se je tudi letos dogodilo, da so sodelavke v posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih poleg enotnih voščilnic prejele različne zneske denarja in bile deležne različnih drugih pozornosti. Razponi pa so bili taki, da so upravičeno razburili sodelavke, ki so se spraševale, če ne delajo v isti delovni organizaciji. Tako so, na primer, v TOZD Družbena prehrana prejele sodelavke le voščilnico, v TOZD Elektrode poleg voščilnice še brisačo v vrednosti 103,00 din, v drugih TOZD in delovnih skupnostih pa od 200,00 do 500,00 din. Razen tega so v nekaterih primerih, predvsem tam, kjer je manj sodelavk, te tudi pogostili.

Na tako neenotnost seveda vpliva celoletno gospodarsko stanje osnovnih organizacij zveze sindikatov z denarjem, s katerim razpolagajo, zelo pomembno pa tudi število zaposlenih sodelavk v posameznih TOZD in delovnih skupnostih. Razumljivo je, da so tam, kjer jih je manj, lahko bolj »radodarni« kot tam, kjer večino sestavljajo tovarišice. To seveda po nepotrebnem buri duhove.

Po toči, pravijo, je zvoniti prepozno. Toda to zvonjenje naj bi prebudilo tovarniško vodstvo zveze sindikatov, ne le, da se v železarni dogovorimo za enotno pozornost ob tem mednarodnem prazniku, temveč da predvsem praznovanju mednarodnega dneva žensk damo novo kvaliteto.

Mnogokje so se letos, ko nam zaostrjene gospodarske razmere narekujejo varčevanje na vseh področjih, odrekli voščilnicam in obdaritvam ter sredstva, načrtovana za to, namenili za različne solidarnostne namene (npr.: celjski sindikati).

Prav gotovo ho ta praznik dobil tisto vsebinsko veljavo, ko se bomo ob tem dnevu vsaj enkrat na leto poglobljeno in analitično soočili z dejanskim položajem in resnično

Osnovni dokument, s katerim se konkretizirajo medsebojne obveznosti in pravice, je usklajen srednjeročni načrt razvoja, proizvodnje in dobav v obdobju 1981-1985, ki ga podpisnice sprejmejo šest mesecev po uveljavitvi tega sporazuma.

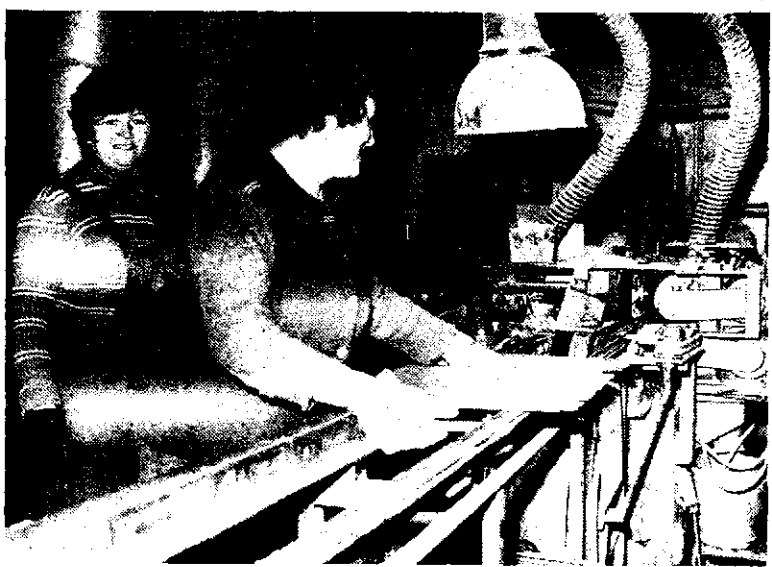
Po tem sporazumu podpisnice tudi prevzamejo odgovornost za primer poslovanja z izgubo, ki je nastala brez krivde delavcev v TOZD metalurške proizvodnje, po začetku ugotavljanja skupnega dohodka. Obveznost za pokrivanje izgube za podpisnice nastopi po izčrpanju vrstnega reda pokrivanja izgub v delovnih organizacijah in SOZD Slovenske železarne na osnovi samoupravnega sporazuma in zakona.

Skupno in sporazumno bodo podpisnice urejale in usklajevale zadeve skupnega pomena, ki se nanašajo na izgradnjo ali posodobitev metalurških naprav v železarnah in na zagotavljanje osnovnih interesov podpisnic. Te zadeve bodo podpisnice uresničevale s sprejemanjem odločitev v svojih organih upravljanja, oziroma s sprejemanjem in usklajevanjem v skupnih organih, ki se ustanovijo na osnovi tega samoupravnega sporazuma.

Seznam delovnih organizacij kovinsko-predelovalne industrije in delovnih organizacij s področja trgovine, katerim je bil dostavljen samoupravni sporazum v razpravo in pristop, zajema:

- v SR Sloveniji 12 članic skupnosti za jeklo, deset trgovskih delovnih organizacij in 41 direktnih kupcev železarskih izdelkov,
- v SR Hrvaški tri trgovske delovne organizacije in 28 direktnih kupcev,
- v SR Srbiji šest trgovskih delovnih organizacij in 37 direktnih kupcev,
- v SR Bosni in Hercegovini eno trgovsko delovno organizacijo in enajst direktnih kupcev,
- v SR Makedoniji eno trgovsko delovno organizacijo in enega direktnega kupca in
- v SR Črni gori dva direktna kupca.

Skupaj sporazum zajema 153 podpisnic, brez TOZD črne metalurgije.

Sodelavki v elektrodnem obratu (Foto I. Kučina)

TOKRAT OSEBNI DOHODEK V DVEH KUVERTAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

- rast produktivnosti, merjena v kg na efektivno uro,
- sredstva izplačanega osebnega dohodka v primerjavi s planiranim osebnim dohodkom,
- izpolnjevanje operativnega programa proizvodnje.

Vsak od naštetih pokazateljev je v enaki meri vplival na poravnavo. Poleg naštetih elementov poravnave pa smo sprejemali dodaten kriterij, ki pomeni priznanje delavcem tistih TOZD, ki so s svojo proizvodnjo za izvoz omogočale nabavo potrebnih materialov iz uvoza in s tem mnogo prispevali k temu, da je bil proizvodni proces vseh TOZD železarne čim manj moten. Posredno se to odraža na relativno ugodnem poslovnem rezultatu, ki nam omogoča izplačilo poročuna.

DELAVKE-BORKE HVALEŽNE ZA IZKAZANO POZORNOST OB DNEVU ŽENSK

Aktiv ZB NOV Železarne je za dan žensk pripravil tovariški sprejem za pet tovarišic - delavk, udeleženk NOB, ki ta čas še delajo v železarni. Sprejema so se udeležile: Marija Javornik, Ivanka Jesih, Marija Lončner, Jožefa Šepic in Anica Vergel.

V krajšem pogovoru jih je pozdravil član odbora aktivna in jim v spomin izročil knjigo s pesmimi Miha Klina.

Sodelavke so bile s tovariškim srečanjem zadovoljne, niso pa mogle mimo spominov iz NOB in povojnega dela in življenja. Dve od njih se počutita zdravi, tri pa imajo z zdravjem težave. Ena bo v kratkem odšla v pokoj, štiri pa prihodnje leto. Predvsem v zdravju šibke so izrazile željo po klimatskem zdravljenju, ki ga doslej še nobena ni bila deležna. Vse delajo v proizvodnji: dve v evidenci proizvodnje, tri pa pri fizičnem delu. Izkazane pozornosti ob dnevu žensk so bile zelo vesele in se aktivno za to tudi lepo zahvaljujejo.

B. B.

Iz ustvarjenega čistega dohodka smo za poravnavo osebnega dohodka lahko namenili 1,8 % izplačanih sredstev v letu 1981. Enostavneje si to višino predstavljamo glede na mesečni osebni dohodek - 15,4 %. Odstopanja v višini poravnave po temeljnih organizacijah so razmeroma majhna, kar nam potrjuje naslednja preglednica:

TOZD - DSSS	PROCENT PORAVNAVE	PORAVNANA DIN NA DELAVCA
Plavž	15,2	2.047
Jeklarna	14,2	1.963
Livarna	15,1	1.978
Valjarna bluming-stekel	15,7	1.815
Valjarna žice in profilov	16,1	1.959
Valjarna debele pločevine	17,2	1.923
Hladna valjarna Bela	18,1	2.144
Hladna valjarna		
Jesenice	16,3	1.986
Žičarna	18,2	1.973
Profilarna	16,4	1.668
Vratni podhoji	15,1	1.477
Jeklovlek	16,7	1.823
Elektrode	18,2	1.734
Željarna	18,2	1.988
Strojne delavnice	15,1	1.730
Remontne delavnice	14,9	1.859
Vzdrževanje	14,7	1.997
Energetika	14,6	1.916
Transport	14,8	1.790
DS KO-FI	14,8	1.821
DS KSI	14,2	1.647
DS ETKRN	15,2	2.027
Družbena prehrana	14,5	1.303
ŽELEZARNA	15,4	1.876

Znani so že prvi podatki o višini OD za februar. V primerjavi z januarjem je v tem mesecu manj delovnih dni praktično za vse delavce, manj pa je tudi dodatkov za delo v posebnih časovnih pogojih. Kljub temu je osebni dohodek na zaposlenega manjši le za 2,8 % kot v prvem mesecu letošnjega leta, medtem ko je znesek osebnega dohodka na uro celo za 3,1 % večji.

Na prvi pogled taki podatki presenečajo. Analiza vzrokov še ni opravljena, že vnaprej pa lahko ugotovimo, da je najpomembnejši vpliv na višino osebnega dohodka imel dober proizvodni rezultat v večini TOZD. Delež osebnega dohodka za učinkovitost se je namreč povečal kar za 3 %.

Več podatkov o osebnem dohodku za februar bomo pripravili za naslednjo številko.

Sodelavci - mladi martinari (Foto I. Kučina)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

INOVACIJSKI PRIHRANEK OZIROMA KORISTI V FEBRUAR V FEBRUARJU 5.203.790 DIN

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD LIVARNA

Avtorju **Janezu Bregantu** iz delovne skupnosti EK-TKR-NG je odbor za gospodarstvo odobril drugi del tretjega posebnega nadomestila za rekonstrukcijo plinske žarilne peči. En del je bil avtorju odobren v TOZD Jeklarna v mesecu januarju. S to predelavo je avtor dosegel večjo storilnost peči, zmanjšal porabo VP plina in nafte, zmanjšal stroške vzdrževanja in povečal varnost obratovanja.

TOZD TRANSPORT

Avtorju **Antonju Prežljaku** iz TOZD Vzdrževanje je bilo dodeljeno tretje posebno nadomestilo za predelavo relejne kombinacije na stroju za varjenje kolesnih dvojic. Avtor izboljšave je uspešno predelal uvoženo relejno kombinacijo na domače dele in s tem usposobil stroj za normalno obratovanje. Bistvena prednost predelave relejne kombinacije je v tem, da je možno menjati posamezne releje domače proizvodnje, ki so vedno na zalogi. Pri originalu pa so morali menjati celotne stavke.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Avtorjema **Mirku Pikonu** in **Francu Dovžanu** je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za izdelavo posebne pomične plošče za prerezovanje obdelovalcev na krožni žagi. Krožna žaga spada med stare mizarske stroje, na katerih je delo dokaj naporno in nevarno. To se posebno velja pri razrezovanju daljših desk, iveric, veznihih plošč itd. Pri takem delu sta prvotno morala delati dva izkušena delavca. Delo je bilo naporno in nevarno, zato sta avtorja izdelala posebno pomično ploščo, ki ima naslednje pozitivne lastnosti:

- je daljša in ustreza za večino dolžin obdelovalcev, zato pomoč sodelavca pri podajanju ni potrebna.
- zaradi izvedbe s kotalnimi ležaji je dosežen enakomerni tek in natančnejše gibanje mize, potrebna energija za podajanje pa je mnogo manjša.

Uvedba navedene pomične plošče omogoča kvalitetnejše in varnejše delo na tem mizarskem stroju, poleg tega pa izkazuje tudi prihranek, saj se je zmanjšalo delo pomočnika.

Avtorju **Aloju Koširju**, upokojencu železarne Jesenice, je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za predelavo varilnega ročnika za elektrode. Varilni ročniki oziroma držala za elektrode, ki se uporabljajo na montažnem oddelku, so domače izdelave. Ročniki so imeli to slabo lastnost, da so se pri dolgotrajnem varjenju na steni ali nad glavo z večjimi elektrodami toliko segreli, da je popustil, oziroma se oddalil mehko lotani spoj kabla na ročniku. Avtor izboljšave je v ročnik pred vmetitvijo vgradil izolirani vložek, tako da do pregretja ne prihaja več. Tudi priključka kabla v ročnik ne lotajo več, temveč ga pritrdijo v navojno tulko z vijakom ter prižemno ploščico.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Avtorjem **Tonetu Dolencu**, **Edu Drobnu** in **Ivu Lebanu** je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izboljšano izvedbo kabelskega kanala hidravličnega prostora kleti strojne za novo DUO ogrođa 10 in 11. Prvotni načrt rekonstrukcije valjarne žice v grupi »C« je predvideval prestatitev električnih kablov proge 25 in starih navijalcev. Predlagatelji pa so na podlagi prvotnih načrtov iskali boljše rešitev v povezavi med stari in novim kabelskim kanalom. Izvedba kabelskega kanala po zamisli avtorjev je omogočila, da se je s porušitvijo starega dela kanala kable samo preselilo v sedaj obstoječi kanal.

TOZD VRATNI PODBOJI

Avtorju **Romanu Iskra** je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo varilnega točkovnega stroja AS 10 za izdelavo vratnih podbojev. Točkovna varilna stroja AS 10 sta bila prirejena tako, da sta lahko točkovno zavarila dva nasadila. Tržišče pa je zahtevalo tudi podboje s tremi nasadili. Z uvedbo navedene tehnične izboljšave je avtor omogočil varjenje treh ali več nasadil na stroju AS 10 ter s tem omogočil hitrejšo izdelavo podboja.

Avtorjema **Dragu Kalamarju** in **Francu Paplerju** iz TOZD Vratni podboji je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za uvedbo naprave za vpenjanje sider na obeh točkovnih varilnih strojih. Zaradi

vedno večjega povpraševanja tržišča za podboje širine profilov M 50, M 75, M 80, T 70, T 80 in T 50 je nastal problem, kako privariti sidra na točkovnem varilnem stroju z obstoječimi magneti. Ti magneti so bili preširoki — neuporabni za navedene profile. Zaradi tega sta avtorja izdelala napravo za vpenjanje sider in s tem omogočila varjenje sider na omenjene profile, kar prej ni bilo mogoče.

Avtorjema **Francu Paplerju** in **Dragu Kalamarju** je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za uvedbo vodilnih koloti pri izdelavi stojin. Pri potovanju profila do žage in nato naprej do stanice in točkovnega varilnega stroja je zaradi neravnosti in dimenzijskih odstopov profil prišlo do pogostih zatikov. Pri tem je profil postal neuporaben, ker so kovinska pogonska kolesa izdolbila uture v profil. Z vgraditvijo vodilnih koloti sta avtorja dosegla nemoten transport po liniji, preprečila sta številne zastoje ter izboljšala izplen.

TOZD JEKLARNA

Avtorju **Karlu Jančiču** iz TOZD Jeklarna je bilo za izdelavo zbiralnika in uporabo talnice za separacijo dolomita v kamnolomu Trebež odobreno drugo posebno nadomestilo. Zaradi pomanjkanja vode v potoku Javornik so se v kamnolomu večkrat pojavljali nepredvideni zastoji na separaciji dolomita. Avtor je z zajetjem talne vode iz kamnolomskih podzemskih rogov v posebnem zbiralniku zagotovil zadostno količino vode tudi v kritičnih obdobjih nizkega vodostaja potoka Javornik. S tem je preprečil izpad proizvodnje pranege dolomita in zagotovil TOZD Jeklarna, oddelku SM peči vedno prani in čisti dolomit, kar je za varno delo zelo pomembno.

Avtorjem **Jožu Rožiču**, **Aloju Kalanu**, **Milošu Piščancu** in **Henriku Zupanu** je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za tehnološko spremembo izdelave dolomitnega nasipa v SM jeklarni. Z novo tehnologijo izdelave nasipa brez sinter magnezita se je zmanjšalo število pobegov sarž, izkazuje pa se tudi precejšen prihranek pri sinter magnezitu.

Avtorjem **Viktorju Žanu**, **Jožu Staretu** in **Dušanu Šega** iz TOZD Remontne delavnice je bilo dodeljeno tretje posebno nadomestilo za izdelavo tesnil za vzdolžno os hidravličnega servoregulatorja za regulacijo elektrod. Na električni peči so istočasno v obratovanju trije hidravlični servoregulatorji za krmiljenje dvigalnice in spuščanje elek-

trod. Ob popravilu so ugotovili, da je vzdolžna os regulatorja na mestu, kjer je tesnilo, toliko obrabljena in površina toliko hrapava, da jo je nujno treba brusiti. S tem pa se je premer zmanjšal in izdelano je bilo tesnilo z nekoliko manjšo notranjo mero. Za doseglo boljšega tesnilnega učinka je bil izbran v primerjavi z originalnim nekoliko mehkejši vendar bolj elastičen material. Poleg tega je vulkolansko tesnilo zaradi elastičnosti mnogo primernejše za montažo, posebno primerno pa je pri popravilu na samem mestu vgrajitve.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Avtorju **Ivanu Tušarju**, upokojencu železarne Jesenice, je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za uspešno predelavo vodil na prečnem transportu pri normalizirni peči. Izvedba predloga je pozitivna v tem, ker je po tej izboljšavi dosti manj občasnih okvar na prečnih vodilih pred normalizirno pečo in s tem tudi manj stroškov za popravila.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi prijavo tehnične izboljšave številka 2494 »naprava za regulacijo temperature v kalilni peči EBNER«, avtorjev **Viktorja Pavliča**, **Aloja Slivnika** in **Francu Sinkoviča** in jo zavrnil. Naprava je bila v mesecu januarju demontirana zaradi vedno večjih težav pri obratovanju. Napravo so zamenjali s posebnimi regulatorji, katerih je na zalogi v zadostni količini. S tem so preprečili motnje v proizvodnji, ki so bile prisotne v zadnjih mesecih leta 1981.

Obenem so obravnavali tudi idejni predlog številka 2619 »mehanizirano soljenje pločevine pri valjanju«, avtorja **Avrelija Ravnika** iz delovne skupnosti EK-TKR-NG. Odbor za gospodarstvo je predlog zavrnil, ker izvedba ne pride v poštev zaradi nabave nove odbrizgovalne naprave.

V obravnavi je bila tudi ideja o izvedbi mostovne hidravlične nožne zavore za žerjave s pomično kabino avtorjev **Miha Šlibarja** in **Marijana Lužnika** iz TOZD Remontne delavnice. Člani odbora za gospodarstvo so na podlagi strokovnih ocen ter zaključkov službe in komisij sprejeli sklep, da se strinjajo s poizkusno vgradnjo zavore na žerjavu številka 3. in obenem prevzamejo stroške realizacije. Zavora bo vgrajena aprila 1982 ob rednem letnem remontu.

IV.

DELEGATSKI SISTEM JE SREDSTVO, KI POVEZUJE ČLOVEKA PRI DELU Z UREJANJEM DRUŽBENIH ZADEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

stov usmerjena v ustvarjanje celovitih pogojev, v katerih se bo delegatski sistem še bolj razvil kot oblika družbenega organiziranja delavcev, delovnih ljudi in občanov, ki jim bodo omogočali odločilen vpliv na vsebino in postopke odločanja v samoupravnih organizacijah in skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih pri izvrševanju funkcij oblasti in pri upravljanju drugih družbenih zadev. Le tako se bo delegatski sistem razvijal in utrjeval kot oblika in sredstvo samoupravne demokratične integracije samoupravnih interesov.

To pa pomeni, da bomo morali v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih z organizirano družbenopolitično aktivnostjo vseh zavestnih družbenih sil — zveza komunistov, zveza sindikatov, zveza socialistične mladine, poslovalni organi in strokovne službe — ustvarjati pogoje za svobodno izražanje in demokratično usklajevanje interesov, kar je pogoj, da se interesi posameznikov uskladijo v skupen interes in ti v splošen družbeni interes, izražen v vsebini delegatskih odločitev. Le tako bodo sprejete odločitve in stališča izraz potreb in interesov vseh ali večine delavcev v

TOZD in delovnih skupnostih. To pa bo tudi zagotavljalo, da bodo delavci zavestno prevzemali tudi odgovornosti za uresničevanje sprejetih odločitev in stališč. V tem, da se je v dosednji praksi mnogokrat odločalo in sprejemalo stališča mimo delavcev, lahko in moramo iskati tudi vzroke, da se sklepi, stališča in odločitve mnogokrat v praksi niso uresničevale. Ničkolikokrat smo slišali pripombe, »tisti, ki jih je sprejel, pa naj jih še uresničuje«.

V temeljnih organizacijah združenega dela torej moramo z nadaljnjim razvijanjem delegatskega sistema in delegatskih razmerij omogočiti, da si bodo delavci v odnosih medsebojne povezanosti in odvisnosti z delavci v drugih temeljnih organizacijah združenega dela delovne organizacije železarne in z vsemi delavci v združenem delu zagotavljali obvladovanje procesov in nadzor nad sredstvi družbene reprodukcije.

Če bomo hoteli vse to doseči v železarini, in to moramo, ker je to ustavna pravica delavcev, bodo morale vse organizirane socialistične sile z zvezo komunistov na čelu veliko bolj odgovorno in ustvarjalno delovati pri nadaljnjem dograjevanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij, kot je bilo to doslej.

KADROVSKO GIBANJE OD 1. DO 28. FEBRUARJA

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Marija Babič, 1930, Vzdrževanje — 34 let v ŽJ, Alojz Bernetič, 1921, FRS — 33 let v ŽJ, Avgust Curin, 1925, Livarna — 22 let v ŽJ, Jože Knafelj, 1923, Jeklovlek — 35 let v ŽJ, Anton Kocjančič, 1922, Remontne delavnice — 35 let v ŽJ, Sonja Sifrer, 1928, FRS — 38 let v ŽJ, Antonija Urh, 1927, sektor novogradenj — 37 let v ŽJ, Marija Vidic, 1927, FRS — 36 let v ŽJ in Marjan Žmitek, 1930, Hladna valjarne Jesenice — 34 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRL JE: Matija Štajdohar, 1928, sektor novogradenj — 34 let v ŽJ. Svojem naše iskreno sožalje!

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 15. DO 21. MARCA

15. marca, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1 A, štev. tel. 81-117;
16. marca, STANKO ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica štev. 90, štev. tel. 89-438;
17. marca, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2 A, štev. tel. 82-726;
18. marca, JOŽE KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje 112;
19. marca, JANEZ POLJŠAK, vodja spl. sektorja, Jesenice, Hrušica 12;
20. marca, MIROSLAV NOČ, vodja TOZD Remontne delavnice, Lesce, Na trati 30, štev. tel. 75-991;
21. marca, MARTIN ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, štev. telefona 77-130.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne. V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarini, svoja zapažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem tudi poročati naslednjega dne ob 7. uri članu poslovnega odbora tov. Božu Bartelju.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 15. 3.	BERTI KRAPEŽ	JANEZ FALETIČ
TOREK — 16. 3.	STANE ERŽEN	JOŽE CEJ
SREDA — 17. 3.	VINKO ROTAR	MARJAN DROLČ
ČETRTEK — 18. 3.	VANDA ENIKO	AVGUŠTIN NOVŠAK
PETEK — 19. 3.	JOŽE HRIBAR	MATIJA URH
SOBOTA — 20. 3.	DUŠAN BAK	MARJAN TRONTELJ
NEDELJA — 21. 3.	ALOJZ VARI	MITJA BENEDIČIČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 15. do 20. marca bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta — dr. Lidija Stare.

popoldne: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Kovačič-Može.

V soboto, 20. marca, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Kovačič-Može.

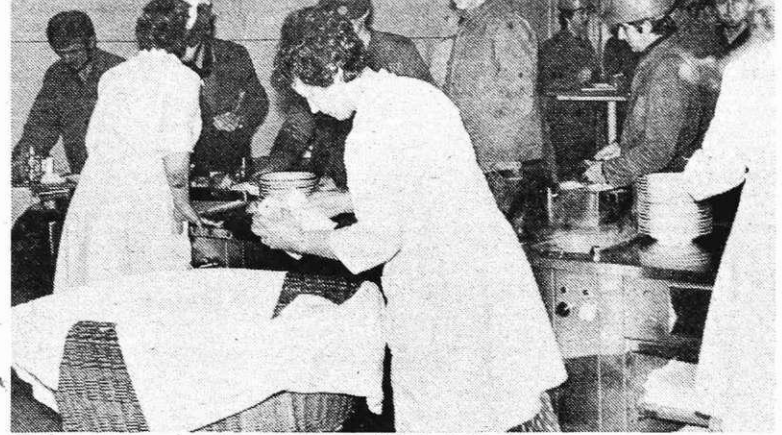
Dispanzer za borbe: dr. Marija Kovačič-Može — IV. obratna ambulanta.

ZOBNE AMBULANTE: dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za borbe: v četrtek, 18. marca, II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej — popoldne.

Popoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

V soboto, 20. marca, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Vedno pretesna kantina v martinarni (Foto I. Kučina)

	SKLENILI DEL. RAZMERJE				PREKINILI DEL. RAZMERJE				plan. št. del. za 1.81	dejansko stanje
	iz JLA	stipendiisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disip. plinsko	po skl. odb. za DR	upokojeni		
FLAVŽ	1			1					220	219
JEKLARNA			4	4		2			4	720
LIVARNA			2	2				1	1	89
VALJ. BL. ST.	1		4	5					408	403
VALJ. ŽICE			3	3		2			2	185
VALJ. DEB. PL.			1	1					168	168
HL. VALJ. BELA	1		2	3		1			1	290
HL. VALJ. JES.			2	2		1	1	1	3	225
ŽIČARNA			5	5		3	3		6	283
PROFILARNA			1	1					80	75
VRAT. FODB.			1	1			1		1	70
JEKLOVLEK							1	1	2	160
ELEKTRODE	1		3	4		2	1		3	260
ŽEBLJARNA	1			1						85
STROJ. DEL.	1		2	3		2			2	335
REMONTNE D.	1			1	1		3	1	5	515
VZDRŽEVANJE	1		3	4		4	1	1	6	548
ENERGETIKA										245
TRANSPORT			1	1						380
DS KO-FI			1	1				3	3	283
DS K S I	1	1	10	12		1			1	353
DS E T N								1	1	492
DRUŽB. PREHR.			2	2						173
SKUPAJ	9	1	47	57	1	18	14	9	43	5567

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna valjarna Bela

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Namestnik predsednika delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Bela Vinko Skumavec je sklical 10. redno sejo 24. februarja. Pri pregledu izvrševanja sklepov predhodnih sej so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni oz. so v izvrševanju. Po tem pa so obravnavali zaključni račun za leto 1981.

Proizvodno in tehnološko problematiko poslovanja v letu 1981 je delegatom posredoval vodja TOZD Aleksander Jezeršek. Delavski svet je ugotovil:

Da je bil plan dosežen le 92 % in je bilo izvaljeno 87.457 ton jekla, vključno z uslugami drugim, kar je skupno 12 % več kot leta 1980.

V kvalitetskem pogledu je bilo v primerjavi s letom 1980 izvaljeno 28 % več dinamo jekel, 106 % več nerjavnih jekel in tudi pri ogljikovih trakovih se je delež jekel povečal za okrog 20 %.

Glavni in edini vzrok, da predvideni plan ni bil dosežen, je bil v pomanjkanju polizdelka po količini in kvaliteti. Predelano je bilo 101.963 ton vložka ali 82,8 %. Izpad vložka je bil največji pri nerjavnih jeklih in je bil realiziran samo z 52 %. Tuji vložek je bil dosežen 107 % plana, vložek iz domače vroče valjarne pa samo 76 % planiranega. Po izvoru vložka je bilo predelano le 50 % lastnega jekla, kar je odločilno vplivalo na večji kvalitetni premik.

Planirani izplen je bil presežen za 4 %, kar pomeni 4.162 ton več končnih izdelkov iz istega vložka. Najvišja prekoraitetv je bila pri nerjavnih jeklih za 11,3 %, pri dinam 4,4 % in pri ogljikovih jeklih 4,7 %. Doseženi oz. preseženi planirani izpleni predstavljajo najpomembnejši dosežek v poslovanju v letu 1981.

Pomemben pozitiven premik, ki je v času stabilizacije gospodarstva še pomembnejši, je izvoz. Izvoženo je bilo 13.467 ton ali 5.383 ton več kot v letu 1980. Izvoz predstavlja 15,4 % vse proizvodnje, pri dinam pa 33 % proizvodnje.

Pri porabi pomožnih sredstev je zabeleženo znižanje skoraj vseh sredstev, razen porabe apna, zaščitnega papirja in vodika.

Storilnost je za 12,5 % višja kot leta 1980.

Pri zastojih je zabeleženo znižanje predvsem zaradi nižjih zastojev zaradi pomanjkanja vložka, ki pa še vedno predstavljajo 50 % vseh zastojev. Zaskrbljujoče pa je povečanje vzdrževalnih zastojev, ki so višji za 36 % v primerjavi s letom 1980.

V letu 1981 je bila poprečna zaposlenost za pet oseh nižja kot leta 1980.

Fluktuacija je še vedno visoka. Razveseljivo pa so se zmanjšale prekinitve delovnega razmerja zaradi disciplinske odpovedi. Pri odsotnosti z dela se je povečala bolezenska odsotnost od 30 in nad 30 dni v primerjavi s letom 1980. Višja je tudi odsotnost zaradi rednega dopusta, izredno plačanega dopusta in neopravičenih izostankov. Skupna odsotnost je za 2,10 % večja kot v letu 1980.

Varstvena situacija je ostala skoraj ista kot leta 1980. Še vedno so vzroki poškodb pretežno osebni faktor.

Finančni del poslovnega poročila je prisotnim posredovala računovodkinja Ana Kučina, pri čemer je delavski svet ugotovil:

Celotni prihodek v letu 1981 znaša 1.360,3 milij. dinarjev, kar je 110,7 % z družbenim planom predvidenega prihodka in 135,3 % v primerjavi s istim obdobjem preteklega leta.

Materialni stroški so skupaj z amortizacijo in drugimi poslovnimi stroški znašali 1.061,8 milij. dinarjev, kar je 8,8 % več, kot smo načrtovali in 41,3 % več kot leta 1980. TOZD Hladna valjarna Bela je ustvarila 310,7 milij. dinarjev dohodka, kar je 23,3 % več od načrtovanega in za 38,7 % več kot leta 1980.

Obveznosti, poravnane iz dohodka, so znašale 235,4 milij. dinarjev, kar je 29,4 % nad predvidenimi in 38,9 % več kot v letu 1980. Pri tem so se najbolj povečali prispevki samoupravnim interesnim skupnostim, ki so večji za 342,5 %, davek republik za 725 %, 26,3 % pa so višje tudi obresti od posojil. Med prispevki so najbolj porasle obveznosti za financiranje skupne porabe v SIS družbenih dejavnosti (izobraževanje, raziskovanje) in prispevek za zdravstvo. Po obračunu vseh obveznosti je ostalo čistega dohodka 75,4 milij. dinarjev, kar je 7,2 % več od načrtovanega in 37,9 % več kot leto poprej. Čisti dohodek je zadoščal za pokrivanje OD in formiranje vseh skladov, tudi

poslovnega sklada v višini 6,8 milij. dinarjev.

Delavski svet je obravnaval tudi zaključni račun delovne organizacije Železarna Jesenice za leto 1981 in sprejel sklepe, ki so jih predložile družbenopolitične organizacije, in sicer:

Vzdrževanje hladne valjarne Bela je treba priključiti k TOZD Hladna valjarna Bela in s tem uskladiati cilje in interese proizvodnih delavcev in vzdrževalcev, izboljšati komunikacije, racionalizacijo dela in kvaliteto dela ter zmanjšati stroške vzdrževanja. V skladu s tem je treba izboljšati vodenje in upravljanje vzdrževanja. Enako kot nagajevanje proizvodnega dela je treba tudi vzdrževalni del bolj vezati na rezultate proizvodnje. Izboljšati je treba gospodarjenje z rezervnimi deli, s čimer bodo prihranjena precejšnja denarna sredstva in tudi devize, saj skoraj tretjina uvoza rezervnih delov odpadne na TOZD Hladna valjarna Bela. TOZD Hladna valjarna Bela je pripravljena, da se priključitev vzdrževanja k proizvodnji izvede v prvi fazi v Hladni valjarni Bela, na osnovi dobljenih rezultatov pa naj se odloča o podobnih ukrepih tudi v ostalih TOZD.

Planiranje in programiranje proizvodnje v Železarni ne poteka na osnovi ekonomike in racionalnega izkoristka proizvodnih kapacitet, predhodne TOZD pa ne izpolnjujejo sprejetih obvez. Kljub problematiki, ki se vleče že od izgradnje hladne valjarne Bela, v Železarni še nismo uspeli planiranje nasloniti na ekonomske kazalce, temveč je še vedno močno prisotno le planiranje količin.

Kvaliteta jekla, TVT in HVT ni rešena in je še vedno preveč odstopanj od sprejetih kvalitativnih kriterijev. V vseh TOZD je treba storiti vse za izboljšanje kvalitete. Vodstva naj analizirajo vzroke in predvidijo rešitve, ki naj bodo strokovno utemeljene in učinkovite v praksi.

Stimuliranje kvalitete proizvodnega dela naj se izvede v vseh TOZD proizvodne verige. Osnove za izračun stimulacije morajo biti postavljene tako, da dejansko stimulirajo ali penalizirajo proizvodno delo po količini in kvaliteti, višina stimulacije ali penalizacije pa naj bo taka, da bo zagotovila učinkovit odziv delavcev.

Nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov med proizvodnimi in storitvenimi TOZD ter delovnimi skupnostmi je treba nadaljevati na osnovi svobodne menjave dela v smislu zakona o združenem delu. Opredeliti in povečati je potrebno tudi vpliv TOZD na reševanje stanovanjskih problemov svojih delavcev.

Prizadevanja TOZD morajo biti usmerjena k čim večjemu izvozu za pridobivanje deviz in s tem zagotovitve rezervnih delov in surovin iz uvoza. Službe, ki delajo na izvozu, naj pridobivajo naročila, ko bodo povzročila čim manjši izpad dohodka in čim manj motenj v proizvodnji. Čim več deviz je treba zbrati z

združevanjem deviznih sredstev na širši kupci.

Izboljšati je potrebno prehrano, glede na ceno obrokov je kvaliteta preslaba. Poleg tega naj vodstvo TOZD Hladna valjarna Bela z vodstvi ostalih TOZD, katerih delavci se hranijo v kantini na Beli in vodstvom TOZD Družbena prehrana uredi čas malice tako, da bo čakalna doba krajša.

Delavski svet je obravnaval finančni plan TOZD za leto 1982, ki ga je posredoval vodja TOZD in ga sprejel, ker izhaja iz že sprejetega količinskega plana. Delavski svet v zvezi s finančnim planom zahteva od odgovornih odgovor na vprašanje: Kako bo TOZD dosegla planirani OD za leto 1982, ko smo tega na ravni Železarne dosegli že v januarju.

V nadaljevanju je delavski svet obravnaval osnutek pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev, ki so ga predhodno obravnavali zbori delavcev in ga sprejel s sledečimi pripombami:

V 5. in 6. členu bi morale biti pristojnosti zbora delavcev in delavskega sveta natančneje definirane. Nerešeno je tudi vprašanje oblikovanja cen storitev, ki se izvajajo med letom.

V členu 17 in 20 je navedeno, da da so za oblikovanje prodajnih cen izdelkov in blaga iz uvoza in za oblikovanje cen za malo prodajo odgovorne službe, medtem ko je v 5. členu navedeno, da so za oblikovanje cen pooblaščen zbori delavcev TOZD.

Člen 19 je preveč splošen in ne zajema celotne problematike oblikovanja internih cen.

Interne cene med TOZD ne smejo biti odvisne od tržnih razmer na enotnem jugoslovanskem trgu, temveč mora biti v njih zajeta samo vrednost vložnega dela pri smotnem izkoriščanju produktivskih sredstev in delovnega časa.

Dohodek TOZD, ki ni rezultat vložnega dela, ampak višje cene zaradi razmer na trgu, naj se zbira v poslovnem skladu Železarne.

Delavski svet je obravnaval spremembe samoupravnega sporazuma SIS za ekonomske odnose s tujino za leto 1982, ki jih je posredoval vodja TOZD Aleksander Jezeršek in sklenil, da se k spremembam samoupravnega sporazuma ne pristopi.

V nadaljevanju je delavski svet na predlog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata imenoval Mitja Benedičič za delegata temeljne organizacije v organih upravljanja Ljubljanske banke in Jugobanke.

Potrdili so predlog kadrovskega sektorja o deficitarnosti del in nalog za leto 1982 s tem, da se spremeni deficitarnost za dela in naloge strojni nakladalec kolobarjev, šifra 4271, stopnja deficitarnosti C in dela in naloge strojni nakladalec plošč, šifra 4279, stopnja deficitarnosti B. Izračun deficitarnosti začne veljati s 1. marcem 1982.

Sprejeli so na znanje informacijo o izidu referendumu in ugotovili, da negativen odnos ene TOZD onemogoča uresničevanje ciljev na podlagi delitve dohodkov.

Na predlog asistenta za delovne kiosk na TOZD Valjarna bluming štel.

Delavski svet zahteva, da bi delavci TOZD Hladna valjarna Bela imeli prednost pri nakupu materiala.

N. K.

TOZD Remontne delavnice

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Deveto redno sejo delavskega sveta je predsednik Franc Novak sklical 26. februarja. Iz poročila vodje TOZD o izvajanju sklepov prejšnje seje je bilo razvidno, da ni izveden sklep 1.1. Poročilo o pristojnosti in vlogi odbora za LO in družbeno samozastopstvo je v pripravi in bo podano na naslednji seji. Spremeni se sklep 1.2. s tem, da se delegatom DS in delovodjem posreduje izpisek 38., 39. in 40. členov samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev OD in dela sklada skupne porabe v delovni organizaciji železarna Jesenice in členov 47, 48 in 49 pravilnika o osnovah in merilih za delitev OD in dela sklada skupne porabe, ki pisanje otežkočenih podatkov natančno opredeljujejo. Na delegatsko vprašanje glede šole za vodovodne inštalaterje je vodja TOZD posredoval ustrezen odgovor.

Na zahtevo delavskega sveta in ob upoštevanju sprejete metodologije vrednotenja delovnih nalog, ki daje večjo ceno strokovnemu delu in odgovornosti za delo drugih, so delegati potrdili povišanje kategorij obratovodjem z veljavnostjo od 1. marca 1982 dalje. Od služb zahtevajo, da do prihodnje seje posredujejo ovrednotene delovne naloge instrumentalca — specialista.

Delavski svet je obravnaval zaključni račun TOZD Remontne delavnice za leto 1981 in na podlagi zapisnikov samoupravnih delovnih skupin sprejel predlagane ugotovitvene sklepe. Sprejel je tudi finančni plan za leto 1982 s pripombo, da je v dejanskem izvajanju gospodarskega načrta treba delavcem

remontnih delavnic zagotoviti enako rast osebnih dohodkov, kot je to v poprečju predvideno za vso Železarno. V zvezi s tem so pooblastili oddelek za ekonomske analize in planiranje, da po sprejetju sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen uskladi sprejeti finančni plan s spremembami in dopolnitvami tega samoupravnega sporazuma.

Delavski svet v principu podpira pristop k spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma o temeljnih plana samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, smatra pa, da je treba zahtevam Železarne ugoditi.

Slovenske železarne — ŽELEZARNA JESENICE o. sol. o., Cesta železarjev 8 — JESENICE

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne organizacije železarne Jesenice z dne 16. februarja 1982 in v skladu z 91. čl. statuta delovne organizacije Železarna Jesenice ter 123., 124. in 125. člena samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarna Jesenice objavlja razpisna komisija

RAZPIS

prostit del in nalog člana poslovodnega odbora za proizvodno in razvojno področje delovne organizacije Železarna Jesenice za mandatno dobo štirih let.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, za navedeno delo in naloge izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visokošolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v gospodarstvu,

— da je angažiran družbenopolitični delavec z ugledom v širši družbeni skupnosti.

— Ja ima ustvarjalen odnos do uveljavljanja in uresničevanja samoupravljanja, do naše politične usmeritve, da je pošten, da odgovorno gospodarji z družbenimi sredstvi, da spoštuje zakonitost, da ima pravičen odnos do ljudi in da je sposoben povezovati pravice z dolžnostmi in odgovornostmi.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo za člana PO« v roku 15 dni po tem razpisu, na naslov SZ — ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. Jesenice, Cesta železarjev 8.

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Janez Pavlin je sklical 9. redno sejo odbora 24. februarja. Po pregledu izvrševanja sklepov 8. seje so obravnavali še:

Finančno poročilo poslovanja v letu 1981. Podrobno so analizirali celotni prihodek, materialne stroške in obveznosti, ki jih mora TOZD poravnati z dohodkom. Ko so razčlenili stroške po stroškovnih vrstah, so ugotovili, da so, čeprav so na določenih stroškovnih vrstah dosegli bistvene prihranke pri močnih sredstvih, zaradi močnega povečanja cen na domačem trgu prekoračili planirane stroške. Pri kvalitetskem asortimentu leto 1981 predstavlja rekordne dosegke pri dinam in nerjavnih trakovih, pa tudi v deležu ogljikovih in legiranih jekel. Zelo ugodni asortimentski sestav dosežene proizvodnje, odlični izpleni in znižanje specifične porabe večine pomožnih sredstev in energije se odražajo tudi v zadovoljivem finančnem rezultatu, ki ga predvsem znižujejo velike obveznosti zaradi tečaja dolarja in povišanje obrestne mere, zaradi česar so obveznosti iz dohodka porasle bolj, kot je porasel dohodek.

Ne glede na to je čisti dohodek za 7,2 % višji, kot je predvideno v družbenem načrtu in 37,9 % več kot leta 1980. Seveda pri finančnih rezultatih ni moč prezreti vpliva inflacije in povišanja cen.

Ustvarjeni čisti dohodek je zadoščal za pokrivanje OD in formiranje vseh skladov.

Ugotovili so, da je TOZD v letu 1981 poslovala zadovoljivo in da so samo objektivni vzroki preprečili količinsko izpolnitev družbenega načrta proizvodnje in s tem še boljšega finančnega rezultata.

Velik negativni vpliv na finančne rezultate je v letu 1981 imel tudi močan dvig vzdrževalnih zastojev, ki so višji za 36 % v primerjavi s letom 1980. V zvezi s tem je odbor sprejel sklep, da se vzdrževanje HVB priključi organizacijsko k TOZD HVB, da bi s tem uskladiili cilje in interese proizvodnih delavcev in vzdrževalcev.

V nadaljevanju je odbor sprejel finančni plan za leto 1982, ki izhaja iz že sprejetega količinskega plana.

Pooblastili so ustrezno strokovno službo (oddelek za ekonomske analize in planiranje), da po sprejetju sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen (z referendumom) uskladi sprejeti finančni plan s spremembami in do-

polnitvami tega samoupravnega sporazuma.

Planiranje in programiranje proizvodnje v Železarni ne poteka na osnovi ekonomike in racionalnega koriščenja proizvodnih kapacitet, predhodne TOZD pa ne izpolnjujejo sprejetih obvez. Še vedno so preveč prisotne količine, medtem ko je kvaliteta sekundarnega pomena.

Kvaliteta jekla, TVT in HVT ni rešena in je še vedno preveč odstopanj od sprejetih kvalitativnih kriterijev. Vodstva naj analizirajo vzroke in predvidijo rešitve, ki naj bodo strokovno utemeljene ter učinkovite v praksi.

Stimuliranje kvalitete proizvodnega dela naj se izvede tudi v vseh TOZD proizvodne verige. Osnove za izračun stimulacije morajo biti postavljene tako, da dejansko stimulirajo ali penalizirajo delo po količini in kvaliteti, višina stimulacije ali penalizacije pa naj bo taka, da omogoči učinkovit odziv delavcev.

Prizadevanja TOZD morajo biti usmerjena k čim večjemu izvozu za pridobivanje deviz in s tem zagotovitve rezervnih delov in surovin iz uvoza.

Odbor je obravnaval izpolnjevanje operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje v mesecu januarju in oceno izpolnjevanja v mesecu februarju. Pri tem je ugotovil, da je bil izpolnjen operativni program za mesec januar v višini 7.578,3 tone, kar je 94,8 % glede na plan. Od tega 109,2 % ogljikovih jekel, 86,8 % dinam jekel in 7,14 % nerjavnih jekel. Izvoz je bil izpolnjen 39,1 %.

Odbor je ocenil, da bo proizvodnja za mesec februar po količini dosežena, odstopala pa bo po asortimentu, vprašljiva pa je realizacija odpreme.

Potrdili so predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec marec, ki znaša v skupni količini 8.000 ton; od tega 4.950 ton ogljikovih jekel, 2.850 ton dinam jekel in 200 ton nerjavnih jekel, izvoz pa je planiran v višini 2.000 ton.

V zvezi s predlogom operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec marec je odbor obravnaval tudi plan polproizvodov in sprejel sklep:

Odbor ne soglaša s spremenjenim planom polproizvodov, ki je zmanjšal glede na predvidene količine vložka iz uvoza, ker TOZD Valjarna bluming-štel že v predhodnih mesecih ni zagotovila po kvalitetaht zahtevanega vložka.

Odbor je obravnaval tudi probleme v zvezi z izvozom nizkoogljiknih hladno valjanih trakov in poudaril, da kvaliteta TVT materiala zavira izvoz. Tudi iz kvalitete vložka TVT zaradi lastnih napak mnogo materiala ne more v izvoz. Odbor za gospodarstvo je zadalil vodstvo TOZD, da v tem smislu ukrepa.

V nadaljevanju je odbor obravnaval prošnjo Planinskega društva Dvije-Mojstrana za finančno oz. materialno pomoč pri urejanju prostorov za Triglavsko muzejsko zbirko v Mojstranu. Sklenili so, da se jim materialno prisloji na pomoč, vendar naj sporočijo, kakšen material bi potrebovali.

Obravnavali so tudi prošnjo športnega društva Fužinar Ravne na Koroškem, s katero prosijo za materialno pomoč pri realizaciji FIS tekmovalni. Odbor je sprejel sklep, da se jim dodeli 20 plošč nerjavnih jekel, 30 plošč pa lahko kupijo po maloprodajni ceni. O načinu reklamiranja naj se povežejo z reklamnim oddelkom Železarne.

Odbor za gospodarstvo je ob sklepu seje zahteval, naj se v finančnih poročilih prikaže, kolikšen je skupni prihranek zaradi inovacij oz. izboljšav.

N. K.

RAZŠIRJENA SEJA PREDSEDSTVA

V petek, 26. februarja, se je sestalo razširjeno predsedstvo z vodji aktivov osnovne organizacije ZSMS TOZD Vzdrževanje. Najprej so pregledali izvršene naloge iz programa za mesec februar, ki so:

- sodelovanje pri sprejemanju samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev

BRIGADNA KONFERENCA MDB »ŽELEZAR«

V četrtek, 4. marca, je bila prva brigadna konferenca stalne mladinske delovne brigade »Železar«. Prisotnih je bilo 30 brigadirjev, predsednik in sekretar KS ZSMS Železarne in predsednik centra za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Jesenice.

Ker je večina članov brigade na novo vključena v brigado, jih je lanskoletni traser MDB »Železar« tov. Grudič seznanil z delom brigade v preteklem obdobju, nato pa so izvolili novo vodstvo brigade, in sicer: za komandanta Asmira Grudiča, za ostala področja pa Nedeljka Radženičiča, Bešira Bektaševića, Milenka Dragomiroviča, Bajrama Hodžiča, Ljubča Angelova, Franja Ploja, Jožico Mertelj, Mojca Avguštin, Miloša Stikiča, Igorja Arha, Senada Suljanoviča in Elvira Zajmovič.

Delo brigade bo v letošnjem letu, poleg lokalnih delovnih akcij zunaj Železarne, usmerjeno v zbiranje sekundarnih odpadnih surovin, odpadnega papirja, poleg drugega primernega dela v Železarni, kar bo konkreten prispevek mladim k stabilizacijskim prizadevanjem.

Na brigadni konferenci so se tudi dogovorili za sistem obveščanja za posamezne lokalne MDA in da je potrebno tudi širše predstaviti delo stalne MDB »Železar«, ki je edini primer v Sloveniji. Poudarjeno je bilo tudi, da bo v bodoče potrebno več koordinacije med vodstvom stalne MDB in centrom za MDA pri OK ZSMS Jesenice, da se ne bi ponavljale stare napake, ko so bile istočasno organizirane lokalne MDA na dveh straneh.

NEKAJ MLADINSKIH NOVIC

Šole za mlade samoupravljalce, ki jo organizirajo OK ZSMS, klub samoupravljalcev in jeseniška delavska univerza Viktor Stražičar, se je v torek in sredo, 2. in 3. marca, udeležilo le po pet mladim iz krajevnih skupnosti. Prav zato se bodo morali v okviru konference mladim iz krajevnih skupnosti dogovoriti, kako naprej z izobraževanjem mladim v teh okoljih.

Ob dnevu mladosti bodo v Kranjski gori pripravili proslavo in ob tej priložnosti tudi odkrili skulpturo Kekca, ki jo je izdelal kipar Nebojša Mitrić in jo podaril Kranjski gori.

V soboto je bil v Radovljici regijski posvet vodstev občinskih konferenc zveze socialistične mladine z Gorenjske o pripravah na 11. kongres slovenske mladine. Razprava je potekala v skupinah po področjih: interesno povezovanje mladim, organiziranost ZSMS, družbenoekonomske odnose in idejna gibanja med mladimi. Zaključki iz razprave, ki jih bodo obravnavali tudi na medobčinskem svetu ZSMS za Gorenjsko, bodo eden izmed prispevkov gorenjske mladine za delo 11. kongresa.

RAZPIS TEKMOVANJA V ŠAHU IN NAMIZNEM TENISU

Tekmovanje v obeh panogah je posamezno: za mladince in mladinke (vključno letnik 1955). Tekmovanje v šahu bo v soboto, 20. marca, ob 8. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina, v namiznem tenisu pa v petek, 26. marca, ob 15.30 v zgornjih prostorih TVD Partizan Jesenice (opremo in loparje prinesejo tekmovalci s seboj).

Rok za prijave je do 18. marca na koordinacijski svet ZSMS Železarne (tel. 3268).

sredstev za OD in dela sklada skupne porabe;

- na razširjenem sestanku družbenopolitičnih organizacij TOZD Vzdrževanje so sodelovali pri obravnavi zaključnega računa;

- posamezniki so se udeležili spominskega pohoda na Stoli;

- ob 8. februarju, slovenskem kulturnem prazniku, so po vseh aktivih uredili stenske časopise;

- komisija za idejnopolično delo je organizirala predavanje na temo »delegatski sistem«;

- komisija za šport je organizirala tekmovanje med aktivni ZSMS, ki sodi v sklop tekmovanj za prehodni pokal OO ZSMS TOZD Vzdrževanje.

Sprejeli so tudi naloge za mesec marec, in sicer:

- ureditev volišč za volitve in referendum 11. marca (liste predlaganih kandidatov za člane delegacij so bile obravnavane na sestankih samoupravnih delovnih skupin, samoupravni sporazum o pridobivanju dohodka storitvenih TOZD pa na

SEJA SVETA ZSMS SOZD SŽ

V četrtek, 4. marca, je bila v Lescah druga seja sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne. Najprej so delegati iz posameznih delovnih organizacij pregledali sklepe prve seje in ugotovili, da so vsi sklepi realizirani, razen tistih, ki so dolgoročnejša značaja. Na osnovi analize vprašalnika o delu osnovnih organizacij ZSMS so ugotovili, da bo potrebno dati več poudarka in pomoči osnovnim organizacijam, okrepiti pa bo potrebno tudi skupno delovanje vseh družbenopolitičnih organizacij in vodstev TOZD. Ustanovljena je bila tudi delovna skupina, ki bo z obiski v vseh delovnih organizacijah poskušala vplivati na boljše delo posameznih osnovnih organizacij.

Mladinki pri proizvodnem delu v hladni valjarni Bela (Foto S. Kokalj)

VZROKI ZA NEUSPEL REFERENDUM

V soboto, 27. februarja, se je predsedstvo osnovne organizacije ZSMS TOZD Energetika prvič sestalo na izredni seji. Obravnavali so oceno neuspelega referenduma za sprejetje samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev OD in sklada skupne porabe. Sprejeli so naslednje ugotovitve:

- Neuspeli referendum ni razmaja političnega stanja v TOZD.

- Delovna disciplina in izvajanje

razširjenem sestanku družbenopolitičnih organizacij in SDS);

- sodelovanje ob praznovanju dneva žensk;

- referenti za informiranje morajo izdelati stenske časopise;

- izvesti prvo ocenjevanje za izbor najboljšega mladega delavca - samoupravljalca;

- vključevanje v akcije krajevnih skupnosti ZSMS.

Evidentirali so tudi sedem brigadirjev, izmed katerih bo izbran najboljši, ki bo zastopal OO ZSMS TOZD Vzdrževanje na zvezni mladinski delovni akciji. Pri izboru bodo upoštevali:

- da je vreden in dober delavec,

- aktiven v mladinski organizaciji v svojem aktivu in ostalih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih,

- da sodeluje na lokalnih delovnih akcijah v stalni MDB »Železar« in lokalnih MDA v okviru OK ZSMS Jesenice.

V TOZD Vzdrževanje prihajajo tudi učenci na proizvodno delo, zato so vsi vodji aktivov zadolženi, da vabijo tudi učence na sestanke aktivov in jih seznanijo z dejavnostjo, samoupravno in družbenopolitično organiziranostjo TOZD in Železarne.

Razpravljali so tudi o kriterijih za izbor najboljšega mladega delavca - samoupravljalca v OO ZSMS in na nivoju SOZD. Na nivoju SOZD naj bi predlagali iz železarn največ do tri najboljši mlade delavce - samoupravljalce, iz ostalih delovnih organizacij pa do dva. Dogovorili so se tudi o delu sveta v mesecu marcu in aprilu. Ta čas bodo največ poudarka dali volitvam, izbiri kandidatov za Titovo štipendijo, pripravam za formiranje mladinske delovne brigade »Norbert Veber« in izdelavi kriterijev za najboljšega mladega inovatorja, kar naj bi povečalo interes mladim za inovacijsko dejavnost.

Z.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ŽIVALI — ZNANILCI POTRESOV

Bioniki imajo na dnevnem redu tudi reševanje vprašanja »vulkanske prognoze«. Ko bešeda nanese na vulkanske izbruhe, se spominimo na grozljivi propad antičnih mest Pompejev, Herkulanuma in Stabijev 79. leta. Podobno se je zgodilo 1883. leta na enem izmed otokov Sundskega arhipelaga, ko je izbruhnil vulkan Krakatau. Šestindvajsetega avgusta približno ob trinaesti uri se je razleglo bobnenje, ki so ga slišali še v Džakarti. Drugi dan je vulkan izbruhnil, moč izbruha je bila enaka eksploziji tisoč vodikovih bomb! Proti nebu se je dvigal velikanski stebel vulkanskega pepela, visok trideset kilometrov. Eksplozijski zračni val se je širil z zvočno hitrostjo in trikrat obšel Zemljo. Tudi na oceanu se je dvignil val, visok petindeset metrov, ki se je širil s hitrostjo turboreaktivnega letala. Na morju se je razbesnel vihar. Na otoke so udarjali drug za drugim ogromni valovi in strašna poplava je zbrisala s površine stavbe, nasipe, skratka vse. Obale Sumatre in Jave so tako zelo spremenile svojo podobo, da jih ni bilo več mogoče prepoznati: izginilo je rastlinstvo, tla pa so bila prekrita z lavo. Otok Krakatau se je pogreznil v morje. Iz vode je moel samo stari stožec vulkana.

Vulkan izbruhne največkrat nepričakovano. Tudi pri napovedovanju tega pojava najboljše instrumenti, ki jih imajo opazovalne službe, zelo malo pomagajo. To vprašanje lahko obravnavamo tudi iz bioničnega zornega kota.

Ljudje se po vsakem močnem potresu spominjajo, da so bile domače živali nemirne že nekaj ur pred usodnim sunkom ali da so ptice zbegnole letale po zraku, ne da bi se spustile in da so globinske ribe priplavale v morske plitvine. Iz tega se da sklepati, da se med pripravljanjem glavnega potresnega sunka dogajajo v žarišču velike spremembe.

Medsebojno trenje velikanskih zemeljskih gnot povzroča poleg sprememb velikosti energijskih polj (geomagnetnega, električnega, gravitacijskega) tudi nihanja, ki se v obliki seizmičnih valov širijo na vse strani. To neopazno drhtenje čutijo živali, ki živijo pod zemljo in bežijo iz ogroženih prebivališč.

Napovedujoči neopazni potresi, ki jih ljudje ne morejo čutiti, sproščajo pline iz razpok in drugih votlin, tako na primer zelo gibljivi radon in ti se pojavijo v ozračju ali v podzemeljskih vodah v precej večjih količinah kot navadno. Danes lahko vse te spremembe zaznamo in izmerimo z natančnimi instrumenti.

Pojav povečane naelektrenosti ozračja ima lahko na območjih, ki jih ogrožajo močni potresi, različne vzroke, med katerimi je zelo verjetno povečan piezoelektrični naboj, ki nastane (po razlagi italijanskega fizika H. Tribuccia) zaradi pritiska zemeljskih gnot, kot posledice nihanja zaradi potresnih valov, na kristale kremenca v njih in ki ga posredno sproščajo ozračju. Povečana količina radona ali nekaterih drugih radioaktivnih plinov, ki so v tleh in se sproščajo v ozračje tik pred potresom, prav tako lahko močno ionizira zrak.

Ljudje na območju Kopaonika se še dobro spominjajo nenavadnih svetlečih pojavov malo pred in med potresnim sunkom 18. 5. 1980, ki so bili posledica motenj normalnega električnega polja nad potresnim območjem.

Ker aeroionizacija oziroma električno polje v ozračju vpliva na žive organizme in tudi na ljudi, pojav že dlje časa proučujejo in izsledke zelo uspešno uporabljajo v humani medicini in drugih vedah, med njimi tudi v seizmologiji.

Ta razmišljanja dr. Borisa Sikoška, našega znanega seizmologa, so preizkusili na Inštitutu za fiziko in razvili dobro in ceneno metodo spremljanja povečanega sevanja. Po tej metodi postavijo na nekem območju posebno obdelane folije, velike 4 x 3 centimetre. Če se aeroionizacija poveča, nastane na rdeči podlagi folije več svetlih pikic, ki so dobro vidne pod navadnim mikroskopom. Gostota pikic govori o moči sevanja, ki ga lahko povzročijo tudi plini, ki se pojavijo pred potresom. Vsekakor gre za resno proučevanje teh pojavov.

ŽIVALI IZBRUH NE MORE PRESENETITI

Dosti podatkov pričajo o tem, da številne živali slutijo prihajajoči vulkanski izbruh. Aprila 1902. leta se je na otoku Martinique v Karibskem morju nenadoma prebudil vulkan Mont Pelé, ki je miroval že petdeset let. To prebivalce Saint Pierra ni preveč motilo in vznemirjalo. Prve dni so opazovali, kako se kadi iz velike gore, potem se za to niso več zmenili. Ponoči 7. maja so mesto razsvetlili bliski. Ob sedmih in petdeset minut se je vulkan na strani, ki je obrnjena proti mestu, široko odprl kot ogromna ognjena vrata.

Skozenj se je privil črn oblak in hrumeč udrl navzdol. Čez komaj trideset sekund je bilo celo mesto prekrito z njim kot z velikim pregrinjalom. Po katastrofi so v kupu ruševin in dimu pogorišč našli trideset tisoč mrtvih ljudi in - samo eno truplo mačke.

Kam so izginile vse domače živali, ki so jih imeli prebivalci Saint Pierra, pa ptice in divje živali, ki so živele okrog vulkana?

Živali so se že skoraj en mesec pred strahotnim izbruhom vulkana, ko še ni bilo vidnih znamenj bližnje katastrofe, začele na lastno pobudo »evakuirati« z otoka Martinique. Prve so odšle price. Že od nekdaj so se nekatere ptice selivke prihajale odpočit k jezeru blizu mesta. Tokrat se niso zadržale in so otok preletele ter nadaljevale pot proti jugu Afrike. Sredi aprila je med oglašujočim vresčanjem zapustila mesto množica mestne perutnine. Prebivalce gostega grmčevja na Mont Peléju, kaže, so odšle na pot 17. aprila. Živali izbruh ni presenetil, kot je ljudi.

(SE NADALJUJE)

SEJA KOMISIJE ZA KULTURO

V torek, 2. marca, je bila druga seja komisije za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne Jesenice. Pregledali so opravljeno delo v januarju in februarju in ugotovili, da so bile sprejete naloge izvršene. Tako so mladi po osnovnih organizacijah ob slovenskem kulturnem prazniku izdelali stenske časopise in obiskali vojaše v vojašnici na Bohinjski Beli, kjer so imeli kulturni program ob 8. februarju.

Sprejeli so tudi naloge za mesec marec, in sicer: ob praznovanju dneva žensk naj v osnovnih organizacijah ZSMS izdelajo stenske časopise, mladinkam pa izročijo čestitke. Organizirali bodo seminar za referente za kulturo in informiranje, in sicer 25. marca, obisk ene kulturne predstave, po kantinah bodo ob dnevu brigadirjev - 1. aprila izobesili slike: pri tem bo komisija sodelovala s stalno MDB Železarne.

Na seji je bilo postavljeno tudi vprašanje obstoja folklorne skupine,

ki deluje v okviru DPD Svoboda Tone Cufar, kjer se srečujejo s problemi harmonikarja. Ker je v skupini veliko število mladim iz Železarne, je potrebno, da DPD Svoboda te težave ustrezno reši, da ne bo moteno nadaljnje delo te skupine.

Z.

KOMISIJA ZA ŠPORT

V sredo, 3. marca, je imela komisija za šport in rekreacijo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne drugo sejo. Člani komisije so ugotovili, da so sprejete naloge iz januarja in februarja izvršene. Za mesec marec so si zadali naslednje naloge:

- sodelovanje na prvenstvu Železarne v kegljanju na ledu (sodelovanje čimveč mladim),

- sodelovanje na pohodu na Pozezen in

- organizacija tekmovanja v šahu in namiznem tenisu.

Z.

Demontaža plavža 1 (Foto I. Kučina)

Remont plavža 1 (Foto I. Kučina)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Avgust Karba

TOZD PLAVŽ

Čeprav je bila ognjestalna obzidava plavža št. 1 v zelo slabem stanju in tik pred remontom, sta oba plavža tudi v februarju obratovala dobro in so v njiju izdelali 104,2 t z gospodarskim načrtom predvidene količine grodlja.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je obratovala v februarju zelo dobro. Družbeni plan so presegli za 9,1 %, program pa za 14,3 %. V martinarni so izdelali 28.890 ton surovega jekla in za 19,4 % presegli gospodarski načrt, medtem ko so v elektro jeklarni zaradi izvedbe letnega remonta Lectormelt peči, ki je trajal sedem dni, izdelali manj surovega jekla, vendar so tudi za 7,9 % presegli načrtovano količino.

Tudi naprava za kontinuirno vli-vanje jekla je obratovala zelo dobro. Odlili so 4.867 ton gredic in za 21,7 % presegli gospodarski načrt.

TOZD LIVARNA

Livarna je pri skupni proizvodnji dosegla 102,5 % načrtovane količine, tujim naročnikom pa je bilo odpremljeno 31,8 ton izdelkov.

**TOZD VALJARNA
BLUMING-ŠTEKEL**

Zaradi pomanjkanja slabov iz tujih virov je bil nižje postavljeni operativni program skupne proizvodnje dosežen s 112,3%. Zato je bila tudi obratovalna kampanja potisne peči krajša, trajala je od 16. do 22. februarja in prek nje je bilo prevaljanih 4.892 ton domačih in tujih slabov.

**TOZD VALJARNA ŽICE
IN PROFILOV**

Ta valjarna je obratovala v februaru izredno dohro. Dosegli so 10.315 ton proizvodnje in s tem presegli gospodarski načrt za 14,7 %. Oh upoštevanju 28 razpoložljivih dni v tem mesecu je bila to doslej tretja največja mesečna proizvodnja. V tem mesecu je bil tudi izveden letni remont valjalske proge za valjanje dimenzij od 15 do 32 mm.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Načrtovano skupno proizvodnjo je ta temeljna organizacija dosegla s 101,9%, medtem ko je pri gotovi proizvodnji nekoliko zaostala. Glavni vzrok za to so bile težave pri pripravi materiala za izvoz.

**TOZD HLADNA
VALJARNA BELA**

V temeljni organizaciji so za 2,9 % presegli gospodarski načrt skupne proizvodnje. medtem ko je bilo pri prilogi proizvodnji nekoliko zaostanka. Bilo je nekaj težav vzdrževalnega značaja na valjarskem ogrodoju Sendzimir. Zaradi pomanjkanja ferokroma so nerjavnih kvalitet izvaljali samo 78 ton (januarja 46 ton) in dinamo kvalitet 2.483 ton (januarja 2.475 ton). Linija za toplotno obdelavo dinamo trakov zaradi pomanjkanja vložka ni obratovala od 1. do 3. februarja.

**TOZD HLADNA
VALJARNA JESENICE**

Hladna valjarna Jesenice je pri skupni proizvodnji dosegla 106,7 % načrtovane količine in pri gotovi

111,5 %. Dinamo kvalitet so izvaljali 558 ton (januarja 499 ton) in visoko ogljičnih jekel 150 ton (januarja 238 ton).

TOZD ŽIČARNA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je Žičarna dosegla s 104,6 % in gotove proizvodnje s 111,0 %. Patentirane žice so izdelali 934 ton (januarja 786 ton), VAC žice 496 ton (januarja 503 ton) in EPP žice 112 ton (januarja 61 ton).

TOZD PROFILARNA

V februarju je bila Profilarna zaradi visokega programa izvoza tudi dobro preskrbljena z vložkom. Zato je tudi lahko dosegla pri skupni proizvodnji 112,8 % in pri gotovi proizvodnji 127,8 % z gospodarskim načrtom predvidene količine.

TOZD VRATNI PODBOJ

Zaradi pomanjkanja naročil so
znižan program skupne proizvodnje
presegli za 1 %.

TOZD JEKLOYLEK

Kljub občasnim težavam z vložkom zaradi letnega remonta valjavske proge v Valjarni žice in profilov za valjanje dimenzij od 15 do 32 mm je temeljna organizacija uspela doseči načrtovano skupno proizvodnjo s 100,5 %.

TOZD ELEKTRODE

Za februar načrtovana količina je bila pri skupni proizvodnji presežena za 14 %. Ugodno je tudi to, da je bil gospodarski načrt dosežen tudi pri oploščenih elektrodah, medtem ko je bil precejšen zaostanek pri varilni žici. Vzrok je bil v pomanjkanju potrebne žice, ki je bila sicer izvaljana, vendar je zaradi založenosti v skladišču Valjarne žice in profilov niso uspeli dostaviti v Žičarno in potem v TOZD Elektrode. Tudi gospodarski načrt taljenega praška je bil v februarju presežen.

TOZD ŽEBLJARNA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje so presegli za 8,7 %, medtem ko so odpremili celo 1.204 tone žebnikov.

**IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE
ZA PRODAJO TER ODPREMA V FEBRUARJU**

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA				ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodaju
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
PLAVŽ	12.300	12.300	12.818,3	104,2	104,2	-	-	-	-	-	-
JEKLARNA	38.250	36.500	41.734,2	109,1	114,3	-	-	-	-	-	-
- SM	24.200	24.200	28.890,3	119,4	119,4	-	-	-	-	-	-
- EL	14.050	12.300	12.843,9	91,4	104,4	-	-	-	-	-	-
- ASEA	6.100	6.350	6.621,3	108,6	104,3	-	-	-	-	-	-
- LM	7.800	5.800	6.019,2	77,2	103,8	-	-	-	-	-	-
- BBC	150	150	203,4	135,6	135,6	-	-	-	-	-	-
LIVARNA	160	160	164,1	102,6	102,6	60	60	31,9	53,2	53,2	31,9
- jeklo	156	156	162,1	103,9	103,9	60	60	31,9	53,2	53,2	31,9
- kovino	4	4	2,0	50,0	50,0	-	-	-	-	-	-
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	33.400	29.300	32.903,2	98,5	112,3	6.730	6.730	6.918,0	102,8	102,8	6.847,6
- bluming	16.700	13.300	17.373,6	104,0	130,6	370	370	431,7	116,7	116,7	418,0
- štekel razrez.	14.150	13.300	13.003,9	91,9	97,8	3.810	3.810	3.962,8	104,0	104,0	3.955,5
- štekel razr. storitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- termična obdelava	2.550	2.700	2.525,7	99,0	93,5	2.550	2.550	2.523,5	99,0	99,0	2.474,1
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	8.990	8.990	10.315,6	114,7	114,7	-	-	-	-	-	-
- valj. žice	8.990	8.990	10.315,6	114,7	114,7	1.850	1.510	2.664,9	144,0	176,5	2.622,2
- valj. žice storitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VALJ. DEB. PLOČEVINE	6.400	6.400	6.523,8	101,9	101,9	6.220	6.220	6.376,2	102,5	102,5	5.736,2
- valj. deb. ploč.	6.400	6.400	6.523,8	101,9	101,9	-	-	-	-	-	-
- valj. deb. ploč. storit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HLAD. VALJ. BELA	7.800	7.800	8.138,7	104,3	104,3	7.760	7.760	7.949,5	102,4	102,4	7.264,1
- hl. valj. Bela	7.800	7.800	8.027,1	102,9	102,9	-	-	-	-	-	-
- hl. valj. Bela storitve	-	-	111,6	-	-	-	-	-	-	-	-
HLAD. VALJ. JESENICE	2.450	2.450	2.613,4	106,7	106,7	2.210	2.210	2.464,8	111,5	111,5	2.410,1
- hl. valj. Jesenice	2.450	2.450	2.613,4	106,7	106,7	-	-	-	-	-	-
- hl. valj. Jes. storitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZIČARNA	4.800	4.800	5.019,4	104,6	104,6	3.420	3.470	3.796,3	111,0	109,4	3.619,0
- žičarna	4.800	4.800	5.019,4	104,6	104,6	-	-	-	-	-	-
- žičarna storitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PROFILARNA	1.830	1.830	2.064,4	112,8	112,8	1.430	1.430	1.827,1	127,8	127,8	1.756,5
- HOP	1.550	1.550	1.879,6	121,3	121,3	1.370	1.370	1.720,5	125,6	125,6	1.662,4
- HOP storitve	90	90	73,8	82,0	82,0	-	-	-	-	-	-
- ronđele	43	43	71,4	166,0	166,0	43	43	71,5	166,3	166,3	71,5
- ronđele storitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- disk i storitve	100	100	21,7	21,7	21,7	-	-	-	-	-	-
- deli za cest. ograjo	47	47	17,9	38,1	38,1	17	17	35,1	20,6	20,6	22,

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČ

BODOČNOST BREZ NAFTNIH KRIZ?

Na svetovnem naftnem tržišču se že nekaj časa kažejo znamenja, da težave s preskrbo zamenjuje prevelika ponudba. Za 13 držav, ki sestavljajo organizacijo držav izvoznik nafte (OPEC), se kaže v zadnjih mesecih določeno poslabšanje njihovega položaja. Zato se postavlja vprašanje, če pri bodoči svetovni preskrbi z nafto ne bo prišlo do bistveno drugačne situacije, kot je bila v preteklem desetletju.

Pri tem je treba upoštevati, da sta bili obe naftni krizi v letih 1973/74 in 1979/80 pogojeni s tem, ker so bile industrijsko razvite države zahodnega sveta pri dobavah nafte v veliki meri odvisne od držav OPEC. Zato so le-te tudi lahko v takšni meri znižale njeno ceno. V sedemdesetih letih pa je prešla nafta po dolgem obdobju nizke cene in bogate ponudbe s tržišča kupca na tržišče prodajalca.

Neposredna posledica je bilo zvišanje cene za sodček (159 l) z manj kot 2 dolarja v letu 1973 na okoli 34 dolarjev lani. Čeprav je bil ta ogromen skok v ceni zaradi vzporedno

zmanjšane vrednosti dolarja dejansko nekoliko omiljen, vendar je imel kljub temu močan vpliv na svetovni gospodarski razvoj. Komaj si je večina industrijsko razvitih držav v letih 1975 do 1978 opomogla po prvem naftnem pretresu, če je sledilo naslednji dve leti ponovno močno zvišanje cene črnega zlata. Vendar se je v letu 1981 na svetovnem tržiču z nafto sprva komaj opazno nekaj spremenilo. Sprememba se je pokazala tako pri povpraševanju kakor tudi pri ponudbi, kajti visoka cena nafte je sprožila določena prilaganja, katerih posledice bodo še nekaj časa trajale.

Povpraševanje po nafti se je v deželah OECK (Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj) zmanjšalo v obdobju 1979 – 1981 za okoli 14 %. Ta trend je opazen v vseh industrijsko razvitih deželah. Kot primer je mogoče navesti Švico, ki je samo v letu 1981 zmanjšala uvoz nafte in njenih derivatov za 11,6 %. Največje zmanjšanje porabe nafte je bilo doseženo pri kurilnih oljih, in sicer kar za 15,8 %. To je rezultat naporov prejšnjih let, usmerjenih v varčevanje z energijo in nadomeščanje naftnih derivatov z drugimi gorivi.

Vzoredno s tem se je pospešeno spreminjala tudi struktura ponudbe na svetovnem naftnem tržišču. Tako se je svetovna proizvodnja že v letu 1980 zmanjšala za 3,9 % in v letu 1981 celo za 6,5 %. Pri tem pa se je proizvodnja v ZDA, ki so tretje največje proizvajalke nafte na svetu, zmanjšala samo za 1,1 %, medtem ko sta Velika Britanija in Mehika celo povečali svoje črpanje za 10,4 % oziroma 12,4 %. Pri tako povečani ponudbi in istočasno zmanjšanjem povpraševanju so morale

države združenja OPEC že leta 1980 zmanjšati svojo proizvodnjo za 12 % in leta 1981 še za nadaljnjih 16 %. Na ta način se je v letu 1981 zmanjšal delež teh držav v svetovni proizvodnji nafte na samo 39,4 % v primerjavi s 43,8 % v letu 1980 in 47,8 % v letu 1979, ko je bila dosežena rekordna količina.

Nekoliko težji je položaj pri dolgoročnem ocenjevanju razvoja ponudbe in povpraševanja na svetovnem naftnem tržišču. Pri tem je zanimiva v zadnjem času že večkrat ponovljena prognoza saudskega ministra za nafto Yamanija, ki meni, da bo realna cena nafte do leta 1986 imela trend znižanja, kasneje pa bi lahko ostala dalj časa stabilna. Yamani verjetno bolj predvideva ponovno povečanje povpraševanja, ob upoštevanju učinkov varčevanja in nadomeščanja z drugimi viri, kot nadaljnje zmanjševanje ponudbe. Vendar proti takšnemu predvidevanju govori dejstvo, da je prav visoka cena nafte na eni strani povzročila odpiranje zalog fosilnih goriv, ki so prej veljala kot negospodarna in na drugi strani pospešeno iskanje novih možnosti za proizvodnjo pogonskih goriv (na primer iz oljnih skriljavev).

Tako se je še enkrat pokazalo, da lahko tržišni mehanizem v krizni situaciji, sicer časovno zakasnitveno, sproži sile, ki lahko dolgoročno vlivajo na izboljšanje situacije. Jasnno je, da bodo ostale svetovne rezerve nafte tudi v bodoče omejene in zato tudi ni prišlo do izboljšanja situacije. Vendar pa to omogoča prestatitev obdobja, ko bodo rezerve izčrpane, v nekoliko daljše prihodnost. Zato je mogoče ocenjevati situacijo s porabo nafte v prihodnjih letih ugodneje, kot je bilo to v obdobju zadnje naftne krize.

O DELU DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1981

V začetku preteklega leta je bil skupaj s predlogom plana za leto 1981 zastavljen program dela in nalog delovne skupnosti po posameznih dejavnostih oziroma službah. Zadolžitve so odsevale tako reševanje zaostrene tekoče gospodarske problematike, kakor tudi pripravo dolgoročnih rešitev predvsem na področjih:

- zagotovitev surovin, materialov in energije,
- srednjeročnega razvoja v SOZD, pri tem poleg priprave lastnih dokumentov tudi usklajevanje z interesi širšega družbenega pomena,
- oblikovanja sporazumov in aktivnosti za samoupravno dogovarjanje na dolgoročni osnovi,
- analiziranja delovanja SOZD in izdelava nekaterih nujnih poglavitnih analiz.

Potreba po dolgoročni stabilizaciji naravnosti in gospodarstvu je narekovala ponovno preverjanje nekaterih že sprejetih stališč in ponovne konfrontacije znotraj in izven SOZD. Delovanje delovne skupnosti je zato terjalo zelo intenzivno reševanje problematike preko samoupravnih in strokovnih nivojev in gotovo je ustrezna budnost nad ključnimi nalogami prispevala, da so vsi deli sestavljene organizacije kolikor toliko normalno poslovali, kar je v danem položaju uspeh. Službe DSSS so bile skupno s poslovanjem močno angažirane pri povezovanju s širšim gospodarskim prostorom in zakonodajnimi organi. Ocenjujemo, da je takšen skupni nastop obložen z nekaterimi ugodnimi elementi trajne narave, pri čemer bi nekatere izpostavili:

- združevanje dela in sredstev na področju deviznega poslovanja na celotnem jugoslovanskem tržišču in pokrivanje naše deficitne devizne bilance;
- dogovore o trajnejši oskrbi s surovinami z nekaterimi domačimi in tujimi viri ter pripravo sovlaganj v domače izvore;
- delitev skupnega prihodka med proizvodnjo in trgovino;
- začetek širšega procesa za interesno povezovanje porabnikov jekla v konceptu nadaljnjega razvoja SZ;

Prav tako je za grobo oceno dela v preteklem obdobju potrebno ugotoviti, da je vendar nekaj nalog začetih v programih, ostalo nedodelanih oziroma neizvršenih. Čeprav upoštevamo kadrovske zasedbe posameznih služb za skupne potrebe in angažiranost strokovnih sodelavcev v delovnih organizacijah z lastnimi operativnimi nalogami predstavlja oviro za obvladovanje številnih nalog, moramo šteti kot nerešene zlasti naslednje:

- informacijski sistem znotraj SOZD, kakor tudi navzven za obveščanje slovenske javnosti ne deluje dobro;
- medsebojne dobave z dogovarjanjem ekonomskih odnosov v SOZD;
- preslaba usklajenost delovanja posameznih področij (funkcij) v koncipiranju in izvedbi skupne politike;
- nezadostna usklajenost obnašanja organizacij v SOZD SZ pri uresničevanju komercialnih odločitev in skupnega nastopa;
- omejevanje zaposlovanja in utesnjeni prostori niso dopuščali razviti komercialne funkcije;

Na kratko povzemamo delovanje DSSS po posameznih službah.

SLUŽBA ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE

V teku leta je služba opravila vse naloge, predvidene v programu aktivnosti, čeprav z manjšimi terminskimi zamiki, vendar pa je bil obseg dela večji, kot je bil načrtovan.

Na področju raziskovalnega dela je bila služba intenzivno vključena v oblikovanje programa za potrebe SOZD SZ v obdobju 1981-85 in v pripravah strokovnega posvetovanja slovenskih metalurgov. Pripravljen je bil poslovnik o vrednotenju uslug in storitev ter prenos znanja tretjim interesantom izven SOZD, ki je sedaj že v rabi. Uspešnost dela se kaže tudi pri spodbujanju in širjenju aktivnosti raziskovalnega dela v SOZD SZ na nekatera področja, ki doslej niso bila pokrita, kot so ognjeodporni materiali, zaposlitev raziskovalnih zmogljivosti na področju rudarskomineraloških raziskav, oddelka MI v Polju, povezovanje s programom dela Inženiringa Bled, pri izvajanju akcijskega programa z oskrbo s kovinskimi vložkom, pri raziskavah domačih virov FeNe jedrcev in še nekaterimi pomožnimi materiali. V okviru delovanja odbora za razvoj in raziskave je služba redno pripravljala materiale in analize.

Na področju investicijske dejavnosti je služba izdelala ustrezna poročila za investicije, ki so jih obravnavale nameštne komisije.

Na tem področju so bile izdelane številne analize novih investicijskih programov (parabolične vzmeti, kroglični ležaji, galvana v Verigi, sortirnice ostružkov itd.). Nekatere naloge so še v teku, tako postavitev drobilnice odsušilnih avtomobilov. V zvezi z izdelavo plana investicij za leto 1982 ter po srednjeročnem načrtu SOZD SZ je služba tvorno sodelovala z Ljubljansko banko, Gospodarsko zbornico, Zavodom za plan in OUCM.

SLUŽBA ZA PLANIRANJE

Na področju planiranja je služba pripravljala vse planske dokumente v SOZD in za delovno skupnost, poleg tega pa tudi predlog metodologije planiranja v SZ, ki je bil v strokovnih krogih že prediskutiran, medtem ko bo samoupravno še sprejet. Delovanje na planskih dokumentih je bilo treba čisto ponovljati in dopolnjevati.

Bolj kot doslej se je služba v preteklem letu posvetila izdelavi nekaterih ekonomskih analiz, ki so se nanašale na gibanja OD, prednostne investicije v okviru metalurgije, prikaze gibanj proizvodnje, izvoza in podobno.

Posebej je potrebno poudariti delo na področju računalništva oziroma informatike. Izdelana je bila podrobna analiza stanja v računalniških centrih in predlagan program skupnega dela. V skladu z njim je bilo začeto delo na sistemu planiranja materialov in rezervnih delov ter planskih modelih. Organiziran je bil začetek dela na informacijskem sistemu izvoznega poslovanja ter s tem v zvezi posnetek obstoječih informacij v okviru SOZD. Pri svojem delu je služba zlasti sodelovala v okviru Splošnega združenja GZS, v okviru Zavoda za družbeno planiranje SRS ter z nekaterimi ekonomskimi inštituti.

KOMERCIALNA SLUŽBA

Osnovna naloga službe v letu 1981 je bilo reševanje devizne problematike in zagotavljanje uvoznih surovin. Zunanjetrgovinski sistem se je v teku leta večkrat spreminjal, uvedba vse bolj pogostih omejitev pa je narekovala sprotne reševanje problematike tako rekoč iz dneva v dan. V tem pogledu je precejšen del bremena nosila tudi Interna banka pri iskanju virov za učinkovito devizna sredstva plačil uvoza. Spričo navedenega je bilo vloženo delo službe v izrazitem nesorazmerju z rezultati in seveda zelo moteno. Za vse delovne organizacije je služba opravljala kontrolno funkcijo uvoza in izvoza pri Narodni banki in evidenco režimskih pravic.

Zunanjetrgovinski promet službe se je glede na predhodno leto povečal za 26 % in je znašal skupaj 1 milijardo 555 milijonov din oz. nekaj nad 47 milijonov dolarjev.

Del službe se je vse leto ukvarjal s samoupravnim sporazumevanjem s kupci na področju združevanja deviznih sredstev. Podpisani so bili samoupravni sporazumi s 85 poslovnimi partnerji za vrednost 28,5 milijona dolarjev in s tem v zvezi so bile sprejete tudi obveznosti za naše dobave jekla. Dejanski priliv združenih sredstev je bil znatno zaostal, saj je bilo po 67. čl. združenih prilivov za 4,5 milijona dolarjev in po 68. čl. za 8,8 milijona dolarjev, v skupnem 13,3 milijona dolarjev. Osnovni vzrok za relativno slab uspeh je v tem, da smo celotno akcijo v republiki razčistili predlogu in je dogovarjanje s kupci praktično pričelo z drugim polletjem, deloma pa je rezultat pripisati prepočasemu

preusmerjanju naših dobav jekla tistim, ki so pokazali pripravljenost za sodelovanje.

Poleg priprav nekaterih dolgoročnih virov oskrbe na domačem in tujem tržišču je bil izdelan tudi program selekcije posredne prodaje preko grosistov, iz naslova skupnega poslovanja pa je bil pridobljen dohodek za železarno za leto 1980 in 1981.

SPLOŠNA SLUŽBA

Pri pregledu realizacije sprejetih aktivnosti za leto 1981 ugotovimo, da so bile realizirane naloge v precej večjem obsegu od zastavljenih. Značilno za aktivnost službe v tem letu je v tem, da se je v pomembni meri vključevala v vse dejavnosti na nivoju sestavljene organizacije. Delo pri pripravi gradiv za sestanke je potekalo v glavnem zadovoljivo, še vedno pa je prisoten problem pravočasne priprave gradiv ter vročitve delegatom v organih upravljanja. Pri opravljanju opravil za zagotavljanje pogojev dela delovne skupnosti kaže poudariti, da so bili najeti za nedoločen čas štirje poslovni prostori na Miklošičevi cesti, kar pa seveda problema ne rešuje zadovoljivo. Prav tako je bilo čiščenje poslovnih prostorov na pogodbeni osnovi preurejeno z dogovorom z DO hišne storitve in s tem preneseno na materialne stroške.

Pretežni del aktivnosti splošne službe na pravnem in samoupravnem področju je bil namenjen pripravi in oblikovanju samoupravnih aktov, ki se nanašajo na združevanje dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v Slovenskih železarnah, na združevanje dela in sredstev za zagotovitev surovin in električne energije, na združevanju deviznih sredstev in na področju povezovanja trgovskih in proizvajalnih delovnih organizacij. V tem pogledu se je služba vključevala v razprave aktivno z oblikovanjem stališč, mnenj in predlogov pri nastetih dokumentih.

V preteklem letu je bila povečana tudi dejavnost komisije za uresničevanje zakona o združenem delu, pri čemer je služba pripravila za komisijo oceno o delovanju SOZD SZ. Na tej osnovi bo nadaljnje delo komisije osredotočeno na reševanje nekaterih pomembnih načelnih vprašanj v SOZD.

Poseben problem, ki ostaja neresen tudi vnaprej, predstavlja informiranje v Slovenskih železarnah, katerega splošna služba v letu 1981 ni uspešno reševala. Informiranje ne poteka zadovoljivo, znotraj SOZD med delovnimi organizacijami, prav tako pa tudi navzven pri informiranju širše javnosti o tekoči problematiki SZ in njenih razvojnih načrtih. Dolgoročno je to vprašanje gotovo povezano z ustreznim kadrovsko zasedbo službe.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonske železarne so v letu 1981 izvozile 28,9 milij. ton svojih izdelkov. Prvič po šestih letih se je zgodilo, da so izvozile manj kot 30 milij. ton. Tudi letos izvoz verjetno ne bo bistveno presegel 29 milij. ton. Vedno večja je konkurenca južnokorejskih in brazilskih železarn, prodaja na tržišču jugovzhodne Azije pa je padla.

LR KITAJSKA

Japonske železarske družbe so letos dobile ponudbo za nakup dveh milij. ton kitajskega premoga za koksiranje. Za dva dolarja višjo ceno na tona za ne najboljšo kakovost kitajskega premoga se zdi japonskim železarnam preveč, zato so v teku pogajanja, ki bi naj omogočila sporazum, primeren za obe strani.

PREGLED PRIHODKOV IN ODHODKOV OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI JESENICE V LETU 1981

V zadnjem tromesečju leta 1981 je bil narejen rebalans finančnega načrta za leto 1981 v višini 20.700.000 din, kar pomeni, da bi občinska zdravstvena skupnost Jesenice morala združiti 283.700.000 dinarjev prihodka. Dejansko pa je realizacija prihodkov v občini Jesenice znatno nižja in je bila dosežena le v višini 96,82 % v odnosu na finančni načrt. To je posledica izpada prihodka iz združenega dela v višini 10.632.000 din in neuresničevanja posebnega samoupravnega dogovora o združevanju 0,15 % iz dohodka (osnova bruto osebni dohodek) zaradi poškodb pri delu in poklicnih bolezni. Prepoved službe družbenega knjigovodstva ni omogočala izplačila samoupravnega dogovorjenih sredstev.

Primerjava prispevka iz bruto osebnega dohodka in iz dohodka družbenega sektorja s finančnim načrtom je otežena in nemogoča, ker je do 20. januarja 1981 veljal sistem stopenj in način obračunavanja prispevkov iz leta 1980. Če pa gledamo oba prispevka v enem znesku, je znašala realizacija 96 %. Ker prispevek iz družbenega sektorja predstavlja 95 % vseh prihodkov občinske zdravstvene skupnosti Jesenice, pomeni, da so bile v poslovanju vse leto prisotne likvidnostne težave, ki se do konca leta niso izboljšale, to pa je povzročilo tudi negativni finančni rezultat.

Prispevki zasebnega sektorja kažejo na še slabši rezultat, realizacija je le 85 %, kljub temu, da so uprave za družbene prihodke, ki od 1. julija 1981 pobirajo in izterjujejo prispevke, v drugi polovici leta izterjale več kot strokovna služba v prvi polovici leta. Vzrok je verjetno treba iskati v prenatrtem planu in slabem plačevanju zasebnikov.

Med drugimi prihodki (obrazec B2) so izkazani tudi prihodki za zdravstveno varstvo upokojencev, ki jih plačuje SPJZ (drugi republiki), ostali prihodki (izven obrazca B2) pa so realizirani v višini 443,67 % in so sledeči:

Obresti 20.165,60 din
Odškodninski zahtevki 502.923,30 dinarjev
Konvencije 227.163,45 din
Razlikje v ceni 581.149,95 din

ODHODKI

1. Nadomestila skupaj z neposrednim zdravstvenim varstvom pomenijo 90,7 % celotnih odhodkov, od tega nadomestila kar 11,9 %, neposredno zdravstveno varstvo pa 78,9 %. Pretežni del stroškov zato nastaja v zvezi z neposrednim uveljavljanjem pravic uporabnikov in se poraba sredstev izkaže kot denarna nadomestila, oziroma neposredno zdravstveno varstvo.

	(din)	Fin. načrt 81	Realizacija 81	Indeks
I. PRIHODKI:				
Prispevek iz dohodka		248.134.000	228.000	91,91
Prispevek iz OD		31.611.000	40.119	126,91
Prispevek od kmetij, dejavnosti		622.000	476.000	76,53
Drugi prihodki (B2)			1.679.000	
Drugi prihodki izven (B2)		300.000	1.331.000	443,67
Prenos iz leta 1980		3.048.000	3.048.000	100,00
Skupni prihodki		283.715.000	274.702.000	96,82
II. ODHODKI				
A. Nadomestila OD in povračila				
1. Nadomestila OD za bolezen, nego in izolacijo		26.488.000	33.697.000	102,0
2. Nadomestilo OD za nesreče pri delu in pokl. bolezni			3.365.000	
3. Nadomestilo OD za in nosenč.			292.000	
4. Pogrebnine		1.549.000	1.524.000	98,4
5. Posmrtnine		395.000	608.000	153,9
6. Potni stroški		1.098.000	717.948	65,3
B. Neposredno zdravstveno varstvo				
1. Splošni dispanz. zdravljenje		36.330.000	37.643.000	103,6
2. Specialistično zdravljenje		21.672.000	23.544.000	108,6
3. Bolnišnično zdravljenje		112.639.000	109.517.000	97,2
4. Zobozdravstvo		13.357.000	12.102.000	90,6
5. Preventiva		1.772.000	1.670.000	94,2
6. Reševalni prevozi		4.108.000	3.916.000	95,3
7. Zdravila		26.424.000	27.446.000	103,9
8. Zdraviliško zdravljenje		2.217.000	3.239.000	146,1
9. Ortopedski pripomočki		1.501.000	1.916.000	127,7
10. Zdravstv. varstvo po konvenc.		1.771.000	1.875.000	105,9
11. Zdravstveno varstvo štud.		286.000	80.000	28,0
C. Materialni in drugi odhodki				
1. Plačilni promet		414.000	441.000	106,5
2. Drugi odhodki (s samoupravo)		814.000	637.000	78,3
D. Zdravstvena sredstva				
1. Solidarnost v SRS in regiji				
2. Skupni program v SRS		3.881.000	3.881.000	100,0
3. Skupni program v regiji				
- investicijski program		8.438.000	8.438.000	100,0
- občinske investicije				
- kadrovske razvoj		1.170.000	1.170.000	100,0
- SLO		1.137.000	1.037.000	100,0
- povračila strokovni službi		5.162.000	5.162.000	100,0
- samouprava regije		24.000	22.000	91,7
- komisije in organi regije		188.000	188.000	100,0
4. Sredstva za pospeševanje izvoza		5.445.000	5.445.000	100,0
5. Nepredvideni riziki		5.535.000		
Skupaj odhodki		283.715.000	283.067.000	99,8
Finančni rezultat			8.365.000	

Če bi od tega odsteli neplanirane, vendar dosežene odhodke, bi bil negativni rezultat kar za 3.657.000 din manjši in bi znašal le 4.708.000 din.

V neposrednem zdravstvenem varstvu so najbolj preseženi odhodki za zdraviliško zdravljenje in ortopedske pripomočke. Drugače pa se kaže realno planiranje pa tudi vpliv stabilizacijskih ukrepov v zdravstvenih delovnih organizacijah.

V letu 1981 se je skupni odstotek odsotnosti z dela v občini povečal za 0,29 % in je za 0,23 % višji od poprečja v regiji.

Na račun prispevkov uporabnikov smo v letu 1981 dobili 6.095.000 din, kar je znatno manj kot v letu 1980; tudi tu se čuti vpliv novega zakona. Celotni odhodki so za 26,6 % višji od doseženih v letu 1980.

Stane Torkar

V telefonski centrali so 8. marca delavci zamenjali svoje sodelavke, da so lahko odšle na krajsko proslavo (Foto S. Kokalj)

SEJA OBEH ZBOROV SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

V četrtek, 18. marca, sklicuje predsednik skupščine Božidar BARTELJ 21. sejo obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Seja bo ob 16. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice. Delegatom so v razpravo predložena naslednja vprašanja:

Izvajanje srednjeročnega plana razvoja vzgoje in izobraževanja v letu 1981 je bilo v izobraževalni skupnosti Jesenice opravljeno tako, kot je bilo predvideno s končanim programom dejavnosti in finančnim načrtom za izvajanje teh nalog. Iz poročila, v katerem je podana primerjava med finančnim načrtom in njegovo uresničitvijo, je razvidno, da so bili prihodki skupnosti realizirani v višini 99,7 % ali 492.497,85 din pod pričakovanimi prihodki. Glavni vir sredstev so prihodki, ki so se v letu 1981 združevali s 6,38 % prispevno stopnjo iz bruto osebnega dohodka in so bili doseženi 101,7 %, kar je 2.651.963,60 din več od načrtovanih. Poraba sredstev se je gibala skladno s planom, kar je razvidno iz pregleda planiranih in realiziranih prihodkov in odhodkov v letu 1981. Manjše prekoračitve planiranih odhodkov oziroma manjša poraba je nastala pri tistih postavkah, ki jih je bilo vnaprej težko opredeliti, niti nanje ni bilo mogoče vplivati. To so predvsem prevozi šolskih otrok, štipendije, šolska prehrana, vzgojno svetovanje, stroški seminarjev, obresti od anuitet in bančni stroški.

Tako je bilo poslovno leto v izobraževalni skupnosti Jesenice zaključeno z minimalno pozitivno razliko. To leto je bilo eno najbolj dinamičnih, saj so bila vse leto prisotna stabilizacijska prizadevanja našega celotnega gospodarstva, ki so se močno odražala tudi v izobraževalni skupnosti. Tako je skupnost, skladno z usmeritvijo republike, pristopila k občinskemu družbenemu dogovoru o združevanju sredstev za pospeševanje izvoza, ki je obvezoval izobraževalno skupnost Jesenice, da v te namene prispeva 4.897.000 din. Prav tako je skupnost z ostalimi interesnimi skupnostmi solidarnostno pokrila tudi izgubo skupnosti otroškega varstva, za kar je tej skupnosti odstopila 4.546.000 din. Vse leto je bil prihodek skupnosti nižji od načrtovanega, zato je bil sprejet tudi sklep o začasnem zmanjšanju akontacij vzgojnoizobraževalnim organizacijam. Dokončen poračun sredstev so vzgojnoizobraževalne organizacije prejele šele 7. januarja 1982.

Visok porast cen med letom, ki je močno vplival na gospodarjenje v naših vzgojnoizobraževalnih organizacijah, je narekoval, da je bil skladno z ocenjeno rastjo dohodka v občini, valoriziran program skupnosti. S tem pa so bili dani pogoji, da se elementi cene lahko valorizirali, in sicer:

- osebni dohodki so se povečali v primerjavi z letom 1980 za 20 %;
- materialni stroški so se povečali za 35 %.

Vse te med letom sprejete nove obveznosti in celo leto manjši prihodek skupnosti od načrtovanega, so prinesle tudi sicer veliko nevarnosti v tekočem delu izobraževalne skupnosti, zlasti pa izvajalcem programa. Vse te spremembe so vplivale na izvajanje programa, saj se je finančni načrt v letu 1981 trikrat spremenil. Najprej je skupščina 25. junija 1981 skladno s srednjeročnim planom začela in sprejela program do konca koledarskega leta 1981. Nova obveznost, združevanje sredstev za pospeševanje izvoza ter spremembe glede števila učencev in oddelkov z novim šol. letom 1981/82, ki je nastala s 1. septembrom, so narekovele prvo spremembo finančnega načrta. Zato je bil sprejet prvi rebalans 28. septembra 1981. Valorizacija občinskega programa in nova obveznost do skupnosti otroškega varstva pa so bili povod za drugi rebalans, ki je bil sprejet 26. novembra 1981.

Kljub nevarnostim, ki spremljajo negotovost ob pozno sprejetih in spreminjajočih temeljnih dokumentih o programih in vrednotenju del vzgoje in izobraževanja, pa so izvajalci programa svoje delo izvajali po programskih nalogah in ciljih.

Skladno z razvojem osnovnega šolstva je izobraževalna skupnost usmerjala svoja prizadevanja tudi k preobrazbi usmerjenega izobraževanja. To je bila v letu 1981 stalna in permanentna naloga vseh organov skupnosti, zlasti pa njenega koordinacijskega odbora za usmerjanje vpisa šolskih novincev v 1. letnik srednjega usmerjenega izobraževanja. Delegati v skupščini izobraževalne skupnosti Slovenije so tvorno sodelovali pri nastajanju in obravnavi predloga programa usmerjenega izobraževanja na Gorenjskem, še posebno pa pri zahtevi, da je bil v program vključen tudi oddelek naravoslovno-matematične usmeritve

pri železarskem izobraževalnem centru kot dislocirana enota gimnazije Kranj.

Nastajanje in sprejemanje dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana za obdobje 1981 do 1985 za leto 1982 je bilo dolgotrajno delo, ki je zahtevalo veliko odgovornosti in bilo uspešno zaključeno. Čeprav v letu 1981 še niso bili podani vsi elementi, ki vplivajo na oblikovanje cene vzgojnoizobraževalnih storitev, predvsem ni bil še sprejet zakon o amortizaciji in revalorizaciji osnovnih sredstev, so bila na podlagi ocen gibanja gospodarstva občine dogovorjena okvirna izhodišča o najvišji možni obremenitvi gospodarstva. Skladno s tem je bila sprejeta tudi nova prispevna stopnja, ki je za leto 1982 dogovorjena v višini 5,77 % iz bruto osebnih dohodkov.

PREDLOG SKLEPA O PRIČETKU GRADNJE VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIH OBJEKTOV S SREDSTVI 2. SAMOPRISPEVKA

Gradbeni odbor za izgradnjo vzgojnoizobraževalnih objektov s sredstvi 2. samoprispevka zelo intenzivno proučuje, kako ob zaostrenih investicijskih pogojih čimprej zgraditi in funkcionalno uporabiti sredstva samoprispevka.

Skladno s tako zasnovanim pristopom gradnje so delegatom posredovane možne etapne gradnje in predlog sklepa, da se

- z referendumom za 2. samoprispevke občine Jesenice predvidene investicije v osnovni šoli na Koroški Beli in v Mojstrani ekonomično lahko realizirajo le tako, da se investicijski program gradnje deli na etape. Vsak etapni objekt pa mora biti tehnično in funkcionalno zaključen kot celota, pri čemer pa morajo biti zagotovljeni vsi pogoji za predajo objekta svojemu namenu.
- v letu 1982 bi po investicijskem programu pričeli s 1. etapo gradnje pri osnovni šoli na Koroški Beli in v Mojstrani, in sicer v naslednjem obsegu:

1. Osnovna šola Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela:
 - rušenje obstoječe telovadnice in hišniškega stanovanja
 - gradnja dvoetažnega povezovalnega objekta, ki bo imel:
 - v kletni etaži zaklonišče z garderobami,
 - v pritlični etaži kuhinjo s skladiščnimi prostori in jedilnico
 - v pritličju podaljšan glavni vhodni hodnik.
2. Osnovna šola 16. december Mojstrana:
 - gradnja vrtca s 3 igralnicami za 74 otrok
 - gradnja povezovalnega hodnika s kuhinjo šole
 - adaptacija šolske kuhinje, povečanje kapacitete,
 - adaptacija strehe šole

Ocene stroškov izgradnje teh dveh objektov je naslednja:

- prva etapa gradnje na Koroški Beli:	40.296.000 din
- prva etapa gradnje v Mojstrani:	10.067.900 din
skupaj vrednost obeh investicij	51.363.900 din

Sredstva za realizacijo teh dveh investicij bodo zagotovljena na naslednji način:

- združena sredstva samoprispevka v letu 1981: 13.008.000 din
- ocena zbranih sredstev samoprispevka v letu 1982: 42.307.000 din

skupaj do konca leta 1982 zbranih sredstev: 55.315.000 din

STATUT IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

Predlog statuta je oblikovan tako, da so v njem vključene pripombe, ki so se oblikovale ob razpravi osnutka statuta in zahtevale spremembe v 22., 28. in 38. členu.

INFORMACIJA O ORGANIZACIJI POUKA V ŠOLSKEM LETU 1982/83

Ob sprejetju dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1982 na 19. seji skupščine 26. novembra 1981 je ostalo nedorečeno poglavje organizacije pouka v šol. letu 1982/83 v obeh jeseniških osnovnih šolah zaradi naraščajočega števila učencev in oddelkov. Takrat je bil sprejet tudi

sklep, da strokovni tim VIZ Jesenice, ob sodelovanju zavoda SRS za šolstvo, OE Kranj, do marca 1982 strokovno prouči, kako ob dosežanih prostorskih možnostih organizirati pouk, da v osnovni šoli Prežihov Voranc ne bi bilo potrebno uvesti dvoizmenskega pouka in ukiniti celodnevne pouke od 1. do 4. razreda. Med tem časom so potekale razprave o težkem prostorskem položaju obeh jeseniških osnovnih šol tudi v družbenopolitičnih organizacijah, predvsem v koordinacijskem odboru za razvoj COŠ, izvršnem svetu občine Jesenice in svetu staršev obeh šol. Zaključki teh razprav so bili, da se dosežen razvoj celodnevnih šol ne sme prekiniti, zato pa je potrebno poiskati res vse prostorske in organizacijske možnosti.

Delovna skupina VIZ Jesenice je do roka res pripravila predlog, kako je možno organizirati pouk v novem šolskem letu. Ob skrajnih naporih bi v šol. letu 1982/83 še lahko organizirali celodnevni pouk na obeh jeseniških šolah. Pri tem bo sicer okrnjen kabinetni pouk na obeh šolah, na račun katerega bi lahko pridobili tri manjkajoče prostore. Pri tem se je potrebno zavedati, da se bo zmanjšala kvaliteta pouka, saj bosta obe šoli sprejeli tri razrede več, kot je njuna prostorska kapaciteta. Poleg teh prostorskih premikov bosta obe šoli, skladno s stabilizacijskimi ukrepi, morali napolniti oddelke od 1. do 4. razreda do skrajne možne mere, ki ga dovoljuje republiški normativ, t. j. 35 do 36 učencev za oddelke. S tem seveda ne bo več mogoče spoštovati priporočila zavoda SRS za šolstvo in šolskih svetovnih služb, da v prvem razredu ne bi imeli več kot 32 učencev, zlasti ne v celodnevni osnovni šoli.

S prerazporeditvijo 55 učencev iz osnovne šole Tone Čufar v osnovno šolo Prežihov Voranc in z napolnitvijo oddelkov do normativnega števila bo mogoče organizirati pouk tako, da bo v

- osnovni šoli Tone Čufar uveden celodnevni pouk od 1. do 8. razreda,
- osnovni šoli Prežihov Voranc celodnevni pouk od 1. do 4. razreda, od 5. do 8. razreda pa poldnevni pouk.

Za šol. leto 1983/84 bo potrebno organizacijo pouka ponovno proučiti. Takrat bodo namreč poznani podatki tudi novonasteljenih družin v Centru II na Jesenicah in na Hrušici, ki bodo ponovno vplivali na nadaljnji razvoj in organizacijo pouka na mestnem območju Jesenic.

POROČILO O URESNICEVANJU DELEGATSKEGA SISTEMA V IZOBRAŽEVALNI SKUPNOSTI JESENICE V MANDATNEM OBDOBJU OD 26. MAJA 1978 DO 16. FEBRUARJA 1982

V obdobju od 26. maja 1978 do 16. februarja 1982 je bilo 20 sej obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Ob analizi uresničevanja delegatskega sistema je ugotovljeno, da je bilo v tem obdobju obravnavanih 172 točk dnevnega reda, od tega je odpadlo:

- 69 točk ali 40 % na proceduralna vprašanja

- v zboru uporabnikov - 22 delegatov ali 61 %
- v zboru izvajalcev - 16 delegatov ali 76 %

Udeležba v zboru uporabnikov ni zadovoljiva. Sedem sej zbora uporabnikov ni bilo sklepnih in je bilo potrebno sklic ponoviti, kar je povzročilo dokajšnje materialne stroške.

Udeležba žensk je zelo zadovoljiva, 45 % v zboru uporabnikov in 68 % v zboru izvajalcev, udeležba mladine pa je bila očitno premajhna, le 12 %, vendar pa je nad polovico delegatov v starosti do 40 let.

Čeprav organizacijski sestav skupščine omogoča, da delavci in drugi delovni ljudje kot uporabniki oz. kot izvajalci neposredno ali po svojih delegatih sodelujejo pri odločanju o vseh pomembnih zadevah, o programskih usmeritvah in obsegu dejavnosti, pa lahko sklepamo, da delegacije niso opravljale svoje z ustavo opredeljene funkcije. Spreminjanje odnosov na tem področju terja zato nenehno skrb za uveljavljanje načel samoupravljanja ter iskanja najustrežnejših oblik in metod dela. Preverjanje doseženih rezultatov je sestavni del teh prizadevanj v procesu družbenega raz-

- 47 točk ali 28 % na materialno, problematiko dejavnosti izobraževalne skupnosti

- 54 točk ali 32 % na sistemsko vprašanja in vprašanja vzgojnoizobraževalne politike, mreže vzgojnoizobraževalnih organizacij in obseg njihovih dejavnosti, osnutke in predloge zakonov in družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

V razpravah je sodelovalo 226 delegatov. Vsi sklepi so bili soglasno sprejeti. Delegati so povprečno na vsaki seji postavljali delegatska vprašanja. Skupno je bilo postavljenih 19 delegatskih vprašanj. Glede na število delegatskih mest je bila povprečna udeležba na sejah skupščine naslednja:

voja na tem področju. Zavedajoč se, da smo v tem štiriletnem obdobju utirali pot v izgradnjo našega socialističnega samoupravnega sistema, pa ob vseh kritičnih spoznanjih le lahko ugotovimo, da je bilo delo delegacij v tem iztekajočem mandatskem obdobju bistveno boljše od dela delegatov prejšnjega mandatskega obdobja, saj v iztekajočem mandatu že lahko zaznamo napredek pri razvoju nekaterih metod in oblik dela. Tako daje osemletno delegatsko delo v dveh mandatih obdobjih dovolj realno oceno, da bo novo mandatno obdobje ob analizi slabosti dosedanjega dela razvilo tiste samoupravne odnose, da bo dejansko odločanje zaživel kot oblika neposrednega usklajevanja in uresničevanja interesov uporabnikov in izvajalcev.

Ob koncu smo dolžni tudi opozoriti, da se seje skupščine udeležijo delegati dosedanjega mandatskega sestava in ne delegati, ki bodo izvoljeni na volitvah 11. oziroma 14. marca 1982.

eva

EKSKURZIJA NA LETALIŠČE

Društvo strojnih inženirjev in tehnikov Jesenice organizira za člane ZIT

EKSKURZIJO NA LETALIŠČE BRNIK

z avtobusom v petek, 26. marca.

Odhod avtobusa bo ob 14.30 uri izpred Čufarja na Plavžu in bo ustavljal na vseh avtobusnih postajah po dogovoru.

Na BRNIKU si bomo pod strokovnim vodstvom ogledali in se seznanili s kontrolo letenja, varnostnim sistemom, delovanjem požarnega varnostnega sistema in pripravo aviona pred letenjem.

Po ogledu bo v Srednji vasi pri Senčurju rekreacijsko kegljanje z malico.

Vrnitev na Jesenice do 22. ure!

Organizator izleta je Zvone SITAR - telefon: 3129!

Prijave sprejema Tjaša Kalan - telefon: 2370 do vključno 23. marca.

Prispevek udeležencev znaša 100 din.

Vabimo tudi člane društva novatorjev (DIATI) in VARILCEV!

USPOSABLJANJE ZA SLO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO NAJ NE BO SAMO OBVEZNOST IN DOLŽNOST, AMPAK TUDI ZAVESTNA NUJNOST NAŠE VSAKDANJOSTI

Usposabljanje prebivalstva za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito zajema vzgojo, pouk in pripravo vseh delovnih ljudi in občanov skoraj vseh starosti in struktur ter obeh spolov za aktivno udeležbo v oboroženem boju, zlasti pa v vseh drugih oblikah upiranja kateremukoli agresorju, ki bi ogrožal našo svobodo, neodvisnost in našo samostojno pot graditve samoupravne socialistične družbe, obenem pa tudi za aktivno in učinkovito delovanje ob izrednih razmerah, ki jih pogojujejo naravne ali druge hude nesreče.

Težiče usposabljanja je na vseh tistih vsehbinah, dejavnostih in ukrepih, od katerih je v miru odvisen odnos delovnih ljudi in občanov do priprav na obrambo in zaščito države, v vojni pa odnos do ciljev in zahtev oboroženega boja ter drugih oblik boja in odpora agresorju.

Vsi subjekti našega samoupravnega sistema si neposredno prizadevajo, da bi pri vseh prebivalcih vzgojili tak odnos do obrambe in zaščite, da bi bilo delovanje celotne družbe, tako družbenopolitičnega kot družbenogospodarskega sistema, usmerjeno tako, da bi zagotovili razumevanje, aktiven odnos, sprejemanje teorije in prakse ter ciljev jugoslovanske socialistične samoupravne družbe in s tem zagotovili delovanje tudi v najtežjih vojnih razmerah.

Delovni človek in občan ima v naši zasnovi splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite osrednje mesto in pomen s tem, da je pripravljen in usposobljen odločno štiti in braniti svojo domovino in socialistično samoupravno ureditev. Če je obrambna moč družbe mnogokrat za aktivno in množično udeležbo celotnega prebivalstva, je ne le zagotovljena končna zmaga, temveč se s tem odvraca tudi potencialni agresor. Ravno zato namenjamo vzgoji, pouku in pripravi ljudi za SLO in družbeno samozaščito posebno pozornost, saj je to sestavni del vzgojnega in izobraževalnega sistema v naši družbi.

Ker bi bila vsaka morebitna vojna izredno težka, surova in bi terjala izredne fizične in psihične napore, jo bodo lahko prenesli le tisti, ki bodo močni in moralno trdni, za kar pa je pogoj vsestranska pripravljenost že v miru.

Obrambno-zaščitna priprava vsakega delovnega človeka je v tem, da na področju svojih vsakodnevnih delovnih aktivnosti v združenem delu, znanosti, kulturi in na vseh področjih družbenega življenja lahko uspešno uresničuje naloge obrambe in samozaščite v miru in v vojni.

Cilj vseh sestavin vzgoje je enoten: vzgojiti vsestransko odgovorne, moralno močne, strokovno in politično sposobne, pogumne in disciplinirane ljudi, ki so zavestno zdani samoupravni socialistični domovini in usposobljeni, da v sodobni vojni sprejmejo vse oblike boja.

Vse organizirane socialistične sile na čelu z zvezo komunistov so odgovorne za politično usmerjanje in enotno idejno in akcijsko usposabljanje delovnih ljudi in občanov. Te sile morajo ob dobri zavesti vseh biti pobudniki in skupaj z drugimi faktorji ustvarjalno vplivati na politiko programiranja, organiziranja in izvajanja raznih oblik tega akcijskega usposabljanja.

To tako pomembno nalogo usposabljanja najširšega kroga ljudi skušamo v občini Jesenice poleg ostalih nujnih oblik usposabljanja, kot so: usposabljanje oboroženih

struktur, enot in štabov civilne zaščite, narodne zaščite in kadrov na področju SLO in družbene samozaščite, uresničiti tako, da nudimo možnost izobraževanja in izpopolnjevanja vsem občanom obeh spolov v krajevnih skupnostih in vsem delovnim ljudem in temeljnih in drugih organizacijah združenega dela.

V organizaciji delavske univerze Viktor Strazišar in upravnega organa za ljudsko obrambo naj bi se vsi občani in delovni ljudje v obdobju 1981-82 usposobili in seznanili z naslednjo tematiko:

1. Delovanje družbenopolitičnega in družbenogospodarskega sistema v krajevnih skupnosti in temeljni organizaciji združenega dela v vojni in drugih izrednih razmerah.

2. Oklepa borbenega sredstva in borba proti njim.

3. Mobilizacija v različnih pogojih.

4. Diverzantsko delovanje.

Prav zato naj bi vsak občan in delovni človek v svojem delovnem okolju ali okolju, kjer živi in se udeležuje, spoznal potrebo po takšnem usposabljanju in naj ne bi imel udeležbo le za obveznost in dolžnost, ampak kot nujni del svoje aktivnosti, vsakdanjega življenja, boljše in ustvarjalnejše bodočnosti. To je največje jamstvo za nadaljnji razvoj in obstoj naše samoupravne socialistične družbe pa tudi osebne sreče in zadovoljstva.

Živimo torej v prepričanju, da je takšna vzgoja naša pravica pa tudi dolžnost, predvsem pa nujnost, zato se množično in zavestno odzivajmo vabilom, tako v okolju, kjer delamo in ustvarjamo, kakor tudi v svojih krajevnih skupnostih in s tem pomagamo graditi trdno in neodvisno domovino.

Marko Udin

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIJALNO IN FINANCE

Prva redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za komercialno in finance je bila 5. februarja.

Pregledali so priprave na temeljno kandidacijsko konferenco in ugotovili, da potekajo v skladu z rokovnikom. O tem so sestavili poseben zapisnik.

Določili so sodelavca, ki bo skrbel za sodelovanje z mladinsko organizacijo, predlagali novega delegata za delavski svet iz sektorja prodaje ter opozorili, da so dnevnice za službena potovanja preizkušene, problem so predvsem nočnine.

Zaradi razdrobljenosti po vsej Železarni bo delovanje izvršnega odbora oteženo. Referent za šport bo izdelal anketo, ki naj bi pokazala, kje bi posamezniki radi sodelovali.

Sklenili so, da morajo zapisnike sej izvršnega odbora dobiti vsi člani odbora.

Druga redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za komercialno in finance je bila 24. februarja.

Pri pregledu sklepov so sklenili, da se predlog glede povišanja dnevnice in nočnin ne posreduje naprej, ker je bilo med tem povišanje na odboru za splošne zadeve že obravnavano in odobreno.

Glede prehrane med delom so bile sledeče pripombe: čas malice ni urejen in je čakalna doba predolga; kvaliteta hrane ne ustreza, posebno če jo primerjamo s ceno; delavci, ki delajo v več izmenah, ugotavljajo, da je na popoldanski in nočni dnini kvaliteta še slabša.

Potrdili so volilno komisijo v predlagani sestavi in predlog poslali v obravnavo in potrditev delavskega sveta.

Odziv na anketo referenta za šport in rekreacijo je velik. Sklenili so, da je prispevek sindikata za udeležbo na tekmovanju na Jesenicah 100 din, izven Jesenic pa 150 din. Za tekmovanja v okviru delovne skupnosti pa bodo prispevek določevali sproti. Organizirali bodo izlet na Vogel. Udeležencem bodo povrnili stroške za dnevno karto in enopolnično.

Člani odbora naj se seznajajo s pravili o organiziranosti in delovanju osnovne organizacije sindikata tako, da napisana pravila krožijo in se vsak podpiše in pripravi pripombe za naslednjo sejo, ko bodo obravnavali pravila.

Določili so višino podpor in prispevkov za 50-letnike in upokojence. Štirje sodelavci so upravičeni do podpore.

Osnovna organizacija sindikata naj bo čimprej seznanjena s potekom združevanja sektorja nabave in prodaje v enoten komercialni sektor.

TOZD ŽIČARNA

Občnega zbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna, ki je bil v soboto, 13. februarja, v prostorih restavracije Kazina, se je udeležilo 87 delegatov.

Izvolili so organe za vodenje občnega zbora in soglasno potrdili poslovnik občnega zbora. O delu osnovne organizacije sindikata je poročal predsednik izvršnega odbora. Ker je bila lani udeležba na volitvah delegatov za samoupravne organe zelo slaba, so se bolj angažirali ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o delitvi osebnega dohodka in sklada skupne porabe. Imajo že pripravljen nov sistem nagajevanja, vendar ga ne morejo uporabljati, ker sporazuma še niso sprejele vse temeljne organizacije Železarne. Samoupravni organi te-

meljne organizacije zelo dobro delujejo, slabo pa je delovanje delegacij za samoupravne interesne skupnosti. Zato so se tik pred volitvami novih delegacij za samoupravne interesne skupnosti in zbor združene dela na temeljni kandidacijski konferenci dogovorili, da naj tudi predsednik izvršnega odbora dobi vabila za sestanke SIS, da bi tako gradivo pravočasno prišlo v prave roke. Slabo deluje tudi mladinska organizacija. Bolj se bodo morali angažirati vsi mladi v temeljni organizaciji in se bolj povezati z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Referent za oddih in izlete je poročal, da so organizirali dvodnevni izlet v Benetke in Portorož, ki se ga je udeležilo 86 članov kolektiva, njihovih svojcev in upokojencev. Organizirali so tudi piknik na Pristavi. 29 članom kolektiva in njihovim svojcem so omogočili letovanje v domovih Železarne v Biogradu in Crikvenici, štirje sodelavci pa so letovali brezplačno.

Poročilo blagajnika je nadzorni odbor ugotovil, da je osnovna organizacija sindikata poslovala v redu, da so bili odhodki in prihodi pravilno trošeni. Predlagal je potrditev finančnega poročila in finančnega načrta za naslednje leto.

Vodja temeljne organizacije je v poročilu o poslovanju navedel, da so plan skupne proizvodnje presegli za 3,88 % in izdelali 56.720 ton vlečene žice. Za planom proizvodnje so zaostali za 4,08 %. Doseženi izplen pri vlečenju žice je 96,85 % in je z ozirom na proizvodni asortiment ugoden, skupni izplen pa je 96,17 % in je za več kot en procent boljši od planiranega. Prav tako je storilnost pri vlečenju žice 192,35 kg na uro in moža in je za 9,95 kg na uro in moža večja kot v letu 1980, storilnost za celotno temeljno organizacijo pa je večja za 5 %. Plan skupne proizvodnje so dosegli in na prostih kapacitetah izvršili še za 595 ton uslug. TOZD Željalna in Elektrode so zadovoljivo oskrbovali z vlečeno žico, do motenj je prišlo le zaradi pomanjkanja valjane žice. Redno mesečno so kontrolirali proizvodnjo žice v kvalitetskem asortimentu. Patentirane žice so izdelali manj, kot so planirali, predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih kvalitete žice, isto velja za EPP žico in žico iz avtomatnih jekel.

Izvoznih obveznosti niso v celoti izpolnili, saj so pri patentirani žici zaostali za planom zaradi pomanjkanja naročil, pri VAC žici pa zaradi pomanjkanja ustreznega vložka. Vodja je spregovoril tudi o kadrovski problematiki, o veliki bolezenski odsotnosti in o porastu nesreč pri delu. Poročal je tudi o planirani proizvodnji v letošnjem letu in o nalogah na področju samoupravne organiziranosti: usklajevanje pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in sklada skupne porabe s samoupravnim sporazumom, vključevanje specifičnih stimulacijskih pravil, ki naj bi zagotovila pravičnejšo delitev osebnih dohodkov po dejanskih rezultatih dela; v pravilnik o delovnih razmerjih bo treba vključiti spremembe iz zakona itd.

Na področju investicij ima prednost povečanje proizvodnje VAC žice in nova lužilnica žice. Še naprej bodo morali razširjati poslovno tehnično sodelovanje s podjetjem Tehnoistok iz Negotina in ga razširiti tudi na področju skupnih naložb.

Verifikacijska komisija je ugotovila, da je zbor sklepčen, zato so na predlog nadzornega odbora razrešili stari izvršni odbor in izvolili novega. Izvolili so tudi novi nadzorni odbor in delegate v konferenco sindikata Železarne. Brez pripomb so sprejeli spremembe in dopolnitve pravil o organiziranosti in delovanju osnovne organizacije sindikata.

Za delo novega izvršnega odbora so sprejeli naslednje smernice: iz-

vršiti vse planske obveznosti, ki so jih sprejeli v planu za leto 1982, zavzemati se bodo za boljše uveljavljanje delegatskega sistema in s tem tudi za večje uveljavljanje samoupravnega sistema v temeljni organizaciji; moralno in finančno bodo podpirali socialno ogrožene delavce in delavce z minimalnim osebnim dohodkom; na področju nagajevanja se bodo zavzemali za dosledno izvrševanje dogovorjenih smernic in za čimprejšnjo vpeljavo predvidenih sprememb; pozivili bodo delo delegacij za samoupravne interesne skupnosti in mladinske organizacije; dosledno izpolnjevali planske obveznosti izvoza; zaključni račun bodo obravnavale vse SDS, da bodo delavci res lahko odločali o delitvi dohodka in prihodka; izpeljali volitve 11. marca in skušali doseči večjo aktivnost v rekreaciji in športu.

TOZD STROJNE DELAVNICE

Konstituantna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice je bila v torek, 16. februarja.

Izvolili so predsednika, namestnika, tajnika in blagajnika izvršnega odbora in predsednika nadzornega odbora. Izvolili so tudi referente: za izlete, za oddih, za šport, za kulturo in za socialna vprašanja.

Po obravnavi programa dela so sprejeli naslednje sklepe: predsednik izvršnega odbora in član nadzornega odbora do naslednje seje pripravita razlago pravilnika o delu osnovne organizacije sindikata, prav tako pripravijo referenti programe dela komisij, vsi člani izvršnega odbora morajo v svojih SDS posredovati sklepe sej izvršnega odbora in sodelovati pri razlagi pravilnika o delovanju osnovnih organizacij sindikata.

Referenta za šport so zadržali, da pregleda realno stanje rekvizitov za šport. Prispevek za udeležbo na športnem tekmovanju so povišali na 100 din. Referent za šport naj tudi vodi evidenco udeležencev, ki naj podpišejo, da so prejeli znesek.

Predsednik izvršnega odbora lahko brez predhodnega sklica seje izvršnega odbora podpiše izdatek v višini 2.000 din.

Za nakup venca za umrlega sodelavca ali upokojenca so namenili po 1.500 din.

Izdelati bodo morali kriterije za športna tekmovanja v okviru športno-rekreativnega izleta. Upokojenci lahko tekmujejo izven konkurence in plačajo polno ceno izleta.

Kandidate za oddih in morju bodo evidentirali v okviru temeljne organizacije.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Konstituantna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne bluming-štekel je bila v torek, 16. februarja.

Sprejeli so naloge izvršnega odbora za bodoče delo: gospodarska stabilizacija, reševanje problemov za boljše gospodarjenje v temeljni organizaciji, delitev dohodka in osebnih dohodkov ter uveljavitev nagajevanja po delu, zagotavljanje zadostne količine vložka za normalno proizvodnjo, racionalna poraba energije, boljše izraba delovnega časa in izboljšanje delovne discipline, boljši odnos do dela in delovnih naprav, izboljšanje delovnih pogojev delavcev in zniževanje stroškov na vseh novostih.

Izvolili so novega predsednika, tajnika in blagajnika izvršnega odbora in referente: za oddih, za izlete, za kulturo, za šport ter komisije: za krsitve delovne obveznosti in varstvo pri delu, za priznanja in nagrade, za vprašanja zaposlenih žena in socialna vprašanja, za samoupravljanje, gospodarjenje in kadrovska vprašanja. Izvolili so tudi delegata za krajevno skupnost Javornik-Koroška Bela in delegate za konferenco sindikata Železarne.

Sprejeli so sklep, da se ponovno izstavi račun za občni zbor, ker je bila predvidena prenizka vsota.

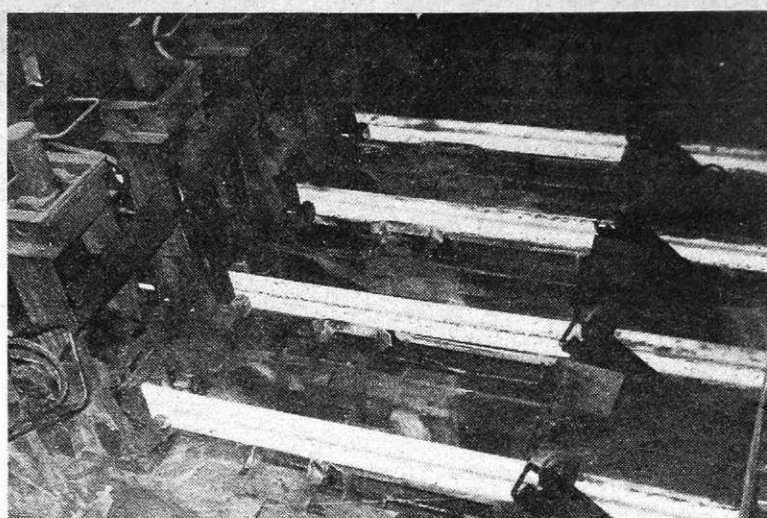
TOZD LIVARNA

Konstituantna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Livarna je bila 19. februarja.

Najprej so konstituirali izvršni in nadzorni odbor. Vodja temeljne organizacije je razložil obrambni načrt temeljne organizacije. Izvedli bodo izobraževalne akcije, ki jih določa zakon o ljudski obrambi, o programu usposabljanja delovnih ljudi v vojnih razmerah. Za delavce TOZD Livarna bo takšno predavanje 24. februarja. Predlagali so tudi pet članov novega izvršnega odbora.

Potrdili so predlaganega kandidata za predsednika izvršnega odbora skupščine občine Jesenice kljub nekaterim pripombam.

Določili so dva delegata za konferenco sindikata Železarne.

Gredice na konti livu (Foto I. Kučina)

Vse člane odbora so zadovoljili, da pripravijo programe dela za svoje področje, ki jih bodo nato skupno uskladjali. Ker je javnost premalo informirana o delu njihove temeljne organizacije, so zadržali sodelavca, da odpravi to pomanjkljivost.

Delo osnovne organizacije bo zaživelo le, če bodo realizirali zastavljeni program dela. Pripravljajo tudi predlog za višje stimuliranje dela delavcev njihove temeljne organizacije in ga bodo dali v razpravo samoupravnim organom temeljne organizacije.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Člani osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne žice in profilov so se zbrali na občnem zboru svoje organizacije v prostorih restavracije Kazina 20. februarja.

Najprej so izvolili delovno predsedstvo in ostale organe občnega zbora: zapisnikarja, overovatelja zapisnika, verifikacijsko, kandidacijsko in volilno komisijo ter komisijo za sklepe.

V poročilu o delu osnovne organizacije sindikata je predsednik izvršnega odbora navedel, da obdobje njihovega mandata sovpada z obdobjem povečanih prizadevanj za uspešnejše gospodarjenje. Za uspešno in prizadevno opravljanje delovnih nalog pa je potrebna tudi dobra obveščenost in stalno spremljanje gospodarske situacije v temeljni organizaciji. Zato so si prizadevali, da so se letni in periodični obračuni redno obravnavali na sestankih SDS, da je obveščanje o proizvodnji in izvajanju stabilizacijske politike zajelo čim širši krog delavcev. Vendar so pri analizi aktivnosti in učinkovitosti obveščanja ugotovili, da ljudje radi sodelujejo, razpravljajo in dajejo predloge, če se razprava nanaša na proizvodnjo, ekološke pogoje in na probleme, ki ljudi neposredno zadevajo in ki jih dobro poznajo, manj pa so zainteresirani pri obravnavi raznih predlogov, razumov, dogovorov in aktov, ki imajo širši pomen in so manj poznani ter težje razumljivi. Zato bi pred obravnavo takih aktov morala sindikalna organizacija oziroma njen izvršni odbor s pomočjo strokovnih služb ali vodstva temeljne organizacije izoblikovati stališča in jih posredovati samoupravnim delovnim skupinam v obravnavo.

Trinajstčlanski izvršni odbor je imel v preteklem mandatu obdobju enajst sej in nekaj razširjenih sej z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvom temeljne organizacije. Seje so žal bile največkrat komaj-sklepčne, saj se nekateri člani sej niso nikoli udeleževali.

Po poročilu blagajnika je nadzorni odbor ugotovil, da so v blagajniških knjigah tri napačna knjiženja: sredstva so vpisana namesto pod postavko članarine pod postavko dotacije.

Referent za šport je poročal, da je bilo za športno dejavnost namenjenih premalo sredstev in predlagal, naj bi pri novem izvršnem odboru ustanovili komisijo za šport, v kateri bi bili štirje referenti za šport – za vsako izmen po eden.

Poročali so še: referent za izlete, za socialna vprašanja in vodja temeljne organizacije.

Po živahni razpravi o poročilih in problemih delavcev v temeljni organizaciji so sprejeli predlagani finančni načrt osnovne organizacije sindikata za leto 1982.

Ker je verifikacijska komisija ugotovila, da je zbor sklepčen, so na predlog nadzornega odbora razrešili stari izvršni in nadzorni odbor in izvolili nova. Izvolili so tudi tri delegate za konferenco sindikata Železarne.

Zadržali so komisijo za sklepe, da na podlagi razprave in zapisnika sestavi sklepe občnega zbora, ki jih naj na svoji konstituantni seji obravnava novi izvršni odbor.

TOZD ELEKTRODE

Osnovna organizacija sindikata TOZD Elektrode je imela svoj občni zbor v soboto, 20. februarja, v restavraciji Kazina.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, zapisnikarja in overovatelja zapisnika občnega zbora, verifikacijske in kandidacijske komisije ter komisije za sklepe je poročal o delu izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata njegov predsednik.

Delo osnovne organizacije sindikata je bilo zasnovano predvsem na usmeritvah in nalogah, ki so jih sprejeli lani na programski konferenci, v čim večji meri pa so skušali pri svojem delu uveljaviti usmeritve in stališča 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in 8. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije ter naloge iz resolucije 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Veliko pozornost so posvetili tudi planiranju in doslednemu izvajanju stabilizacijskih ukrepov. Delo izvršnega odbora je bilo dokaj uspešno. Sestali so se devetnajstkrat. Zelo uspešno so sodelovali za osnovno organizacijo zveze komunistov, z mladino, samoupravnimi organi in vodstvom temeljne organizacije. Precej dela so vložili v pripravo delegatov za samoupravne organe in v evidentiranje novih delegacij za samoupravne interesne skupnosti, ki jih bodo volili 11. marca. Aktivni so bili tudi na ostalih področjih: na športno-rekreativnem, kulturnem, organizirali so izlete in oddih delavcev ter socialno ogroženim pomagali z denarno pomočjo. Novi izvršni odbor naj bi se še vnaprej zavzemal za boljše organiziranost, večjo kvaliteto dela, za zmanjšanje vseh vrst stroškov, kvaliteto kadra, boljše izrabo delovnega časa, večjo delovno disciplino in boljši odnos do dela.

O prihodkih in izdatkih osnovne organizacije je poročal blagajnik, nadzorni odbor pa je ugotovil, da je evidenca poslovanja točna.

Obširno je o rezultatih poslovanja, problemih, uspehih in načrtih poročal vodja temeljne organizacije. Po njegovem poročilu se je razvila obsežna razprava, v kateri so opozorili na več problemov in pomanjkljivosti.

Na predlog nadzornega odbora so razrešili stari izvršni in nadzorni odbor in izvolili nova.

Zahvalili so se tudi upokojenim sodelavcem za dolgoletno vestno delo v temeljni organizaciji in jih obdarili. Obdarili so tudi pet sodelavcev za dolgoletno delo v temeljni organizaciji in v družbenopolitičnih organizacijah.

Konstituantna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode je bila v torek, 2. marca.

Najprej so med člane porazdelili posamezne naloge in izvolili referente za: šport, kulturo, socialno skrbstvo, izlete in oddih.

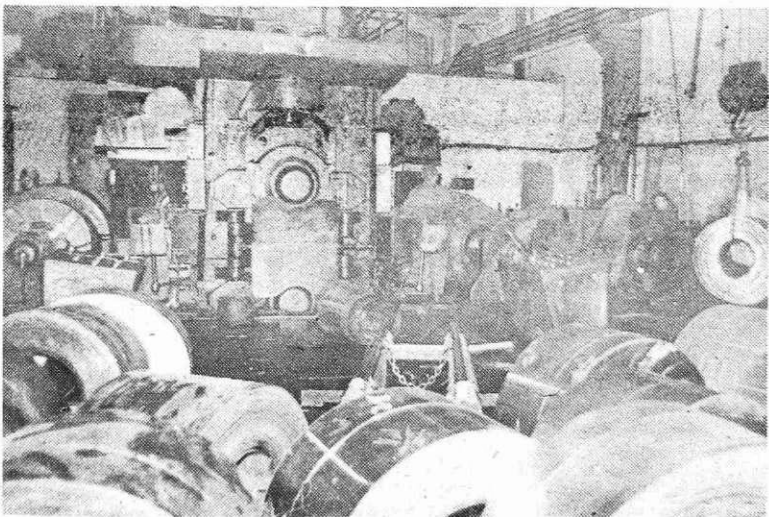
Sklenili so, da za 8. marec sodelavke v TOZD Elektrode obdarijo s skromnimi darili, predsednik pa je odbor seznanil tudi s prireditvami v okviru občine za dan žensk in s sklepom izvršnega odbora konferencie sindikata Železarne, da ne bo prispeval sredstev za obdaritev žensk.

13. marca bodo organizirali enodnevni izlet na Vogel, kjer bo obratno tekmovanje v smučanju. Krili bodo stroške za karte za gondolo in vlečnice ter po 100 din za malico za vsakega udeleženca. Za prevoz bodo poskrbeli delavci sami. Za nakup skromnih nagrad za prve tri v moški in ženski konkurenci so namenili 2.000 din.

Obravnavali so nekaj predlogov za enodnevne in dvodnevne izlete, vendar so cene precej visoke.

Več bodo morali narediti na področju športa in rekreacije. Organizirati bodo morali več obratnih tekmovanj in se vključiti tudi v med-obratna tekmovanja in tekmovanja, ki so organizirana v okviru Železarne.

Sklenili so, da socialnih podpor ne bodo podeljevali samo delavcem, ki zanje prosijo, ampak tudi tistim, za katere bodo ugotovili, da so take pomoči potrebni. Zvišali so tudi prispevke za socialno pomoč, za vence za pokojne sodelavce in za nagrade za jubileje 50-letnike.

V hladni varljarni na Jesenicah (Foto I. Kučina)

TOZD Valjarna debele pločevine

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Valjarna debele pločevine je imel deveto redno sejo v petek, 26. februarja. Sklical in vodil jo je predsednik Jože Plemelj. Po pregledu izvrševanja sklepov so ugotovili, da so bili vsi sklepi zadnje seje realizirani.

Po obravnavi so se strinjali z mnenjem oddelka za študij dela in časa, da obremenitev žerjavovodij žerjava šteje 5 ne opravičuje dodatne premije za občasno višjo stopnjo zaposlenosti. V zvezi s tem so sprejeli sklep, da ob maksimalnih obremenitvah žerjavovodij žerjava šteje 5 pomaga žerjavovodja žerjava šteje 2, oziroma ga občasno zamenja.

Pri obravnavi poslovnega poročila za leto 1981 so bili seznanjeni, da so ga obravnavali vsi delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin, ki niso imeli bistvenih pripomb, pač pa je bilo postavljeno vprašanje, zakaj so bili v mesecu januarju tako nizki osebni dohodki? Delavci so bili mnenja, da osebni dohodki niso bili na nivoju doseženih rezultatov.

Po obravnavi so poslovno poročilo potrdili skupaj s kazalci uspešnosti in predloženimi ugotovitvami in sklepi odbora za gospodarstvo:

Poslovanje TOZD Valjarna debele pločevine je bilo v letu 1981 zelo uspešno kljub velikim težavam zaradi izrabljenih naprav, zaradi prestavitve remonta za eno leto in izredno povečanega izvoza, predvsem v zadnjem tromesečju.

Izpolnitev gospodarskega načrta in izvoza je odraz dobrega dela ter večjih naporov delavcev v temeljni organizaciji. Žal se večji napori ne odražajo v osebnih dohodkih, ki zaostajajo tako za vloženim delom kot za rezultati poslovanja v letu 1981.

V vseh oddelkih je bil gospodarski načrt prekoračen, in sicer na progi za 1,5 v adjustaži za 1,5 in odpremi 0,8.

Pri izpolnjevanju kvalitetskega asortimenta je bilo doseženo 177,8 odstotno prekoračenje pri PNL pločevini, razreda 5, kar je zelo ugodno zaradi visoke cene te pločevine. Za 54,9 % je bila višja proizvodnja KC pločevine, ki ima nižjo ceno zaradi izvoza in dobave smederevskih slabov samo v tej kvaliteti.

Iz TOZD Valjarna bluming-štekel so dobili samo 82,6 % planiranega vložka. Razlika je bila dobavljena iz železarne Smederevo, vendar v slabši kvaliteti, kot je bila planirana.

Planirani izplen je bil presežen v glavnem na račun naročil v valjani dolžini.

Storilnost je v primerjavi z letom 1980 padla za 10,8 kg na moža. Pri tem je treba upoštevati, da je TOZD prvih pet mesecev leta 1980 obratovala na tri izmene, izvoz pa je bil tudi precej nižji kot v letu 1980.

Poraba električne energije je bila višja, kar je posledica večje proizvodnje pločevine za namensko proizvodnjo, ki zahteva več toplotne obdelave v električnih pečeh.

Poraba zemeljskega plina pri krožni in normalizirni peči se je gibala v planiranih mejah, poraba pri potisni peči pa je bila precej višja od planirane in bo zato treba na tej peči sprejeti ukrepe za zmanjšanje specifične porabe energije.

Število poškodb pri delu se je v letu 1981 zmanjšalo, povečala pa se

je bolezenska odsotnost. Precej se je znižala tudi odsotnost zaradi neupravičenih izostankov.

Ugotovili so, da so finančni plan za leto 1982 obravnavale vse samoupravne delovne skupine in nanj niso imele pripomb. Zato so ga sprejeli skupaj s predlogoma sklepov, ki ju je posredoval sektor za ekonomiko.

Brez pripomb so sprejeli osnutek pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev ter za delegata v organih upravljanja bank potrdili M. Malija, za delegata v klubu samoupravljalcev Jesenice pa D. Kržišnika.

Na znanje so vzeli informacijo o referendumu in sklenili, da morajo

delegati delavskega sveta na sestankih samoupravnih delovnih skupin delavce seznaniti da bo 11. marca poleg volitev referendum za sprejetje samo avnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri pridobivanju skupnega prihodka in določanju internih cen v zvezi s spremembami dohodkovnih odnosov storitvenih TOZD.

Na koncu seje so bili seznanjeni še s spremembami in dopolnitvami samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SRS za ekonomske odnose s tujino in samoupravnim sporazumom o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za obdobje 1981-85.

V zvezi s tem so sprejeli sklep, da se k spremembam in dopolnitvam pristopi samo v primeru, če bodo upoštevana tudi pripombe, ki so jih posredovali slovenski železarji. Za podpisnika so imenovali Jožeta Plemelja.

Potrdili so tudi predlog za likvidacijo osnovnih sredstev, ki so izrabljena in zato za TOZD neuporabna.

IS

7. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 25. februarja, je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine Jože Vilman sklical sedmo redno sejo. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili realizirani, razen sklepa, s katerim se zahteva nabava zaščitne opreme za delavce, ki odstranjujejo pločevino z ogretim slabov, predvsem v poletnih mesecih. Sklep je v izvajanju.

Pri obravnavi doseženih delovnih rezultatov v mesecu januarju so ugotovili, da je bila proizvodnja na progi in v adjustaži pod planom, medtem ko je bil plan odpreme dosežen s 100,9 %. Glavni vzroki za nedoseganje plana na progi so bili zastoji na potisni peči. Nedoseganje plana v adjustaži je posledica velikega števila malih formatov in rezanje pločevine za namensko proizvodnjo.

Istočasno so ugotovili, da je proizvodnja v prvih 23 dneh februarja v vseh treh oddelkih pod planom.

Obravnavali so program proizvodnje za mesec marec in ga sprejeli v predloženi obliki s pripombo, da bo planirano količino izvoza v sedanjem asortimentu težko realizirati.

Po obravnavi poslovnega poročila so sprejeli sklepe in ugotovitve ter jih posredovali delavskemu svetu TOZD v razpravo in sprejem.

Seznanjeni so bili tudi s predlogoma finančnih planov TOZD Valjarna debele pločevine in delovne organizacije za leto 1982, ki jih je posredoval SEO skupaj s predlogoma sklepov, katera naj po obravnavi finančnega plana sprejme delavski svet.

V nadaljevanju seje so obravnavali inovacijske predloge: - tehnično izboljšavo - hidravlične nožne zavore za most na žerjavih s premično kabino. Avtorja M. Šlibarja in M. Lužnika so nagradili s 750,00 dinarjev, ob remontu pa bodo na stroške temeljne organizacije napravili vgradili na žerjav šteje 3.

Idejni predlog - mehanizirano soljenje pločevine pri valjanju v valjarni debele pločevine; avtorja A. Ravnika so nagradili s 750,00 din kljub temu, da se vodijo razgovori za nabavo nove obrizgovalne naprave.

Soglašali so s predlogom komisije za inovacije, da je treba za oceno prihrankov pri inovaciji šteje 2597 imenovati strokovno komisijo.

Tehnične izboljšave - naprava za regulacijo temperature v kalilni peči EBNER, niso nagradili, ker se ne da prikazati nikakršnega prihranka.

Tehnične izboljšave - sprememba načina ognjevarne obzidave na krožni in potisni peči, prav tako se niso nagradili, ker ocena vzdržnosti obzidave se ni natančno ugotovljena. Zato bodo počakali do glavnega remonta letos, ko bodo zbrani bolj natančni podatki.

Tehnično izboljšavo - predelava U vodila za vozike prečnega transporta pri normalizirni peči, avtorja: I. Tušarja, so nagradili z enkratno nagrado 6.000,00 din.

Na znanje so vzeli, da sta na javni razpis za zbiranje predlogov za napravo za brušenje prispela dva predloga. Ker predloga nista bila posredovana oddelku za zaščito industrijske lastnine, so sprejeli sklep, da se najprej to uredi, o obeh predlogih pa bodo potem razpravljali in sklepali na naslednji seji.

Na koncu seje so bili seznanjeni z obvestilom odbora za gospodarstvo TOZD Transport o stojninah, nastalih pri razkladanju železniških vagonov v TOZD v mesecu decembru in januarju ter s poročilom oddelka SVD o stimulaciji neposrednim vodenjem dela zaradi preprečevanja nezgod pri delu za meseca december in januar.

Obravnavali so tudi prošnjo Planinskega društva Dovje-Mojstrana za finančno ali materialno pomoč pri urejanju prostorov za Triglavsko muzejsko zbirko v Mojstranu. Prošnji so ugodili in zadolžili asistenta za delovne naprave, da ugotovi možnost za dodelitev materialne pomoči.

6. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik Branko Resman je v sredo, 24. februarja, sklical šesto redno sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna debele pločevine. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili izvršeni, razen dveh, ki sta v izvajanju.

V skladu s 65. členom pravilnika o delovnih razmerjih so potrdili komisijo za ugotovitev usposobljenosti rezalke za samostojno delo na sektoru Suprarez. Sklenili so, da kandidatinja s 1. marcem prične s poizkusnim delom v normi za dobo enega meseca.

Vodja adjustaže je predložil štiri kandidate, ki bi lahko nadomestili delovodje v času, ko bo tov. Kržišnik zamenjeval delovodja adjustaže tov. Sulca. Z glasovanjem so potrdili, da bo delovodja nadomestil Ivan Špoljar.

Na znanje so vzeli informacijo, da bo imelo v letu 1982 izpolnjenega pogoje za upokoje pet delavcev. V zvezi s tem so zadolžili vodstvo TOZD, da do naslednje seje pripravi predlog za nadomestitev delavcev, ki bodo šli v pokoj.

Ker pogosta odsotnost delavca, ki opravlja dela in naloge pomočnika žarilca Custodis peči, poleg povečanja ur za manjkajoče zmanjšuje tudi varnost dela, so sprejeli sklep, da vodstvo TOZD skuša čimprej rešiti ta problem.

V nadaljevanju so obravnavali poročilo o odsotnosti s dela v mesecu januarju. V tem mesecu je bila odsotnost 12,18 %, od tega je bilo 4,87 % bolezenske odsotnosti, 5,27 % rednih letnih dopustov, medtem ko neupravičenih izostankov ni bilo.

Obravnavali so tudi dve kadrovski vprašanji:

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 26. februarja, je bila 9. redna seja delavskega sveta TOZD Valjarna bluming-štekel, ki jo je sklical in vodil predsednik Franc Podlipnik. Po pregledu sklepov predhodne seje, ki ga je delegatom posredoval vodja TOZD, so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni.

V nadaljevanju so obravnavali poslovno poročilo za leto 1981 skupaj s kazalci uspešnosti in ugotovili, da so poročilo obravnavale tudi vse samoupravne delovne skupine in da nanj ni bilo pripomb.

Vodja TOZD je delegatom pojasnil poslovno poročilo za leto 1981, iz katerega je razvidno, da je bila skupna proizvodnja dosežena z 90,5 %, kar pomeni, da je bilo izvaljenih 40.649 ton manj izdelkov, kot je bilo planiranih. Izpadlo je tudi 22.000 ton tujih slabov, ki so jih planirali za valjanje. Skupni zastoji na valjarni bluming znašajo 38,9 % in so za 0,4 % višji kot leta 1980. Praktično so v vseh postavkah zastoji nižji ali enaki lanskim, močno pa so se povečali zastoji zaradi pomanjkanja ogretega vložka, in sicer od 0,5 % v letu 1980 na 7,9 % v lanskem letu.

Izpleni na blumingu in šteklju so v primerjavi z letom 1980 boljši. Izplen na blumingu je za 1,8 % slabši od planiranega, je pa za 0,7 % boljši kot leto prej, na šteklju pa je slabši od planiranega za 0,3 %, vendar 3,4 % višji od doseženega v letu 1980.

Računovodja TOZD Valjarna bluming-štekel, Martin Lah, je poročal o finančnem poslovanju za leto 1981 skupno s kazalci uspešnosti. Iz poročila je razvidno, da so bili v letu 1981 stroški za 136.590.062,01 din nižji od planiranih, in sicer pri vložku za 49.113.624 din in pri predelavi za 87.676.438 din. V odnosu na plan so znašali 86,2 %. Plan čistega dohodka je bil dosežen z 99,6 %, kar je omogočalo formiranje poslovnega sklada, sklada skupne porabe in rezervnega sklada.

Računovodja TOZD je delegate seznanil tudi s poslovanjem celotne delovne organizacije in razložil finančni načrt za leto 1982, ki ga je delavski svet po obravnavi potrdil.

Delavski svet je obravnaval osnutek pravilnika o oblikovanju cen storitev in proizvodov, ki so ga pred tem obravnavale samoupravne delovne skupine, ki niso imele bistvenih pripomb.

SK

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 25. februarja, je bila 11. redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming-štekel, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Marjan Kristan. Po pregledu sklepov predhodne seje, ki jih je članom odbora posredoval namestnik vodja TOZD, so ugotovili, da so bili sklepi v glavnem izvršeni, le dva sklepa z 9. in dva sklepa z 10. redne seje nista bila realizirana, ker za realizacijo zahtevata dalj časa.

Namestnik vodja TOZD je podal proizvodno problematiko po oddelkih za januar 1982. Poudaril je, da so rezultati dokaj uspešni, povečuje se proizvodnja na moža, kar je rezultat boljšega dela in večje količine izvaljenih trakov. Analiza proizvodnje kaže, da je gotova proizvodnja v januarju dosežena 96,4 % v odnosu na družbeni ali 96,3 % v odnosu na operativni plan. Zastoji na napravah so visoki. Delno to povzroča tudi pomanjkanje delavcev na določenih napravah ali v skupinah. Tudi naprave niso vedno najbolj urejene in zato je potrebno povečati kontrolo nad njihovo urejenostjo.

Delegati so na predlog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata temeljne organizacije soglasno izvolili Elzo Pernuš za delegatko v organe upravljanja bank.

Delavski svet je odločil, da se kljub neuspehu referendumu v TOZD Energetika pristopi k realizaciji kategorizacije delovnih nalog in opravi po katalogu, ki naj velja od 1. marca 1982 dalje. Delegati so bili mnenja, da je zavlačevanje izvršitve tega samoupravnega sklepa iz meseca v mesec škodljivo za vse zaposlene v TOZD Valjarna bluming-štekel, ki so zelo uspešno zaključili poslovno leto 1981.

Obravnavali in potrdili so dodatek za deficitarnost del in nalog in se z novim predlogom v celoti strinjali.

Obravnavali so tudi pritožbo prvih dispečerjev na blumingu, ki se nanaša na sklep odbora za delovna razmerja o razporeditvi delavca na delovno mesto kadrovec - izmenski vodja proizvodnje bluminga. Pritožitelji menijo, da je s to razporeditvijo ogroženo njihovo napredovanje. Kadrovik valjarn Janez Kramar jim je pojasnil, da je pritožba brez prave osnove, delovno mesto pa ni bilo razpisano, ker število zaposlenih ustreza normativi.

Kljub ugotovitvam, da je bil postopek o razporeditvi delavca pravilen, so delegati sklenili, da je o razporeditvi ponovno treba razpravljati na prvi seji odbora za delovna razmerja.

Vodja TOZD je delegatom pojasnil popravek izračuna vrednosti za naložbo »brusilni stroj za gredice«, ker so nastale spremembe v predračunski vrednosti naložbe, ki bo zaključena sredi leta 1983.

Delavski svet je potrdil predlog vodje proizvodnje, da se v mesecu februarju pri obračunu premije upošteva 21.500 neefektivnih ur glede na operativni plan.

Ob sklepu seje so v klub samoupravljalcev imenovali Miha Blageta in Djura Jelaviča kot delegata TOZD.

SK

TOZD Remontne delavnice

SKUPNA SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO IN ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V četrtek, 25. februarja, sta predsednik odbora za gospodarstvo Mitja Kersnik in predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Franc Zupančič zaradi enakega dnevnega reda sklicala skupno sejo. Obravnavali so zaključni račun za leto 1981 in finančni plan za leto 1982.

Predlagali so delavskemu svetu, da na osnovi sklica in predlogov delavcev na sestankih samoupravnih delovnih skupin sprejme predlagane ugotovitvene sklepe. K finančnemu planu so dali pripombo, da je v dejanskem izvajanju treba v TOZD Remontne delavnice zagotoviti enako rast osebnih dohodkov, kot je v poprečju predvidena za vso Železarno.

V nadaljevanju seje je odbor za gospodarstvo obravnaval dva predloga za izplačilo druge rente, in sicer:

- Alojzu Koširju za tehnično izboljšavo št. 2509 »predelava varilnega ročnika za elektrode« in

- Mirku Pikonu in Francu Dovžanu za tehnično izboljšavo št. 2493

»izdelava pomočne piošce za prirezovalje obdelovalcev na krožni žagi v mizarski delavnici.«

Odbor je odločil, da se avtorjem tehničnih izboljšav izplača drugo posebno nadomestilo.

Odbor je bil seznanjen z novimi cenami izdelavne ure za leto 1982 in povečanim deležem remontnih delavnic pri pokrivanju razlike do polne cene za male usluge delavcem TOZD in delovnih skupnosti Železarne. V zvezi s tem je odbor naročil, da se začne postopek za povečanje cen za malo uslugo od 50,00 na 100,00 din za ročno uro in od 100,00 na 200,00 din za strojno uro.

Sprejeli so predlog vodstva temeljne organizacije, da bo odbor od slej obravnaval vloge in odločal o odobritvi usluge.

Ob koncu so bili seznanjeni s spremembami v zvezi s funkcijo glavnega dežurnega Železarne.

ZK

Železarski globus

ZRN

Nordferro, naprava za izdelavo železove gobe v zahodnonemškem pristanišču Emden v Severnem morju, ki svoje izdelke prodaja na zahodnoevropskem tržišču, je v krizi. Naprava, katere lastnika sta z 74,9 % norveška rudarska družba Sydvaranger in s 25,1 % zahodnonemška železarska družba Korf, zaradi manjše proizvodnje, kar je posledica slabše konjunkturo, ne obratuje s polno zmogljivostjo in tudi cena zemeljskega plina, ki ga uporabljajo kot reductent, je previsoka. Zato je tudi cena izdelane železove gobe visoka in tako se težje dosega konkurenčnost na tržišču. Družba Sydvaranger je zahtevala finančno podporo norveške vlade, da bi tako popravila težko stanje.

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklovlek je 24. februarja sklical 8. redno sejo. Odbor je pregledal sklepe zadnje redne seje in ugotovil, da so vsi sklepi izvršeni.

V TOZD Jeklovlek je bila 23. februarja deveta redna seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Anton NOČ. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni.

Odbor je obravnaval poslovno poročilo TOZD Jeklovlek in ugotovil, da je bil proizvodni načrt uresničen, doseženi pa so bili nekateri pomembni delovni cilji, ki so boljši od planiranih.

Pri obravnavi kadrovske problematike so kritično ocenili visoko rast bolezenske odsotnosti. V letu 1981 je bilo v TOZD zaposlenih povprečno 156 delavcev, kar je 97,50 % glede na planirani stalež in normativ. Čista fluktuacija je bila v tem letu 8,97 %, medtem ko je celotne fluktuacije 10,90 %.

Odsotnost se je v letu 1981 povečala glede na leto 1980 za 2,18 % predvsem zaradi povečane bolezenske odsotnosti (povečanje za 2,17 %).

Sklenili so, da je v naslednjem obdobju potrebno izboljšati strukturo zaposlenih delavcev z izobraževanjem ob delu in znižati bolezensko odsotnost.

Odbor je obravnaval prošnje Momčila Đzakovića, Maria Miljaka, Andreja Jana in Maša Kovačevića za sprejem v delovno razmerje in soglašal z mnenjem strokovne komisije, ki je prošnje zavrnila. Ugotovili so, da bi bilo potrebno zaposliti dve ženski: eno za delo v adju-
strži in čistilko.

Odbor je obravnaval obvestilo invalidske komisije, ki dvema sodelavkama priporoča skrajšani delovni čas. Jerci Skumavc pa upokojitev za eno leto.

Odboru je bilo predloženo tudi zdravniško potrdilo za sodelavca, ki zaradi bolezni ne bi smel opravljati težkega fizičnega dela. Bili so mne-

nja, da se to uredi s pomočjo oddelka za zdravstveno varstvo in medicino dela.

Obravnavali so predlog dodatkov za deficitarnost in predlagali, da se dodatki izplačajo za naslednje naloge in opravila: 1. in 2. čistilec palic, rezalec palic BK in pripravljalac palic BK.

Prošnjo za izredno plačano odsotnost za Janka Ruparja za udeležbo na seminarju »teorija in praksa marksizma« od 15. februarja 1982 do 16. aprila 1982 so odobrili.

Prošnjo Hokejske zveze Jugoslavije za odobritev izredno plačnega dopusta Mihlu Horvatu v času od 22. februarja do 16. marca za sodelovanje na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu v skupini C v Spaniji so odobrili s tem, da mora HZJ pisмено zagotoviti refundacijo osebnega dohodka.

Obravnavali so program izobraževanja in potrdili tečaje za varilce, brusilce in osnovni tečaj za hladno predelavo.

Informativno so obravnavali analizo meritev zimske mikroklimе in jakosti hrupa v brusilnici palic na Javorniku, ki presega dovoljeno mejo.

Soglašali so s samoupravnim sporazumom o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Jesenice za leto 1982 in za podpisnika sporazuma imenovali Antona Noča.

Dopisujte v Železarja

PREGLED SESTANKOV SDS

Nadaljujemo s pregledom sestankov SDS iz prejšnje številke Železjarja, v kateri smo v uvodu omenili, da so bili po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih organizirani zbori delavcev preko SDS o zaključnem računu za leto 1981. o finančnem delu gospodarskega načrta za letošnje leto ter o osnutku pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev. Omenili smo tudi, da se bomo v tem pregledu omejili predvsem na ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 3 in 4, **adjustaža bluming 1, 3 in 4, adjustaža štekel 1, 2 in 3, adjustaža štekel Javornik, lužilnica adjustaže štekel ter odprema.** Razen o zaključnem računu in pravilniku o oblikovanju cen so nekatere SDS spregovorile tudi o predlogu novega izražaja norm za valjavec bluminga. SDS bluming 4 se z omenjenim predlogom strinja, vendar pa se valjavci hkrati sprašujejo, zakaj nima cela dnina istih odstotkov, »saj vsi enako prispevajo, da je več narejenega«. SDS adjustaža bluming 4 se pritožuje zaradi pomanjkanja tople vode ob koncu dnine. Pritožujejo pa se tudi nad slabo kvaliteto površine na materialu. Tudi pri njih bi bilo po njihovem mnenju treba uvesti premije. Kdaj se bo rešilo vprašanje povečanja grup žerjavovodjem njihovoga oddelka, vprašuje SDS adjustaža-bluming 3. Pravi, da se o tem vprašanju razpravlja že nekaj let, da je že nekajkrat povijanje grup dobrih tudi delavski svet TOZD in da je še zmeaj vse po starem. Ob tem se vprašujemo, »ali bi bil enak postopek, če bi bilo treba povisati grupe nekemu iz pisarne?« SDS adjustaža bluming 1 je kritizirala stimulacijo v jeklarni. Pravijo, da je razlika v odstotkih prevelika ter da pri njih hočejo doseči red in disciplino z ukrepi, v jeklarni pa s stimulacijo. SDS adjustaža štekel 1 in odprema sta se na skupnem sestanku izrekli proti preselitvi garderob. Pravijo, da je treba v zvezi s tem gledati na čimboljše izkoriščanje delovnega časa, da že zaradi preselitve kantine izgubijo pri delovnem času in da ni prav, da bi bile garderobe preveč oddaljene od delovnega mesta. Zanima jih tudi, zakaj ne dobe izvozne premije, tako kot obrati, ki delajo za izvoz. Oni prav tako delajo za izvoz, in sicer na liniji rezanja in na Bronx skrajah. Tudi v zvezi s III A kvaliteto jim ni vse povšeči. Pri prodaji tovrstne pločevine se namreč prikazuje znižanje stroškov, na liniji rezanja pa imajo prav s to kvaliteto ogromno dodatnega dela, kar pa se ne pozna pri osebnih dohodkih. Zanima jih tudi, zakaj morajo nositi čelade, v ostalih oddelkih pa ne. Tudi delavci SDS adjustaže štekel 2 so se izjavili proti preselitvi. V zvezi s tem očitajo vodstvu TOZD »mačehovski odnos do delavcev v adjustažih štekel«, ter da »ne upoštevajo mnenj in ne zagovarjajo interesov delavcev TOZD«. Pritožujejo se tudi nad delovno in tehnološko disciplino zlasti mlajših delavcev: »Mnenja smo, če ne upoštevajo disciplino in ne delajo, naj zapustijo TOZD«. Tudi delavci SDS adjustaže štekel 3 so ogorčeni zaradi selitve. Sprašujejo se, kolikokrat se bodo še selili, kdo se je doslej zanimal za njihove »boljše pogoje in razpoloženje, 2 omarici itd.«, koliko časa je bilo treba prositi za popravilo strehe, kje so stranišča itd. SDS adjustaža štekel Javornik in lužilnica se pod razno hudujeta zaradi osebnih dohodkov in premij pri jeklarjih. Menita namreč, »da taka delitev ni pravilna in da se je sedaj izkazalo, kakšne rezerve so imeli, pa niso delali«.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli še zapisnika SDS valjarna žice 3 in 4. Skupini sta med drugim obravnavali tudi tekočo proizvodno problematiko. SDS valjarna žice 3 ugotavlja, da je bila proizvodnja v januarju in februarju dobra, da pa se » zadnjih dneh (sestaneh je imela 28. februarja) pojavljajo razne okvare na napravah, ki niso tekoče odpravljene«. Tako ocenjuje, da bo ob slabo vzdrževanih napravah proizvodnja nujno upadla. Govora je bilo tudi o premijskiemu sistemu v martinarni. SDS ocenjuje, da premijski sistem sicer ugodno vpliva na proizvodnjo v tem TOZD, da pa je krivičen od vseh ostalih izven jeklarne in predlaga, da bi podoben premijski sistem razširili tudi na ostale, vsaj proizvodne temeljne organizacije. SDS valjarna žice 4 ima resno pripombo na sistem nagrajevanja. Takole pravijo: »Če primerjamo proizvodnjo v decembru, ki je bila cca 1000 ton pod planom in v januarju, ki je bila 1000 ton nad planom — pri osebnih dohodkih pa nobene razlike — potem je res vprašanje, kakšen vpliv ima proizvodnja obrata na osebne dohodek v TOZD. V takem primeru je delavca nemogoče prepričati, da naj dobro dela, da bo bolje zaslužil.«

Najprej je odbor obravnaval poslovno poročilo TOZD Jaklovčev za leto 1981 in ugotovil, da je bil prizvodni načrt uresničen. Na gibanje proizvodnje je sicer vplivala preskrba s polizdelki, količinsko in kakovostno, mehanski zastoji in ozka grla v nekaterih fazah proizvodnje, ki so pomembna za rast produktivnosti.

Velik uspeh je bil dosežen pri zniževanju stroškov, kot so izplen, ki je glede na vložek 1,4% boljši od planiranega in manjša poraba električne energije, kurilnega olja in plina. Boljši izplen je dosežen z dodatno predelavo, ko so zaradi slabe površine — vložka mesečno prebrusili do 50 ton izdelkov. Doseženo je bilo tudi znižanje pri vložku in predelavi, ne da bi bila za to uvedena posebna stimulacija v korist TOZD in nagrajevanje po delu in rezultatih dela.

Positivno so ocenili proizvodni in poslovni uspehi, ki je nad pričakovanji. Pri tem pa so izpostavili nekatera pereča notranja vprašanja, kot je delovna in tehnološka disciplina ter visoka bolezenska odsotnost.

Odbor za gospodarstvo je s poslovnim poročilom soglašal z vprašanjem, zakaj ni bil dosežen skupni prihodek in kateri so elementi planiranja skupnega prihodka in njegove delitve med TOZD.

Odbor je pregledal ure za manjka-
joče in nadure za mesec januar in
ugotovil, da gibljejo v planiranih
mejah.

Obravnavali so porabo vidia votlic v letu 1981 in poprečno težo vzdržnosti in ugotovil, da imajo okrogle votlice večjo poprečno težo vzdržnosti kot šestoglate.

Potrdili so plan proizvodnje za mesec marec, ki znaša skupno 1.980 ton, od tega je vlečenega jekla 1.790.

Delegati so najprej obravnavali poslovno poročilo za leto 1981 in ob tem izrazili zahtevo, da se po letu 1985 vključijo naložbe tudi v TOZD Hladna valjarna Jesenice.

Delegati so sprejeli finančni plan za leto 1982, ki izhaja iz že sprejetega količinskega plana. Ustrezno strokovno službo, to je oddelek za ekonomske analize in planiranje, so pooblastili, da finančni plan uskladi s spremembami in dopolnitvami samoupravnega sporazuma o delovnih razmerjih.

Potrdili so tudi osnutek pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev s pripombo, da ga je potrebno oblikovati tako, da bi bil bolj konkreten in razumljiv.

Sprememb samoupravnega sporazuma za ekonomske odnose s tujino niso sprejeli.

Obravnavali in potrdili so tudi predlog deficitarnih del in nalog na predlog odbora za delovna razmerja

Prav tako so potrdili družbeni dogovor o združevanju sredstev za financiranje mladinskega prostovoljnega dela v občini Jesenice za leto 1982. Sklenili so, da bodo enega najboljših mladincev nagradili s

Delegati so bili seznanjeni z izidom referenduma o samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe.

Ob koncu seje je delegat v delavskem svetu Železarne seznanil prisotne o poteku sej in o gradivu, ki ga obravnavajo.

ZRN

V zahodnonemški železarni Huckingen, ki pripada družbi Mannesmann AG, je prišel v lanskem decembru obratovati nov plavž s premerom talilnika 10,3 m in letno proizvodnjo 1,5 milij. ton grodja. Čas gradnje je bil slabih 15 mesecev in investicijska vrednost 160 milij. zahodnonemških mark. Pri tem je bilo 25 milij. mark porabljenih za naprave, ki so bile potrebne za zaščito okolja.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA niso zbora delavcev organizirali preko SDS, ampak so se 24. februarja sestale kar vse tri izmene (44 delavcev z nočne izmene, 84 z dopoldanske in 45 delavcev s popoldanske izmene). Zbor delavcev je v zvezi z zaključnim računom za leto 1981 in finančnim planom za leto 1982 podprl in sprejel sklepe, ki so jih sprejele družbenopolitične organizacije v tej temeljni organizaciji. Obravnaval je tudi osnutke pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev in ga sprejel z nekaterimi priporočami.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1, 2 in 3, brusilnica 1, 2 in 3 ter adjustaža 1 in 2. SDS vodstvo TOZD je bila seznanjena, da bo v mesecu marcu na osnovi sprejetih kriterijev izplačana poravnava osebnih dohodkov v višini 16,7 % povprečnega osebnega dohodka TOZD v letu 1981. SDS hladna predelava 2 opozarja na neuorejeno ogrevanje hale. Na sestanku SDS hladna predelava 3 in brusilnica 3 je med drugim teka beseda tudi o neuorejenosti in nečistoči v garderobi in v higienskih prostorih, kjer so se zopet »pojavele« poškodbe na umivalnikih. SDS brusilnica 1 je imela pripombe na nizkovaljan vložek, predvsem na jekla. Morajo ga namreč ponovno prebrusiti na manjšo dimenzijo.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnike s sestankov SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1 in 2, oplaševalnica 1 in 2, izdelava ognjevarnega materiala, priprava elektrodnih praškov, transport-skladiščenje ter varilni prašek. Zbor delavcev, na katerem so se sestale SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1, oplaševalnica 1, izdelava ognjevarnega materiala, transport-skladiščenje in priprava elektrodnih praškov, zahteva od ustrezne službe pojasnilo, zakaj ima jeklarna 21 milijonov izgub ter zakaj se v jeklarni lahko delijo visoke premije tudi za izdelavo nekalitetnih sarž. SDS rezalnica 2 in oplaševalnica 2 sta bili pod razno med drugim seznanjeni, da bo višina poročuna v njihovi TOZD 18,2 % ter še o nekaterih drugih zadevah.

17. TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1, 2 in 3, zavijalnica žebljaner ter orodjarna. Razpravljale so o zadevah, ki jih omenjamo v uvodu. SDS žebljarna 2 je imela pripombe na uporabo odvajalcev za velike kolobarje. Predlagala je, da naj ključavnici takoj prične popravilni silose. Vse silose je zaradi razlik v teži potrebno tudi ponovno pretehtati in označiti. SDS žebljarna 3 je predlagala, da naj po možnosti premestijo (zabetonirajo) železne plošče pod zaboji pri novih žebljarskih strojih. Delavci iz zavijalnice pa so opozorili, da je kopalnice, predvsem tuše, treba usposobiti za tuširanje. Na sestanku SDS orodjarna so vzniki vilicarjev pod razno opozorili, da jih čistilci žičnikov ne povzročajo opozarjajo na odvoz krlc oziroma pokvarjenih pokrovov na popravilo v delavnico. Orodjarji pa se pritožujejo nad žebjarji, ki kljub večkratnim opozorilom ne očistijo orodja, ki ga jim dajejo v popravilo.

iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela, materialna služba, strugarna 1 in 2, strugarna Javornik, orodjarna 1 in 2, ključavničarji strojev, kovačnice-kalilnice, konstrukcijska delavnica 1 in 2, ter strugarna valjev Javornik in Bela. SDS so obravnavale zaključni račun za leto 1981 ter osnutek pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev, posamezne pa tudi finančni del gospodarskega načrta za letošnje leto. Seznanile so se tudi z informacijo o referendumu. O ožji obratni problematiki so razpravljale le nekatere SDS. Na sestanku SDS strugarna 2 je bilo pod razno postavljeno vprašanje, zakaj ni bilo razpisa za delovne naloge skupinovodje priprave materiala (»Sifra 7592 D4 11 kg«). Zahtevala je tudi, da se v kantini uvede večji red (na malico se čaka predolgo, ker kantino uporabljajo delavci iz vse Zelezarne). Poskrbi naj se tudi za večjo čistočo in bolj higienco delitev malice. SDS strugarna Javornik pod razno izraža dvom v uspešnost dela na novo organizirane materialne službe (kar pa posebej ne utemeljuje), zahteva pa tudi, da se čimprej reši vprašanje transportnih delavcev v težki obdelavi. SDS orodjarna 1 meni, da bi se morala »čakalna doba« za povzemanje grupe orodjarjev specialistov skrajšati »glede na opravljanje del in nalog, ki jih že opravljajo«. Svojega delegata je zadostila, da to vprašanje postavi na seji odbor za delovna razmerja. Tudi na sestanku te SDS je bilo govora o kantini (gneča, kajenje) ter o delu službe za pripravo dela. Rečeno je bilo, da naj priprava dela razen za dokumentacijo poskrbi tudi za priprave (kalibre, trne, dorne in razna pomagala). Podobne pripombe (gneča, kajenje) v zvezi s kantino je imela tudi SDS ključavničarji strojev. SDS kovačnica-kalilnica je ožji obratni problematiki, še zlasti vprašanju varnosti pri delu in alkoholizmu, namenila celo poseben

sestanek. K temu, da so se sestali na izrednem sestanku, jih je kot praviro, prisilila »zadnja nesreča v kovačnici in problem alkoholizma«. Vodja je članom SDS podal dokaj obširno pojasnilo o nevarnih pogojih dela v normalnih razmerah, posebej poudaril o nevarnostih, ki bi jim lahko hotroval alkohol. SDS je nje gov predlog, da se v primeru vinjenosti delavca odstrani z dela, podprla. Sicer pa je sestanek opozoril še na vrsto drugih problemov. Tako po mnenju SDS v kovačnici ne bi smeli več popravljati večjih ali manjših pretrganih verig. Ostanke palic z zamašnih drogov ne bi smeli več skladiščiti med strojnimi klavidi. Morali bi jih takoj vrniti v skladišče. Druga rešitev ne bila, da bi jih že v skladišču nazajali na pravo mero. Nujno bi morali dobiti pomožnega delavca. Dva mlajša delavca ta delo namreč, čeprav sta sicer marljiva kovača, opravljata z odporom. Nabavna služba že vse predlogo nabavlja slušnike, ki se sicer dobijo v Kranju. Zelo težka dela bi morali opravljati kovačnicah, kjer imajo močnejša klavida in strojno posluževanje. Predlagajo tudi, da naj okvire za sušenje elektrod v bodoče ravna jo ključavničarji, ker je to »čisto ključavničarsko delo«, razen tega pa je delovna miza v kovačnici tudi pre nizka, pa še stroji in robota so na mestu, ki je izpostavljeno prepihu. Ponovno je zahtevala tudi podatke o rezultatih meritev, na osnovi katerih hoče jo utemeljiti zahtevo po dodatku za otežkočene pogoje dela. Že vse predlogo tudi niso nič slišali, v delu komisije za vprašanje skrajšane delovne dobe. Zanimajo jo tudi usoda predloga za povijanje kategorije visoko kvalificiranih orodnega kovača in kalica. Pravijo, da so v drugih oddelkih strojnih delavci na opraviilih in nalogah z enajsto kategorijo zelo mladi delavci, medtem ko v kovačnici-kalinih tudi s trideset in več let delovne dobe ne napredujejo. Zanimajo tudi nesorazmerje pri osebnih dohodkih v jeklarni in v vzdrževalnih oddelkih, ki opravljajo precej del za jeklarno. Na koncu pa vprašujejo, zakaj v jeklarni porabijo toliko zamašnih drogov. Število odlihtih sarž se s tako ogromno porabo namreč ne ujema. Na sestanku SDS konstrukcijska delavnica 1 je bilo slišati pritožbo, lahko pa bi rekli tudi pojasnilo čistilk za slahčičenje: da v času dopusta ali bolezenske odsotnosti nimajo zamenjave. Večina članov SDS konstrukcijske delavnice 2 s pritožuje nad slabšo organizirano dostavo materiala. Od na novizbrane skupine za dostavo materiala pričakuje jo čimhitrejšo rešitev tega vprašanja.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapise SDS vodstvo TOZD in priprava dela, ključavničarji in 2, instalacija 1 in 3, montaža 1, žerjavni 1 in 2, hidravlika in pnevmatika, elektrodelaavnica, elektrožerjavni, delavnica elektrostrojev 1 in 2, vodstvo gradbenoremontnih delavnic, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, GRN Javornik ter RTA 2, 3, 4, 5 in 6. Omenimo naj, da nekatere skupine točno navajajo, katere zadeve so obravnavale, medtem ko nekatere navajajo le, da so obravnavale gradivo za seje delavskega sveta. SDS ključavničarji 1 in 2 se je pod razno sodelanila tudi z remontom plašča. V zvezi s tem ugotavljajo, da bodo morali delati po 12 ur dnevno, ker »je delo na remont zelo obsežno in ker rezervni deli še niso povsem gotovi.« Menijo tudi, da je njihovo delo zelo zahtevno, da pa so zanj veliki premalo ocenjeni – in to od vodje temeljne organizacije d zadnjih ključavničarja. SDS instalacija 1 in 3 se pritožuje, da so za razpravo na sestanku SDS oziroma na zboru delavce postavljeni prekratki roki in da se v takem času ne more; dobro pripraviti za sestanek. Sestanki naj bi bili po njihovem mnenju le, kadar so nujno potrebni. SDS montaža pod razprava pršuje, »od kod denar za premije je jeklarni, ko pa oohodkov odnos med posameznimi TOZD še niso rešeni.« Nadalje menijo, da je delo obratovodij v primerjavi z drugimi premalovrednoteno, da pa, dokler ni rešeno vprašanje ozirom perspektiva osebnih dohodkov v SRD, ni čas za dvigovanje posameznih grup. Takšno mnenje naj bi tudi zastopali njihovi delegati v delavskem svetu. Tudi ta SDS se pritožuje na kratkini roki za razpravo. Ugotavljajo, da tako organizirani sestanki ne služijo svojemu namenu, da so nekalitetni, da je z takšne sestanke škoda časa in da se v tako kratkem času ne b več sestajala. Pravijo, da se bo sestajala samo še po lastnih potrebah in na predlog OOS TOZD Remontne delavnice.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje -
Božidar Lakota

Dovolite mi, da vam obenem priznam, da je vaša odločitev o razkrinkavanju izdajstva ne le pogumno dejanje, temveč velik prispevek k vzgoji mladih rodov v odpor zopet svetohlinstvo tistih, ki skušajo opravičiti sodelovanje z okupatorjem s samoobrambo zoper komunizem ali celo z bojem za ohranitev narodne samobitnosti. Cilka Maležič, Ljubljana, Pohorskega bataljona 111/b.

Prisrčno se vam zahvaljujem, da ste v knjigi Po sledivh črne roke opisali tudi smrt mojega pokojnega brata Stanka in njegove žene Dani (Dani je sestra tržaškega komunista in narodnega heroja Pinka Tomažiča, ki je bil obsojen na smrt in ustreljen). Knjiga je v Novi Gorici vzbudila veliko zanimanje in je bila takoj razprodana. Za vso našo družino, ki je zares številna, pomeni knjiga prav v tem letu, ko so brata zlobni ljudje še po smrti blatili, veliko moralno uteho. Bili ste prvi, ki ste ob 30-letnici bratove smrti in ob 30-letnici osvoboditve, upali javno zapisati, kdo sta bila Stanko in Dani. Iz pisma Jele Dobrote, sestre Stanka Vuka, umorjenega marca 1944. leta v Trstu.

Tončka Kavčič iz Nove Gorice pa je med drugim v pismu zapisala: »Ob tako plodovitem zgodovinskem pisateljskem delu smo ti dolžni izreči vso pohvalo. Osvetlil si nam nešteto dogodkov iz težkih dni okupacije. Odkril si nam prenekatere zgodovinski dogodek in ga tako otehl pozabi.«

Kako hitro je bila prva izdaja razprodana, je razvidno iz pisma organizacije ZZB NOV Žužemberk: »Porazno je poročilo, da je knjiga že razprodana. Veste, da so interesi za knjigo Po sledivh črne roke tako prizadeti, kakor tudi še kdo drug. Mi vas prosimo, da nam preskrbite vsaj en izvod...«

SALEZIJANEC MIHAEL BRUNEC IN ČRNA ROKA

Tudi iz tujine je avtor prejel precej pisem, kakor tudi naročil za knjigo. Iz Kanade mu je neki ekonomski emigrant pisal, da njegova knjiga Po sledivh črne roke roma od hiše do hiše, od znanca do znanca daleč naokrog in da se je nek njegov prijatelj pripeljal 200 km daleč samo zato, da si pri njem sposodi knjigo.

Kako je knjiga o zločinih črne roke zadela politično beloplavogardistično emigracijo v živo, nam najbolje pove to, da je salezijanec Mihael Brunec, ki je bil med vojno na Lisičjem gradu nad Škofljico v času, ko so tam pobijali barjanske kmetice in dekleta, napisal 108 gosto tipkanih strani »kritike« na to knjigo, napisano razmnožil v obliki skripte in razdelil med katoliškimi Slovenci na Koroškem, veliko izvodov pa je poslal tudi v druge države Severne in Južne Amerike, v Avstralijo, skratka povsod, kjer živijo nekdanji belogardisti. Če vemo, da je bil Brunec dolgoletni vzgojitelj v slovenskem Mohorjevem dijaškem domu, prefekt dijakov slovenske gimnazije v Celovcu, potem tega njegovega »krivoverskega dela« ne smemo podcenjevati. Salezijanec Brunec je ob koncu vojne zbežal z Nemci in domobranci čez Ljubelj na

Koroško, ker je vseskozi deloval proti OF. Bralcem bo razumljivo, o kakšnem duhovnem vzgojitelju gre; če povemo, da je na koncu svojega »znanstvenega spisa« zapisal, da je Jože Vidic »blatil čast domobranske vojske«.

Kako hudo je knjiga razburila salezijanca Brunca, lahko bralci zaključijo po naslednjih odlomkih: »Jože Vidic je glavni eksponent sedaj veljavne »zgodovinske resnice« o delovanju črne roke domobranstva, uradni zgodovinar vsemogoče partije, ki ima s svojo diktaturo proletariata (zaradi lepšega so jo preimenovali v »demokracijo centralizem«, kot če bi zaradi lepšega rekli »mrzel krog« ali »četverokoten krog«) absolutno oblast nad vso državo, kot so jo nekdaj imeli egiptovski faraoni...«

»Vidic nas v svoji knjigi poučuje, da so člani črne roke imeli navado na truplo svoje žrtve pritrditi listek z napisom »črna roka« ali narisati črno roko. Na katerem od trupel umorjenih žensk je Vidic ali kdorkoli drug videl znak črne roke? Pa če bi ga videl, s tem še ni bilo z vso gotovostjo dokazano, da so jo ubili člani črne roke. Vsak osnovnošolček ve, da kakršenkoli morilec lahko pritrdi napis črna roka ali nariše črno roko na truplo svoje žrtve, tudi partizan.«

»Na 5. in 6. strani svoje knjige nam Vidic raportira razgovor, ki naj bi ga imel šef plavogardistične obveščevalne službe Bratko oktobra 1943. leta v ljubljanski restavraciji Sestica z dvema agentoma. Razložil jima je, da je treba začeti odstranjevati somišljenike OF. Eden od agentov se je zaklel, da mora pobiti vsaj sto komunistov in oofarjev. Razgovor teh treh plavogardističnih agentov je duhovit in zanimiv. Le eno napako ima: ni zgodovinski, izmislil si ga je od konca do kraja Jože Vidic, ki bi moral pisati zgodovino, ne pa pesnikovati in pravljicariti. Vidic sam trdi, da so se tisti trije plavogardistični agenti pogovarjali med seboj šepetaje; da so se previdno ozirali, če morda kak gost ne prisluškuje; da so sedeli sami zase in se je od drugih gostov komaj kdo ozrl po njih, nihče pa ni vedel, kaj šepetajo. Za ta razgovor, ki ga nihče ni slišal, je torej vedel le Vidic in tisti trije agenti, ki ga pa niso šli praviti Vidicu. Kakor Aladinova čudežna svetilka ga je Vidicu pričarala njegova bujna domišljija.

S tem v svoji stvariteljski domišljiji zgrajenim razgovorom med tremi plavogardističnimi agenti je Vidic dokumentiral nastanek in obstoj velike domobranske organizacije za množično pobijanje somišljenikov OF. Da je s tistim razgovorom v ljubljanski restavraciji bila ustanovljena strašna organizacija z imenom »črna roka« pa je Vidic dokumentiral z dvema »dokumentoma«: a) s svojo lastno izjavo, s katero zaključuje reportažo o tistem slavnem razgovoru: »Črna roka je zaorala brazdo in za seboj puščala mrtve, vdove, sirote, odmevali so kriki groze in klici po masčevanju. Vosoci so se spopadali s tem tedaj neznanim, zvutim in okrutnim sovražnikom.« b) Z zavratnim umorom Gustlja Štravs-Lipeja 22. decem-

bra 1943. leta, točno dvajset minut čez šesto uro zvečer na Jesenicah. Na truplu ubitega sta namreč morilca (bila sta vsaj dva) pustila listek z narisano črno roko.

To je vsa dokumentacija, ki jo Vidic premore glede črne roke. Razgovor treh agentov, o katerem noben drug človek ni nič vedel, in listek z narisano črno roko, ki sta ga na truplu ubitega komunista Štravs Gustlja pustila dva (če jih ni bilo več) morilca, katerih imen Vidic ne ve povedati. Iz teh podatkov ne boš nikoli mogel zvedeti, kdo je pripadal črni roki, kateri so bili njeni voditelji, na kak način je bila organizirana.

Vendar bo Vidic od zdaj naprej vsak skrivnostni umor, vsako grozodejstvo nad slovenskim ljudstvom, vsako napol zakopano, slečeno, z ranami pokrito, obglavljeno ali kakorkoli iznakaženo truplo, ki ga kdo odkrije kjerkoli v Sloveniji, pripisoval črni roki, predvsem črni roki domobrancu...

Pri nobenem od zverinskih umorov, ki jih pripisujejo črnorokcem, Vidic ne navede niti ene same priče, ki bi povedala, da je bil ta ali oni morilec član črne roke...

Brunec je »razcefral« vse Vidicove dokaze, pri tem pa bralce skoraj na vsaki strani opozarja, koliko domobranci in duhovščine so pobili partizani. Brunec, katoliški vzgojitelj koroške mladine, je zaklet sovražnik socialistične domovine Jugoslavije in v tem krivoverskem spisu jasno pove, da bo prišel čas, ko se bo domobranska vojska zmagovalno vrnila, od koder se je zaradi »izdaje« zaveznikov, predvsem Angležev, morala umakniti...

V primeru Brunčeve kritike knjige o črni roki se zgodovina na svoje vrsteno način ponavlja. Takšni, kot so bili Brunec, dr. Cigan in drugi salezijanci na Lisičjem, so že med vojno z neresnicami ali še bolj prijemljivimi polresnicami zavajali slovensko ljudstvo in podpihovali bratomorno vojno. Res je, da Vidic v uvodu knjige opisuje sestanke treh plavogardističnih voditeljev oktobra 1943. leta v ljubljanski restavraciji Sestica in da v uvodu ne pove njihovih imen. To je resnica, ki pa jo je Brunec prikrojil za svoje umazane namene: prikazati slovenski mladini, kmetom in inteligenci na avstrijskem Koroškem, kako ima Vidic v glavi čudežno Aladinovo svetilko. Brunec je premišljeno spredel to obtožbo, da bi potem bralci domnili o vseh drugih podatkih, zločinah. Vendar Vidic na strani 72 navaja, da so se v Sestici sestali šef plavogardistične obveščevalne službe Bratko, Milutin Ludviger in Janko Soklič. Ta podatek ponovi na strani 128, kjer je napisano, da je črnorokec Janko Soklič po vojni preiskovalnim organom izjavil: »Milutina Ludvigerja sem spoznal na jesen 1943. leta v restavraciji Sestica v Ljubljani. Predstavil mi ga je šef državne obveščevalne službe Dušan Pleničar-Bratko. Ludviger in Pleničar sta bila študenta in oba doma iz Liti-

Ludviger je pripovedoval, da je kot črnorokec umoril dvajset oseb. Po kapitulaciji Italije je opravljal službo plavogardističnega likvidatorja in kurirja za Gorenjsko, Koroško in Primorsko. Zaklel se je, da bo ubil sto aktivistov OF, ker so partizani obsojili na smrt njegovega prijatelja Draga Tomažiča...«

Kako sem se ustrašila, ker sem nekaj premišljevala in se nisem razgledovala po okolici. Povedala sem ji, kar me je vprašala. Medtem pa sta pristopili še dve drugi ženski. Nazadnje je bilo tudi nekaj moških okoli mene. Bili so prijazni. Vsi so govorili tako na »ke«, ne po naše slovensko. Kaj vse so hoteli vedeti? Kje je cesta na Jezerski vrh, kje so druge večje ceste, koliko kilometrov je do Železne Kaple v Celovcu in Velikovec pa Pliberk, koliko je žandarmerije v Kapli ali vojašnice. Vprašali so me tudi, če vem, kdo so oni. Ker sem zanikala so mi podrobno razlagali, da bodo nas rešili Hitlerja in da se borijo za svobodo slovenskega naroda. Skupina, ki je prišla nazadnje do mene, je bila močno oborožena. Povem ti, tako kot pravi vojak, kakršni so lani prišli čez Pluže na manevre v našem dolu. Hoteli so tudi vedeti, koliko je iz našega kraja moških v nemški vojski. Naštela sem jih, katerih sem se v naglici spomnila.

— Pa takih ni, ki ne bi šli v nemško vojsko? Da so pobegnili v staro Jugoslavijo? so barali. Zdaj sem se spomnila Cirilovega brata, ki je že zdavnaj zginil nekam čez mejo. Zbarkevali so dalje, če je kdaj, kje, ki bi vedel za Jozija. Vrečkovko in Podpečanko sem jim navedla.

— Da so ženske tudi pri njih, pa ujec ni dejal! Je pristavil Zdravko. Nalezal se je Micijeve vznemirljivosti in jo je baral vse križem to in ono.

— Samo takim smem o tem srečanju pripovedovati, na katere se zanesem in ki ne verujejo v nemško zmago, so ponavljali... M. smo slovenska vojska, ki bo rešila tudi koroške Slovence! Tako smo me odslavili.

— Si že komu o tem pripovedovala?

— Tako kot tebi še nikomur!

Potem ji je zaupal še on vse podrobnosti, kar je vedel po ucu in Zoranovih. Še to je dodal: — Preden so Nemci napadli Jugoslavijo,

VALENTIN POLANŠEK

16

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

sem jaz večkrat pisal pisma na naslov »Josip Nedelja«. To je bil Zoranov Joz. Pismo je šlo enkrat v Dravograd, drugič v Črno, pa spet v Maribor ali Celje.

Tako sta se zaupno pogovarjala dekle in fant tisto nedeljo po 26. avgustu 1942, ko so prišli prvi partizani prek Sel in Robeža ter izginili na mežiškoštajersko stran.

Preveč se je zamotal v samopomilovalne izlive, ko je spravljal svoje zvezke, igrače in knjige na podstrešje, zakaj za dalj časa — ali pa nikoli več — vsega tega ne bo potreboval. Samo knjige, ki si jih je naročil z namenom, da jih vzame s seboj na učiteljske, so prišle na drugo mesto. Kako je prišel do teh knjig? V šestem razredu je bilo tako, da so se štirje učitelji z nadučiteljem vred menjavali po urniku. Nekateri so pa imeli navado, da so pozabljali svoje knjige na mizi. Zdaj je bil Zdravko brz pri roki: Prepisal je naslov knjige in ime založbe — in čez nekaj dni je imel že naročeno knjigo kot svojo last. Tako je naročil od založbe Diesterweg iz Mannheima vse štiri dele matematike in geometrije. Hu, kakšne tuje zamotanosti je opažal v teh knjigah! Vse to bo treba enkrat razumeti! Streh! Cela prgišča mravelj je sipala taka slutnja po fantovem hrbtu. Vse bolj privlačne so bile knjige o biologiji, zlasti, ker so bile opremljene tudi s slikami. Kako je bilo prijetno zanj v Zrtovi bajti, ko je moral vedriti na poti domov prav tisti dan, ko je prišla poštna pošiljka s temi knjigami. Drugi otroci so se tako ali tako zabavali, on pa je sedel stran in poletel v neznani zanimivi svet biologije. Kako naj bi mlada pamet opažala spretno nastavljene ideološke zanke pod podobnimi frazami kot »Nemški gozd je življenjska osnova za nemškega človeka. Tako kot se jasno kaže v gozdni življenjski skupnosti, da ima samo močnejši pravico do življenja, tako je tudi med narodi. Zato ima posebno nemški narod pravico do življenja, ker je močnejši od drugih...« Še bolj so priklepali fantovo radovednost in ukazelnost štirje deli učbenika za nemško zgodovino. Morda je bral nekako s podobnim zanimanjem — kot požira izkušen bralec povesti ali pravljice, torej tako zgodbe, kakor pravi ljudski jezik, da »se kar ošlata, tako je sklamljano!« Kajti govora je bilo vseskozi o nordijski rasi kot izbrani vrsti ljudstev, da zavladajo celemu svetu. To izpričuje zgodovina in tako »zgodovinsko poslanstvo je naložila usoda tudi firiurju.«

Pa še učbenike za nemški jezik je izbrskal fant pri drugi založbi. Glede pridobivanja finančnih sredstev je kazal fant kaj zgodaj neverjetne spretnosti, četudi je v vojni kupna moč rajshmarke vedno bolj pešala. Zakaj vse so z racionizirali. Oblast je uvedla živilske karte in karte za oblačila in nakazila za obutev in druge reči. Papirnati odrezki so imeli poglavitno vrednost. Še pred vojno se je otroku posvetilo, da je denar nekaj, za kar se vse peha.

(se nadaljuje)

JOŠT ROLC

RODOS – OTOK SONCA IN CVETJA

(PRVOMAJSKI LETALSKI IZLET)

Oba sta zgrajena v obliki velike črke U, torej podolgovata in ožja od sodobnih stadionov s krožno sklenjenimi tribunami. Medtem ko je atenski stadion, kjer so bile prve olimpijske igre nove dobe, posodobljen s povečanimi tribunami iz marmornja, je rodoški še vedno takšen kot v antiki, s kamnitimi stopničastimi sedeži, ki lahko sprejmejo okoli 45.000 gledalcev. Oba stadiona imata eno ožjo stran odprto, brez tribun, to je vhod ali izhod za nastopajoče.

V antiki si najbrž še niso znali, ali pa niso hoteli omisliti vhoda na borišče pod tribuno. Celoten objekt je obkrožen z gostimi oljčnimi gaji, ki so najbrž krasili okolico stadiona že v tistih časih, ko so se tu borili grški atleti in rokoborci. Zmagovalci so namesto medalj in pokalov dobili na glavo venec iz oljčnih vejic.

Ravno, rdeče peščeno borišče in krožna steza, kjer le tu in tam poganja kakšna travica, bi bilo uporabno tudi za današnja tekmovalja. Razlog za tako dobro ohranjen stadion nam odkrije Tanja, ko nam pove, da so tudi to zgodovinsko znamenitost Rodosa in zraven stoječe gledališče odkopali in obnovili podjetni Italijani v času njihove oblasti med obema vojnoma. Kajpak ne zaradi dobrote in ljubezni do Grkov, pač pa zaradi lastnih računov, ker so bili trdno prepričani v trajno bodočnost fašističnega imperija, v okrilju katerega je bil Rodos očitno še posebno pomemben.

Na krožnih tribunah obnovljenega gledališča, tik ob izhodu stadiona, je prostora za okoli 400 do 500 obiskovalcev. Tu domačini prirejajo poleti večerne predstave, na katerih uprizarjajo antične drame in recitale ali pa glasbene in pevске

koncerte. Podnevi je tu pribežališče turističnih skupin, kjer lahko v udobju stopničastih sedežev in lepega razgleda poslušajo svoje vodnike in se hkrati odpočijejo po utrudljivem pešačenju. Odmor se je tudi naši skupini pošteno prilgel.

PRVA GRŠKA NASELBINA LINDOS

Prvega maja se na Rodosu že vsi vdajajo razkošju toplega morja in žgočega sonca. Plaže na mivkastih obrežjih okoli mesta so dobesedno natrpane s kopalci. Množice pisanih platnenih senčnikov kot veliki cvetovi lahno trepetajo v blagih sapah in ščitijo poležavajoče turiste, ki so prišli na otok prav zaradi zgodnje kopalne sezone. Zaradi vroče mivke je po obali tvegano hoditi bos. Rodoska plaža je tudi prva poletna priložnost razkazovanja najnovejših modnih kopalk evropskih kreatorjev. Komur ni do ležanja ali plavanja v prijetno topli in čisti vodi, lahko najame sandolin ali posebno plastično plovilo na nožni pogon za dve osebi. Žejnim in lačnim so na voljo kopa-

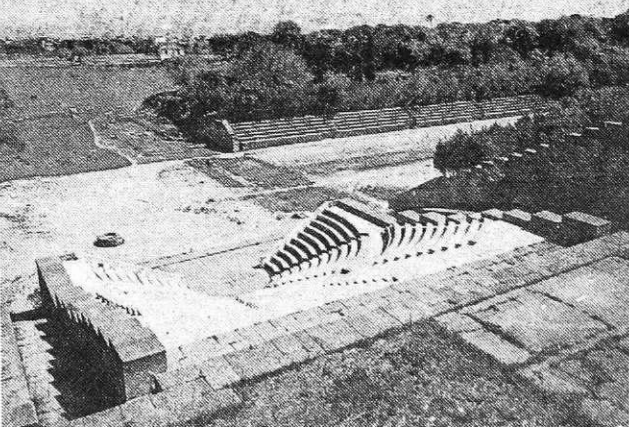
liške okrepčevalnice, ki obratujejo od zgodnjega jutra do sončnega zatona. Vsi hoteli ob obali skrbijo za svoj del plaže, vendar si vsakdo lahko izbere ležalniki in senčnik kjerkoli, seveda za ustrezno najemnino. Brez ležalnika, ki ga lahko nadomestiš z odejo ali brisačo, še gre, toda brez senčnika ob hudi sončni pripeki nimaš na plaži kaj iskati. V nekaj minutah se moraš pogrnati v morje, ali se zateči v senčno zavetje, sicer gotovo stakneš sončarico.

Praznično prvomajsko dopoldne smo vsi preživeli na plaži. Po kosilu smo se po programu naše potovalne agencije Atlas z avtobusom podali na izlet v 56 km oddaljeni Lindos, eno od prvih treh antičnih grških naselbin na vzhodni obali otoka.

Med vožnjo po razmeroma vzdrževani ovinkasti cesti tik obale smo z zanimanjem opazovali grčevnato pokrajino z vinogradi, oljčnimi, pomarančnimi in limonovimi nasadi. Na Rodosu, predvsem na njegovem vzhodnem delu in v notranjosti, je nad deset milijonov oljčnih dreves. Človek pa dobi vtis, da je več divjih kot negovanih nasadov. Ti krajci so nasploh bolj revni in zaostali. To se opazi že po skromnih hišah. Rodovitne zemlje je bolj malo, zato se ljudje poleg pridelave olja, vina in južnega sadja pretežno preživljajo z drobnjo živinorejo. Po suhih pašnikih stikajo za hrano osamljene črede ovac in koz. Včasih vidiš tudi kakšnega žalostnega oslička in mršavo drobnjo kravico. Dovolj, da si ustvariš vtis revščine, ki še pesti to prebivalstvo. Turizem je vsekakor tem zaostalim krajem na otoku že prinesel nekaj koristi. Kmetje so si ob glavni cesti proti Lindosu postavili iz vejevja majhne kolibe, kjer mimo vozečim turistom ponujajo največkrat olje za zaščito in olivno olje. V promet gre zlasti posebno olje za zaščito kože pred sončnimi opeklinami, ki ga prodajajo v decilitrskih stekleničkah. Tekočina je sestavljena iz olivnega olja in limoninega soka.

Zenske iz naše skupine so se kajpak nemudoma oskrbele s temi stekleničkami, čeprav je težko verjeti, da je »maža« kaj prida pomagala? Zaloge kupljenih pomaranč smo sproti zmanjševali med vožnjo. Le kdo bi nosil s sabo polne polivilniste vrečke, ko pa je tega na pretek na vsakem koraku.

V obcestni gostilni mesteca Afandou, ki slovi po neprekosljivem okusnem grozdu in vinu, smo se, kot se spodobi za poštene slovenske romarje, ustavili, da bi se prepričali o slovesu tamkajšnjih vinarn. Zlato rumena pijača, s katero sta nam postregla dva urna mladeniča v decilitrskih kozarcih, se je prilagla tudi najbolj zagrizenim antialkoholikom, ki so io bili zaradi pokaženja kot pa iz solidarnosti z drugimi.

Antični stadion in letno gledališče

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

27 let, 68 pa jih je to dolžnost prevzelo prvič. Obvezno obliko usposabljanja je opravilo 66 sekretarjev.

Občinska organizacija ZZB NOV Radovljica šteje po zadnjih podatkih 3.203 članke, od teh 1.309 žensk, ki se združujejo v 20 krajevnih organizacijah ZZB NOV. V gospodarstvu in družbenih dejavnostih je po teh podatkih v letu 1982 še vedno redno zaposlenih 291 članov, čeprav se povprečna starost članstva giblje že okoli 66 let.

Občinska konferenca ZSMS Radovljica je v februarju organizirala v Verigi Lesce problemsko konferenco mladih delavcev. Spregovorili so o zaposlovanju in nagrajevanju mladih delavcev, o deležu mladih v samoupravljanju in odločanju v delovnih organizacijah in o pripravah na volitve v ZSMS.

Center za družbeno izobraževanje pri fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani je 4. in 5. marca organiziral v hotelu Jelovica na Bledu seminar na temo »Organizacija samoupravnega odločanja«. Udeležili so se ga družbenopolitični in upravni delavci iz vse Slovenije.

V radovljiški občini je 76 osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine, v katerih je vključeno nekaj nad 2600 mladih, ki delujejo v 38 osnovnih organizacijah v združenem delu, 24 osnovnih organizacij v krajevnih skupnostih in v 11 osnovnih organizacijah v šolah. V JLA na območju občine delujejo tri osnovne organizacije ZSM. Večjo zavzetost v delu mladinske organizacije bi bilo pričakovati v večjih krajih, kjer so tudi prostorske in kadrovske možnosti boljše kot v vaseh, vendar pa je obratno. To se je pokazalo tudi v pripravah na volitve, kjer so evidencialni razmeroma manj mladih zlasti v krajevnih skupnostih. Med evidencialnimi pa skupščine SIS je 20 % mladih, v občinski skupščini pa je ta odstotek še nižji.

V radovljiški občini delujejo trije dispanzerji za borce, kjer so vključene tudi zobne ambulante. V Radovljici je bilo v letu 1981 pregledano preventivno 486, kurativno 2836 in na domu 131 borcev. V Bohinju je bilo 182 preventivnih in 1.606 kurativnih pregledov, patronažna služba na domu pa je obiskala 20 borcev. Na Bledu je bilo opravljeno 466 preventivnih in 1.945 kurativnih pregledov, patronažna služba pa je obiskala 309 borcev na domu. Zobozdravstvenih pregledov je bilo v Radovljici 326, v Bohinju 49, na Bledu pa 182.

Pred dobrim tednom je po daljšem premoru spet izšlo glasilo OK ZSMS Radovljica »Rdeča vez« v 150 izvodih. Zaradi posebnih nalog v 1982, zlasti pa priprav na XI. kongres ZSMS, je vsebina glasila prirejena tekočim nalogam mladih v občini, predvsem pa organizacijskemu in akcijskemu utrjevanju in pozitivni delu osnovnih organizacij ZSMS.

Po odloku občinske skupščine Radovljica bodo znašali skupni prihodki občinskega proračuna za 1982. leto 177.088.140 din. V letu 1981 so skupni prihodki proračuna znašali 161.778.468 din.

Za program del in nalog KS Bohinjska Bistrica v letu 1981 so iz sredstev zbranih po samoupravnem sporazumu za financiranje potreb krajevnih skupnosti porabili 2.072.626 din. Za letos načrtujejo razen manjših del predvsem izgradnjo mrljskih vežic in zunanje ureditve na pokopališču, za kar načrtujejo 4.584.117 din.

V gostinstvu in turizmu radovljiške občine računajo, tako so zapisali tudi v resoluciji, da bodo letos prislužili za 4 odstotke več deviz kot lani. Devizni iztržek naj bi v letu 1982 znašal okoli 16 milijonov dolarjev. Razen tega v turizmu načrtujejo za letos usposobitev oz. pridobitev novih petsto ležišč, ki bodo na voljo gostom že v prihodnji turistični sezoni.

V radovljiški občini bodo letos po sprejetih resolucijskih določilih povečali število zaposlenih za en odstotek, to je za okoli 110 delavcev. Razen tega bodo OZD potrebovale še 170 delavcev za nadomestitev naravnega odliva delavcev zaradi upokojitvev in odhoda v druge občine.

Letos bodo v radovljiški občini sklenjene večje investicije, ki odgovarjajo prioritarnim merilom v skupnem znesku 281.467.000 din. LIP in GG Bled bosta zgradili lupilnico na Rečici v vrednosti 110 milijonov, LIP Rečica rekonstrukcijo vratnih podbojev v vrednosti 45,2 milijona, LIP T. Godec kotlovnico v vrednosti blizu 50 milijonov din, Veriga Lesce galvaniko in čistilne naprave v vrednosti 48.755.000 din in Zavod za turizem Bled objekte na igrišču golfa v vrednosti 27.648.000 din.

V letu 1982 načrtujejo v krajevni skupnosti Radovljica priprave in asfaltiranje cestišč ter druga vzdrževalna dela v skupni vrednosti 1,9 milijona din. Polovico zneska bo prispevala krajevna skupnost, polovico pa občina. Na Gorici načrtujejo izgradnjo kanalizacije v dolžini 300 m v vrednosti 400.000 din, avtobusnega postajališča ob cesti Radovljica-Nova vas in pri naselju Isospan bloki v skupni vrednosti 200.000 din. Ustrezno bodo popravili in uredili križišče cestišča od Gradnikove pri Šlandru do osnovne šole. Zgradili bodo tudi parkirišče v velikosti 2 tisoč kvadratnih metrov za sedanji frizerski salonom Nada. Naložba bo veljala 6,5 milijona din.

Na 16. seji izvršnega odbora Kulturne skupnosti Radovljica 1. marca so obravnavali zaključni račun in poslovno poročilo skupnosti za leto 1981 in predlog delovnega programa in finančnega načrta za letos. K predloženim aktom so izrekli soglasje in sklenili, da bo zadnja seja skupščine obeh zborov Kulturne skupnosti Radovljica sedanjega mandata 11. marca v večnamenskem prostoru osnovne šole A. T. Linhart Radovljica.

Septembra lani so delavci SGP Gorenje Radovljica nadaljevali z izgradnjo dveh novih blokov v največjem stanovanjskem naselju v Radovljici, Cankarjevem naselju, kjer bodo pridobili stanovalci iz delovnih organizacij in posamezni kupci 67 novih stanovanj. Po programu bosta oba bloka vseljava do septembra letos.

Po podatkih komisije za kulturo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica je bilo v okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive v 1981. letu 62 prireditev, od tega 43 gledaliških in izvedbi 16 poklicnih in 27 amaterskih gledaliških skupin. Razen tega je bilo 8 glasbenih in pevskih koncertov, 7 likovnih razstav, 4 kulturno-zabavne glasbene prireditve, od tega je bila ena namenjena delavcem iz drugih republik. Prireditve so bile v 16 krajih občine, v katerih so razdelili 15.900 vstopnic ali poprečno 256 na eno prireditev. Obisk je bil nekaj manjši kot leto poprej, kar je pripisati tudi nezadovoljvi organizacij pri delitvi kart in pomanjkljivem obveščanju delavcev o vsaki prireditvi.

Zveza kulturnih organizacij Radovljica je v sodelovanju z dramskimi skupinami kulturnih društev v februarju in marcu pripravila občinsko srečanje gledaliških skupin. V sobotah in nedeljah se bodo predstavile dramske skupine iz Ribnega, Brezje, Bohinjske Bele, Bohinjske Bistrice in Radovljice. Ocenjevala jih bo posebna žirija, ki bo določila skupino za območno gorenjsko srečanje.

Po programu kulturne akcije za delovne kolektive je zadnje februarjsko soboto gostovala v Podnartu dramska skupina DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice. Na odru tamkajšnjega kulturnega doma so bohinjski amaterji uprizorili komedijo zagrebškega avtorja Fadila Hadžića »Žensko vprašanje«.

OBRAČUN DELA ZZB NOV RADOVLJICA

Na februarjski volilno-programski skupščini občinske organizacije ZZB NOV Radovljica ob polnoštevilni udeležbi delegatov in gostov so pregledali štiriletno dejavnost svoje organizacije in njenih organov, sprejeli akcijski program in opravili volitve.

V občinsko zvezo združenj borcev NOV je vključeno dvajset krajevnih organizacij in sekcija vojaških vojn invalidov. Med 3.203 člani je 1.309 žensk. Po zadnjih podatkih je še 291 borcev v rednem delovnem razmerju, povprečna starost članov ZZB NOV v občini pa je okoli 65 let. V zadnjih štirih letih je umrlo okoli 200 borcev, kar je precej več kot v prejšnjih obdobjih.

Razen krajevnih organizacij delujejo v občinski organizaciji tudi šest aktivov ZZB NOV v delovnih organizacijah in prav toliko skupnosti borcev enot in služb NOV in POS. Borčevska organizacija se je tudi v preteklih štirih letih uveljavila kot pomemben družbenopolitični dejavnik v delegatskem sistemu in krajevni samoupravi, prav tako pa je močno prisotna v SZDL po krajevnih organizacijah in na občinski ravni. V vseh zborih občinske skupščine je aktivno delovalo v preteklem mandatnem obdobju 71 delegatov, članov ZZB NOV, še več delegatov-borcev pa je v delegacijah SIS in SZDL po krajevnih skupnostih.

Bolj kot številke so pomembni rezultati dela na vseh področjih, kjer se s svojo bogato revolucionarno izkušnjo in še vedno prisotno zagnanostjo borci uveljavljajo v družbenopolitičnem življenju. Njihov delež je bil zlasti opazen na področju SLO in družbene samozasčite, kar je bilo posebno očitno v zadnjih akcijah NNPP. Pomemben prispevek organizacij ZZB NOV je bil tudi v pripravah na letošnje volitve. V krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah so evidencialni kar 532 borcev, to je 8,1 % vseh evidencialnih možnih kandidatov v občini. V delegatske organe SZDL je

bilo izvoljenih 57 članov borčevske organizacije.

Na skupščini so delegati-ugotovili, da je preteklo obdobje, v primerjavi s prejšnjimi, značilno po širši demokratični obravnavi in reševanju vseh odprtih vprašanj borcev in vojaških vojn invalidov. O vseh teh vprašanjih so tekle razprave v krajevnih organizacijah in delovnih telesih občinskega odbora ZZB NOV. Že podatek, da je samo komisija za posebno dobo, organizacijsko kadrovske zadeve in pritožbe imela kar 33 sej, na katerih je obravnavala nad 400 vlog, zgovorno kaže obsežnost dela, ki ga je opravila večinoma

v zadovoljstvo članov ZZB NOV. Prav tako uspešno pa so urejena tudi socialna, zdravstvena, in stanovanjska vprašanja prek ustreznih občinskih SIS. Nič čudnega torej, če na skupščini ni bilo razprav o teh vprašanjih. Tudi akcijski program občinskega odbora ZZB NOV so brez večjih pripomb potrdili.

Delegati so soglasno izvolili nov 34-članski občinski odbor ZZB NOV Radovljica. Za predsednika odbora je ponovno izvoljen Slavko Staroverski iz Radovljice, za podpredsednika Leopold Pernuš z Bleda in za sekretarja Franc Arh z Bleda. Razen tega so izvolili še tričlanski nadzorni odbor in štirčlansko delegacijo ZZB NOV za družbenopolitični zbor občinske skupščine in prav tolikšno delegacijo tudi za občinsko konferenco SZDL. Za delegata na republiško volilno skupščino ZZB NOV Slovenije so izvolili Slavka Staroverskega in Savo Siferjra, za delegata občinskih organizacij ZZB NOV Radovljica in Tržič na IX. kongres ZZB NOV Jugoslavije pa so izvolili Slavka Staroverskega.

Pod Stolom (Foto Ogrinc)

ŠE ENKRAT O SMRTI JULKE JENSTERLE

Po objavi članka »Od kod je bila doma nesrečna partizanka Julka Jensterle«, ki je bil objavljen v Zvezarju 25. februarja letos, mi je Ivanka Kozar poslala naslednje pripombe oziroma dopolnila:

»Julka Jensterle ni prišla v partizane 21. januarja 1942. leta. To vem zato, ker smo jaz, moj pokojni mož Karel-Romi, brat padlega Jožeta Kodra na Stolu in Jože Čufar prišli v Baragovo koč 22. januarja 1942. leta, nekako ob enajsti uri ponoči. Julke še ni bilo tam. Na zvezi nas je čakal tovariš Jerala, sprejel pa komandir čete Polde Stražisar. Hodili smo več ur po do pasu globokem snegu. Stražar Tone Lončar, katerega sem spoznala, ko sem hodila s sestro Toneta Čufarja in smo si bili prijatelji, nas je bil zelo vesel. Julka je prišla v koč okoli desetega februarja.

Predno je prišla Julka, sem jaz v kuhinji pomagala kuharju Tinčku Ažmanu, poznejšemu izdajalcu. Ko je prišla Julka, sva si izmenično delili delo: en dan je ona pomivala posodo, drugi dan jaz, seveda jo je druga brisala in tako sva bili obe v kuhinji. Usodnega dne je bila ona na vrsti in je pomivala, jaz pa sem poleg nje brisala posodo. Ves čas je iz veže vabila v kuhinjo nesrečnega Albina Zemvo, ki je čistil brzostrelko. Prišel je v kuhinjo in sedel na konec mize. Odganjala sem ga, da se orožje ne čisti v kuhinji in me je ubogal. Odšel je ven, vendar ga je Julka znova vabila v kuhinjo. Spet sem ga prepodila ven, Julka pa znova nazaj, žal na svojo nesrečo. Stopil je do mize in ji v šali dejal: »Te bom kar ustrelil.« Ona pa: »Kar ustrelji, če upaš.« In počilo je. Prva krogla ji je prebila srce, druga vrecko s kašo, tretje nismo našli. Omahnila je z besedami: »Jezus, Marija.«

V času tragedije so se možki gledi na soncu pred kočjo. Ko so me tovariši zagledali na pragu, so zaslu-

tili nesrečo. Skočili smo k popolnoma šokiranemu Albinu in mu odvzeli brzostrelko, da si ne bi kaj naredil. Skupaj sva jokala, z nama pa še drugi.

Borci so naredili preprosto krsto iz desk in izkopali jamo nekaj metrov nižje od kočje. Grob je bilo zelo težko izkopati. Z vsemi častmi smo jo pokopali naslednjega dne (19. februarja 1942), poslovinli govor je imel tovariš Slovenko in ta govor smo dali v steklenico in ga položili poleg nje v krsto.

Zjutraj se je začela hajka.

Glede spornega vprašanja o dnevu odhoda Julke v partizane naj povzamem: Julkina sestra Franciška Šmid, žena predvojnega komuniste, mi je izjavila, da go zastopci iskali Julko v njenem stanovanju na Koroški Beli 21. januarja 1942. leta, ona pa je samo uro pred njimi odšla iz sobe v ilegalo (jaz sem zapisal v partizane) Franciška si je ta datum zapomnila zato, ker so tega dne streljali jeseniške mladince v Dragi. Verjetno je Julka nekaj dni živela ilegalno nekje v bližini vasi in ni takoj odšla v Baragovo kočjo. Zato menim, da sta izjavi (spomini) tako Ivanke Kozar kot Julkine sestre točni in si izjavi ne nasprotujeta. Če bi Julka namreč preživela vojno, bi zagotovo v dokumentih navajala kot dan odhoda v partizane tisti dan, ko je odšla v ilegalo. Kajti dejansko je tistega dne postala partizanka.

Jože Vidic

V PRIHODNJE ŠE VEČJI POUKAREK ZAGOTAVLJANJU SOCIALNE VARNOSTI INVALIDOV

V soboto, 6. marca, so se na redni letni delovni konferenci zbrali delegati Društva invalidov Jesenice. Poleg poverjenikov iz krajevnih skupnosti in delegatov aktivnih invalidov železarne Jesenice so bili navzoči tudi gostje, med njimi Pavli Konrad, predsednik Zveze društev invalidov Slovenije, predstavniki društev invalidov iz Gorenjske, povratnega društva z Raven na Koroškem in drugi.

Iz obsežnega uvodnega poročila predsednice društva Marice Potočnik je bilo moč povzeti, da je bilo delo invalidov v preteklem letu zelo obsežno in razgibano. Program nalog, ki je zajemal organizacijske naloge, socialno področje, rekreacijsko športne in kulturne dejavnosti, so v nekaterih primerih celo presegli. Društvo invalidov Jesenice sedaj vključuje že 1183 članov. To je vsekakor že izredno množična organizacija, število pa se iz leta v leto še povečuje. Naj pri tem zapišemo, da je na območju jeseniške občine vseh invalidov približno 1600.

Takšna množična organizacija brez dvoma zahteva dobro in uspešno delo predvsem posameznih članov na terenu. V celotni občini deluje deset poverjeniških odborov, ki nosijo pomembno breme nalog pri usklajevanju in načrtovanju aktivnosti vodstvom društva in vsemi člani v krajevnih skupnostih. Poverjeniški odbor ne deluje edino v krajevni skupnosti Planina pod Golico, vendar ga bodo skušali ustanoviti že v letošnjem letu.

V okviru društva deluje tudi aktiv zaposlenih invalidov v Železarni, ki šteje več kot 500 članov. Delo tega aktivna je pravzaprav zelo specifično glede na to, da so člani redno zaposleni. S finančnimi sredstvi in drugo pomočjo aktivno pomaga predvsem izvršni odbor sindikata Železarne. Večjih aktiv ne organizira. Vodstvo si predvsem prizadeva, da se zaposleni invalidi enakovredno vključujejo v pomembne akcije, športna tekmovanja in podobno v okviru osnovnih organizacij sindikata v TOZD in delovnih skupnostih.

V preostalih TOZD in organizacijah združenega dela aktivni zaposleni invalidov še niso začeli, kar prav tako ostaja ena pomembnih nalog društva v prihodnje.

V preteklem letu smo praznovali mednarodno leto invalidov pod geslom »Popolno sodelovanje-enakost invalidov«. Člani jeseniškega društva so se vključili v praznovanje z najrazličnejšimi aktivnostmi. Omenili smo že uresničevanje nalog s po-

dročja socialnega varstva. Naj samo omenimo, da so člani izvršnega odbora društva na svojih sejah poleg ostale problematike namenili več pozornosti tudi članom z nizkimi mesečnimi prejemki. Pestra je bila tudi manifestativna in izletniška dejavnost. Tako je bilo društvo v lanskem letu organizator tradicionalnega srečanja težkih invalidov Gorenjske, ki je zelo uspešno. Nadalje so organizirali več izletov in srečanj, zvrstilo pa se je tudi več športnih tekmovanj.

Invalidi v jeseniški občini so se tudi aktivno vključili v priprave na letošnje skupščinske volitve. V svojih sredinah so evidentirali 59 članov, ki so izrazili pripravljenost, da bodo po svojih močeh delali.

V razpravi na letni delovni konferenci so vsi navzoči, med njimi tudi gostje, uspešno ocenili delo društva in delo invalidov v naši družbi. Poudarili so, da je bil v lanskem mednarodnem letu invalidov dan zadosten poudarek problematiki invalidov, saj se še nikoli ni

toliko govorilo in pisalo o invalidih kot prav preteklo leto. Tudi na 3. konferenci Zveze sindikatov Slovenije so v okviru socialne varnosti delavcev veliko razprav namenili ravno vprašanju invalidov. V razpravi so nadalje menili, da bo v prihodnje potrebno dati še več poudarka reševanju perečih problemov vseh invalidov.

Letošnji teden invalidov, ki bo v mesecu juniju, naj predvsem izžveni v nalogah zagotavljanja socialne varnosti vseh invalidov, ne pa le v rekreacijskem, izletniškem in manifestativnem smislu. Prav tako so menili, da bo potrebno aktivnost še bolj usmeriti na poverjeniške odbore na terenu. Okrepiti bo potrebno sodelovanje s krajevnimi konferencami socialistične zveze v krajevnih skupnostih.

Delegati so zatem sprejeli tudi program dela za letošnje leto, in izvedli nadomestne volitve, izvolili nekaj delegatov in podelili dve priznanji.

Za nove člane izvršnega odbora društva so izvolili: Albino Bundalo, Srečka Zima, Alojza Rebolja in Joža Vucela. Za delegata za občni zbor Zveze društev invalidov Slovenije so izvolili Izidorja Zupana, za delegata za občni zbor Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije pa Alojza Rebolja.

Priznanje za uspešno delo pri Društvu invalidov Jesenice sta prejeli Marica Zupančič in Mira Orel iz krajevnih skupnosti Kranjska gora.

J. Rabič

NOV CENTER ZA HEMODIALIZO V JESENIŠKI BOLNICI

V sredo, 3. marca, so na Jesenicah v bolnici uradno odprli nov center za hemodializo, prve paciente pa so sprejeli v ponedeljek, 8. marca. Gorenjska regija je tako med zadnjimi v Sloveniji, ki je dobila to prepotrebno dejavnost. Pet let je trajalo, da so zamisel tudi uresničili in sedaj večini (16) izmed 26 gorenjskih bolnikov, ki jim hemodializa pomeni življenje, ne bo več potrebno voziti v Ljubljano v klinični center, kjer so doslej zanje skrbeli.

Tudi sicer so v jeseniški bolnici že doslej, ob pripravah na začetek dela centra, s kliničnim centrom dobro sodelovali. Medicinske sestre so si tam nabirale izkušnje, prvi mesec pa bosta zdravnik in medicinska sestra iz kliničnega centra pomagala pri delu na Jesenicah.

Dobri dve desetletji je, odkar so pri nas začeli s hemodializo. V Ljubljani so center odprli leta 1970. V Jugoslaviji jih je 64, bolnikov s kronično ledvično odpovedjo, ki še kako potrebujejo hemodializo, pa je 2400.

Njihovo število se večja, med njimi so mlajši ljudje, tudi otroci niso izjema, zato je delovanje tega centra na Gorenjskem res potrebno in koristno.

Tudi na Jesenicah brez težav ni šlo. Sprijemali so se s prostorskim in denarnimi težavami, pa tudi vseh kadrovskih problemov še niso uspeli rešiti. Imajo štiri postelje, skrbijo za 16 bolnikov, ki potrebujejo hemodializo vsak drugi dan, traja pa od pet do šest ur. Vsa dela so veljala nekaj več kot pet milijonov din, največ oprema, ki je iz uvoza (pa zelo zanesljiva). Kar so lahko (razen gradbenih del), so postorili delavci bolnice sami, še posebno tehnični delavci. Tako Franci Šorn kot ostali so mnogo prispevali, da so z delom lahko začeli. Več kot 100 prostovoljnih ur so pred začetkom dela na hemodializi prispevali tudi zaposleni v bolnici. Novi hemodializni center, kjer delajo v dveh izmenah, dopoldne in popoldne, je ob starem vhodu v stavbo bolnice.

Rk.

LANI JE BIL NA JESENICAH ZA SLABO PETINO VEČ NOČITEV

Turistična društva ta čas ugotavljajo uspešnost lanske turistične sezone. Pri Turističnem društvu Jesenice so z ugotovitvami za lansko leto zadovoljni. Na njihovem področju je namreč prenočevalo 10.624 gostov, ki so imeli skupaj 30.173 nočitev. Domačih gostov je bilo 7.315, tujih pa 3.309. Pri nočitvah je bilo domačih 26.517, tujih pa 3.656. Primerjava z letom 1980 kaže, da je bilo sicer gostov 2,5 % manj, prenočitev pa za 18,9 % več. Gostje so se namreč lani zadrževali na tem območju dalj kot druga leta. To se vidi tudi iz podatka, da je bil lani čas zadrževanja na Jesenicah in bližnji okolici 2,8 dni, leto poprej pa 2,3 dni.

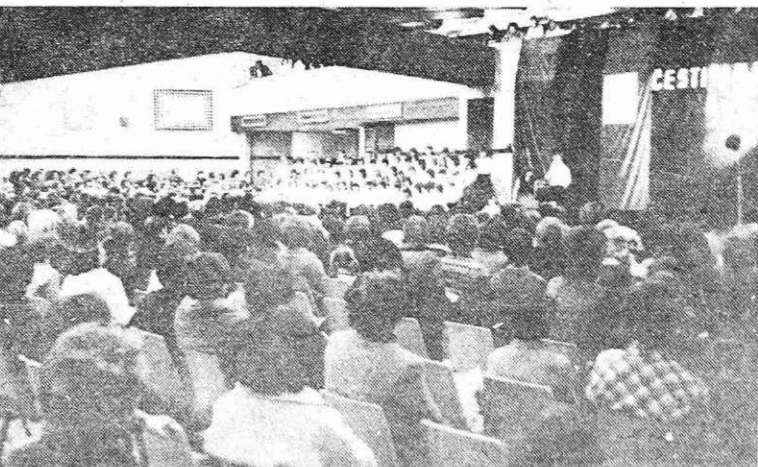
Kot za vsa leta doslej so tudi za lansko leto ugotovili, da na Jesenicah prenočujejo v glavnem prehodni gostje. Tujci se tu ustavljajo zaradi vmesnega počitka. Izjema je le kamp Šranc na Zgornjem Plavžu, kjer se tujci ne ustavljajo samo za eno noč, ampak tu letujejo tudi do tri tedne. To so predvsem Nizozemci in Belgijci, ki semkaj hodijo že več let in od tu hodijo na izlete po Gorenjski in še dlje. Kot kaže, bo teh gostov v prihodnje še več. Pri Šrancu so zato v novem delu poslopja uredili več tujskih sob. Notranjost teh sob je posebej zase, saj so vse, kar je v njih, naredili z lastnimi rokami, oziroma ročno.

Domači gostje se na Jesenicah zadržujejo predvsem zaradi opravkov v Železarni, carini, špediciji in drugih opravkih, zaradi prometnih zvez in čakanja nanje in zaradi vmesnega počitka na dolgi poti. Vse to vpliva, da je zasedenost prenočitvenih zmogljivosti dobra skozi vse leto.

Povpraševanje je največje poleti, ko teče skozi Jesenice veletoč turističnega prometa. V tem času so tudi obstoječe prenočitvene zmogljivosti premajhne. Število postelj – 165 jih je v hotelih, Kazini in pri zasebnikih, se lani ni povečalo, celo za nekaj zmanjšalo, ker jih v gosti-

šču pri Erlahu niso oddajali vse leto. Predvidevajo, da bodo te zmogljivosti letos zopet na voljo. Gostje si prostor v glavnem poiščejo sami, z rezervacijami, s pomočjo vodiča na vremenski hišici in železniški postaji, nekaj pa jih usmerja tudi turistično društvo na osnovi osebnega, telefonskega ali pisnega poizvedovanja.

B. B.

Proslava ob dnevu žensk v OŠ Tone Čufar (Foto: fotokrožek OŠ Tone Čufar)

PRIZNANJE SVETA DEVETIM ŽENSKAM

Svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk, ki deluje pri predsedstvu OK SZDL Jesenice, je letos že šestič podelil priznanja najzaslužnejšim delavkam za njihovo družbenopolitično aktivnost in prispevek h graditvi samoupravnih socialističnih skupnosti. Letos so priznanja podelili v soboto na Jesenicah po svečani otvoritvi jubilejne razstave ročnih izdelkov članic odseka za ročna dela pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Tokrat so priznanja prejeli: Cvetka Huber iz osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica, Marija Balanč-Lah iz krajevnih skupnosti Plavž, Marija Logar iz krajevnih skupnosti Hrušica, Jožica Noč iz Gorenjskih oblačil, temeljne organizacije Konfekcija na Javorniku, Mira Noč iz Javorniškega rovtja, Marija Pesjak iz osnovne šole Prežihov Voranc na Jesenicah, Marija Rozman iz krajevnih skupnosti Plavž in Kristina Sajovic iz jeseniške železarne.

Skupaj z letošnjimi je svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk podelil priznanja že 100 kolektivom in posameznicam.

Prejemnicam letošnjega priznanja tudi naše iskrene čestitke.

Pred otvoritvijo desete – jubilejne razstave ročnih izdelkov, je svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk Jesenice organiziral tudi ogled monodrame Toneta Partljiča Nekoč in danes – domača naloga za enega igralca, ki jo je izvedel član kranjskega Prešernovega gledališča Dare Ulaga.

Rk.

UMRL JE VELIK PRIJATELJ JESENIŠKIH PROSTVOLJCEV

Četrtega marca smo se na Žalah v Ljubljani za vedno poslovili od znanega publicista, zgodovinarja in dolgoletnega predsednika republiškega odbora Zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918 – 1919 Lojzeta Ude. Žalost je pretresla vse ostarele prostovoljce širom naše domovine, saj je bil pokojnik eden glavnih predstavnikov te organizacije že v predvojnih letih in vsa povojna leta.

Pokojni Lojze Ude je zelo rad prihajal na Jesenice, kjer je imel svoje prijatelje in tovariše iz časov borbe za našo severno mejo in borbe za narodnostni obost Slovencev onstran Karavank. Rad je prihajal med svoje nekdanje soborce, tako ob obnih zbiorih, raznih srečanjih, prirreditvah v zvezi z boji za severno mejo itd. Udeležil se je tudi odkritja spominske plošče na pročelju železniške postaje na Jesenicah 23. novembra 1973, kjer je imel tudi slavnostni govor.

Kmalu po razpadu stare avstro-ogrske države se je vrnil domov in kmalu je organiziral skupino prostovoljcev iz Trčiča z namenom, da zavaruje mejo na Ljubelju. Tako se je z manjšo skupino prostovoljcev 14. novembra 1918 podal na Ljubelj, od kjer so se Nemci takoj umaknili. S tem se je začela njegova pot po naši Koroški, kjer je sodeloval v vseh bojih in prav tu je navezal tesne stike s prostovoljci z Jesenic in okolice, to je s tistimi, ki so šli preko Ljubelja na Koroško in že 19. novembra 1919 zasedli Borovlje.

Tudi v času narodnoosvobodilne vojne je vedel, kje je njegovo mesto. S Stajerske, kjer je imel svoj urad, se je po vdoru okupatorja umaknil v Trčič, od tu pa se je umaknil v Ljubljano, da se je izognil aretaciji. Ves čas je bil zelo aktiven v Osvobodilni fronti in pri njem sta našla zatočišče tudi ilegalca Boris in Zdenka

Kidrič. Ves čas je bil trdno povezan z aktivisti in imel je pomembne zadolžitve. Ob razpadu oziroma kapitulaciji Italije se je aktivno vključil v NOV, kjer je imel prav tako pomembne zadolžitve.

Tudi v povojnih letih je imel vrsto odgovornih funkcij in vsi so ga cenili kot strokovnjaka za mednarodna in manjšinska vprašanja. Po upokojitvi se je ves predal zbiranju gradiva o bojih za našo severno mejo, iskanju dokumentarnega gradiva in izdal je več zapiskov in tudi knjig o teh za naš narod odločilnih časih. Tako tudi o koroškem plebiscitu, o generalu Rudolfo Majstru, o boju za našo severno mejo 1918 – 1919 in mnogo drugega. Pri tem naj omenimo tudi izdajo knjižice o takimenovanem jeseniškem trikotu, kar je bilo pred leti natisnjeno tudi v Železarni.

Ko so bile ob 60-letnici bojev za našo severno mejo podeljene dragocene plakete prostovolcem jeseniške občine ob prisotnosti vseh družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine, je bil povabljen tudi pokojni Lojze Ude. Tudi njemu so izročili plaketo kot izraz hvaležnosti za njegov trud s prostovoljci in njegov prispevek v bojih onstran Karavank. V veliko zadoščenje mu je bilo in dokaz, da tudi družbenopolitične organizacije na Jesenicah cenijo njegovo prizadevanje in sodelovanje.

PRAZNOVANJE V COŠ TONE ČUFAR

V petek, 5. marca, je bila v osnovni šoli Tone Čufar proslava v počastitev dneva žensk. Pripravili so jo učenci šole, ki sodelujejo v dramsko-recitatorskem krožku in pevskem zboru pod vodstvom svojih mentorjev. Na proslavo so bile vabljene ženske iz krajevnih skupnosti Plavž, ki so povsem napolnile večnamenski prostor osnovne šole, kjer je bila proslava.

Prireditve je pričela z nagovorom predsednica osnovne organizacije ZSMS osnovne šole Tone Čufar Jesenice Andrejka Ilenič. Pojasnila je pomen tega praznika in opisala dolgoletni boj žensk za enakopravnost, svobodo in neodvisnost. Sledila je čestitka ob dnevu žensk, ki jo je imenu KS Plavž izrekel Viktor Volčini.

Uvodni del proslave se je končal z nastopom pionirskega pevskega zbora pod vodstvom Marije Reichman, ki je zapel dve pesmi iz svojega repertoarja. Prisrčen in zanimiv je

bil nastop mladih recitatorjev, katerih mentorica je Metka Kern. Predstavili so se z otroškimi pesmimi. Za njimi so nastopile učence plesne skupine in zaplesale disko ples, ki so ga sestavile same. Sledili sta pesmi Cvili možek in Dedek Samorog, ki jih je zapel mladinski pevski zbor pod vodstvom Mire Mesarič. Učenci dramsko-recitatorskega krožka so najprej nastopili z recitalom, ki so ga sestavljale partizanske pesmi. Te pesmi so opisovale ženske, njihovo vlogo v NOB ter njihovo trpljenje ob zatiranju in ponižanju, ki so ga doživljale. Za tem se je znova oglašal mladinski pevski zbor, ki je zapel pesmi: Plešničke je prala in Na oknu glej obrazek mlad. Osrednji del proslave je bil tako končan. Za primeren zaključek so poskrbeli člani dramsko-recitatorskega krožka, ki so zaigrali nekaj značilnih prizorov iz drame Polom, jeseniškega pisatelja, in naprednega političnega borca Toneta Čufarja. Zaigrali so zares dobro in prepričljivo, kar pa je poleg njih samih v veliki meri zaslug njihovih mentorja Igorja Skrlja.

S tem je bila proslava ob dnevu žensk zaključena. Bila je še en odraz delavnosti ter prizadevanj učencev in mentorjev COŠ Tone Čufar. Obenem je znova potrdila, da osnovna šola postaja kulturno središče krajevnih skupnosti Plavž.

Miha Dakskobler, novinarski krožek COŠ Tone Čufar Jesenice

PRAZNOVANJE V DRUŠTVU UPOKOJENCEV NA JESENICAH

Pusto in mračno vreme na mednarodni dan žensk, 8. marca, tudi letos ni preprečilo številnim ženskam, da ne bi v zgodnjih popoldanskih urah napolnile dvoranice doma upokojencev na Jesenicah. Lepo okrašen prostor je prejel žene različnih starosti, ki so si vzele »prosto popoldne«, da bi v prazničnem razpoloženju pričakale, kaj so jim v društvu pripravili kot voščilo.

Po pozdravnem govoru predsednika društva Hanzija Verdika je moški zbor društva pod vodstvom dirigenta Joža Kelvišarja zapel Pozdrav in za njim še vrsto narodnih pesmi. Slava Maroševićeva, Stanka Geršakova in Bernarda Gašperčičeva so program z izbranimi pesmimi, ki so vsem segle do srca, dopolnjevale. Z mislijo... da bi nastalo v svetu izobilje, brez vsake vojne, hladne ali vroče, da bi človeštvo lastni obraz spoznalo, da »ne vrag, le sosed bo mejak«... je bil prvi del zaključen. Pevski zbor je s Prešernovo Zdravljico te želje še potrdil in dopolnil.

Radoživost starejših občank pa še ni bilo konec. Folklorna skupina Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela je kot četa mladih fantov in deklet nastopila s spletom gorenjskih plesov in pesmi. Narodne noše so v številnih barvnih odtenkih zaživele in zasumelo je po prostoru. Z gostimi gubicami obdane oči žena se zažarele kot mladenkam in nasmeh je pomladil sleherni obraz. Najbolj živahno pa je postalo, ko so folkloristi svoj nastop zaključili s kolom in pesmijo, vsem tako priljubljeno »Jugoslavijo«.

LETNI OBČNI ZBOR FOTO KLUBA »ANDREJ PREŠERN« JESENICE

V torek, 2. marca, je bil redni letni občni zbor foto kluba ANDREJ PREŠERN Jesenice. Predsednik kluba Franci Črv je najprej izčrpno poročal o delovanju kluba v letu 1981 in v začetku leta 1982. Seveda brez težav in problemov ni šlo. Klub šteje okoli 50 članov. Že več let uspešno dela le nekaj starejših članov foto kluba, ki redno razstavljajo svoje fotografije. Najbolj aktivni na razstavah so predvsem: Franc Sluga, Franci Črv, Franc Kolman, Alojz Mulič in še nekateri drugi. Navedeni so za svoja razstavljena dela prejeli tudi različne nagrade in priznanja.

Vsa leta ima klub probleme s klubskimi prostori. Menijo, da bo v kratkem ta problem rešen, tako so jim obljubili predstavniki Železarne. Ustreden prostor bodo dobili v Delavskem domu na Jesenicah, kjer bodo imeli vsak turek ustrezna predavanja o fotografiji in prikazovanje filmov in dia pozitivov, kar bi predvsem koristilo mladim foto-amaterjem.

Po določilih statuta so zamenjali tudi nekaj članov upravnega odbora. Namesto sedanjega predsednika Franca Črva je dolžnost predsednika prevzel Gregorij Janez. Franci Črv pa mesto tajnika.

Foto klub ANDREJ PREŠERN pa kljub raznim objektivnim težavam deluje dobro, saj se je v državnem in republiškem merilu v letu 1980/81 uvrstil na deveto mesto. Klub uspešno vključuje tudi pionirje in mladince. Doslej so bili najbolj uspešni mladinci Ivko Gregorij, Joško Nemančič in Aleš More, zato so prejeli tudi ustrezna priznanja. Mladinci foto amaterji so sodelovali tudi na foto razstavi v Kopru, kjer so prejeli zlato odličje, posamezno pa srebrno Matjaž Smolej in bronasto Jani Novak.

Najuspešnejšega mentorja Andreja Malenška bo zbor predlagal za uspešno delo z mladimi za Čufarjevo plaketo. Želja foto kuba Andrej Pre-

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENSK V RIBNEM

Tudi letošnji osmi marec so v Ribnem svečano praznovali. V petek, 5. marca, so v zadrženem domu odprli razstavo ročnih del prebivalcev krajevne skupnosti Ribno. Letos sodeluje na razstavi s svojimi deli petindvajset žensk. Prikazujejo razna ročna dela: pletenje, kvačkanje, klekljanje, vezenje, makrame in gobeline. Razstavo so odprli v petek ob 16. uri s krajšim kulturnim programom članov dramske skupine DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno.

V soboto, 6. marca, so najprej praznovale žene v starosti nad 65 let. Domače kulturno društvo in osnovna šola Ribno sta jim pripravila kulturni program, za tem pa še skromno pogostitev.

V soboto zvečer so imeli osrednjo proslavo v zadrženem domu v Ribnem. V kulturnem programu so nastopili: učenci osnovne šole Ribno, člani dramske skupine in pionirska folklorna skupina DPD Svoboda Ribno.

Ob tej priliki so družbenopolitično najbolj aktivnim ženskam podelili posebno priznanja.

R. M.

Po proslavi se je razvil družabni večer. Ni teklo od miz, razgovori pa so bili sproščeni in zanimivi.

Razmišljale so, kako lepo bi bilo ustanoviti še ženski pevski zbor, saj so žene v društvu zelo delavne in se družijo v uspešnem krožku ročnih del. Zakaj ne bi poizkusile tudi zapeti, zapeti pod strokovnim vodstvom?

8. MAREC PROSLAVILI TUDI V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Ob 8. marcu so pripravili slovesnosti tudi v delovnih organizacijah. Tako so pripravili proslavo s kulturnim programom v Iskri na Blejski Dobravi in Kemični čistilnici in pralnici Jesenice, v obeh kolektivih pa so odprli tudi razstavi ročnih izdelkov. Prijetno je bilo 8. marca tudi v Gorenjskih oblačilih, temeljni organizaciji Konfekcija na Javorniku.

Ob vseh pomembnejših mejnikih, obletnicah ali drugih pomembnih dogodkih pripravijo v tej temeljni organizaciji, kjer je med 168 zaposlenimi 159 žensk, »stenski časopis«, posvečen prazniku, večkrat pa pripravijo tudi priložnostne razstave. Tako je bilo ob slovenskem kulturnem prazniku, pa tudi sedaj ob 8. marcu. V ponedeljek, 8. marca,

Izrečena je bila misel, kako bi prišli do sredstev, da bi kupili pianino in okrog njega zbrali člane – prijatelje glasbe in nekdane godbenike. Da bi morda na eni prihodnjih proslav že nastopil tudi manjši orkester društva... Se in še so se pletle misli, polne volje in veselja do življenja in dela.

Morda bi morali slišati te pogovore tisti mladi ljudje, ki jim je dolgčas in pri dvajsetih letih ne vedo, kaj početi z mladostjo. Res je, v domu upokojencev na Jesenicah nam ni nikoli dolgčas.

St

Ob 60-letnici DPD Svoboda Javornik-Koroška Bela, so člani dramskega odseka uprizorili ljudsko igro F. S. Finžgarja Veriga (Foto Branko Čušin)

SPOMENIK JOSIPU VANDOTU IN SKULPTURA KEKCU

V Kranjski gori že dalj časa živi ideja o postavitvi spomenika znanemu mladinskemu pisatelju Josipu Vandotu in skulpture likov, ki nastopajo v njegovih knjižnih delih. Tako se je rodila pobuda, da bi skulpturo KEKCA postavili že letos in jo na slovesen način odkrili v okviru krajevnega praznovanja dneva mladosti.

Turistično društvo in predstavniki drugih krajevnih organizacij so se dogovorili z znanim jugoslovanskim kiparjem Nebojšo Mitričem, ki živi v Kranjski gori, da je pripravil kip, ki ga bodo v bron vliili v livarno jeseniške železarne.

Slovesnosti se bodo poleg domačinov udeležili vsi učenci osnovne šole v Kranjski gori, povabili pa bodo učence tudi iz Mojstrane, Jesenic in drugod. Ob tem dogodku bodo pripotočili, da naj na solah in tudi drugod predvajajo filme o Kekcu.

To je bil prvi razgovor o tem. Drugi bo 15. marca ob 17. uri v Kranjski gori, kjer se bodo še bolj konkretno dogovorili o izvedbi te zamisli. Gre predvsem za dokončno lokacijo. Nekateri namreč menijo, da naj bi skulptura stala na bolj vidnem mestu, na primer, v bližini hotela Prisank. Dokončno se bodo dogovorili tudi o datumu prireditve. Nekateri predlagajo nedeljo, 23. maja, da bi se je lahko v večjem številu udeležili tudi odrasli, ki so sicer med tednom zaposleni. Pogovorili se bodo tudi o pripravah na postavitev spomenika Josipu Vandotu, kar Kranjskogorci že dolgo načrtujejo. B. B.

ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 1982-83

SŽ – ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., Cesta železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1982/83 naslednje štipendije

VISOKE IN VIŠJE ŠOLE

dipl. inženir metalurgije	VII	8
dipl. inženir strojništva	VII	5
dipl. inženir elektro tehnike	VII	5
dipl. ekonomist	VII	4
dipl. pravnik	VII	1
dipl. org. računalništva	VII	2
ekonomist – računovodska usmeritev	VI	2

NARAVOSLOVNO MATEMATIČNA USMERITEV

– matematični tehnik	V	4
----------------------	---	---

METALURŠKA USMERITEV

– SKR program (priborivalec kovin, predelovalec kovin, strojni livar in jedrar)	II	89
– SR program		
– metalurški tehnik	V	15
– livarski modelar	IV	2

KOVINSKO PREDLEVALNA USMERITEV

– SR program (v ŽIC Jesenice)	IV	59
-------------------------------	----	----

(oblikovalec kovin, preoblikovalec in spajalec kovin, vzdrževalec strojev)

– SR program (v šol. centru Škofja Loka)

– monter in upravljalac energetskih naprav (vodovodni instalater)	4
– vzdrževalec vozil in strojev (avtomehaničar – strojnik)	2

ELEKTRO USMERITEV

– SR program (dislociran oddelek v ŽIC)	IV	10
---	----	----

– električar – energetik

GOSTINSKA IN TURISTIČNA USMERITEV

– SR program	IV	3
--------------	----	---

 – kuharstvo | 3 || – strežba | 3 |

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s prijavo oziroma vlogo – obrazec DZS 8.40.

Osebnih dohodkov staršev, navedeni v prijavi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1981; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezku pokojnine (december 1981) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so prijave nepopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno.

3. Prijave bo sprejemal kadrovski sektor železarne Jesenice do 31. maja 1982.

ZA ULTRAZVOČNO RENTGENSKO APARATURO SO DAROVALI

Po podatkih, ki so nam jih sporočili iz računovodstva jeseniške bolnišnice so v mesecu februarju za nakup ULTRAZVOČNE RENTGENSKE APARATURE jeseniški bolnišnici darovali:

J. ARH, V. Gaber, J. MEDJA in F. MLAKAR – Bled, Jermanke 6 – namesto venca za pokojno Golčovo mamo iz Zasipa 2.000,00 din.

Skupna vsota zbrana do 1. marca 1982 znaša 44.515,00 din. Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev.: 51530-603-31205 z navedbo: »Namesto venca za tega in tega... darila in podobno«.

Delavci Splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja se zahvaljujejo za prispevke.

PIHALNI ORKESTER JESENIŠKIH ŽELEZARJEV O SVOJEM DELU IN NAČRTIH

V soboto, 27. februarja, je bila delovna in volilna konferenca pihalnega orkestra Jeseniških železarjev. Poleg zelo dobre udeležbe godbenikov so se konference udeležili tudi predstavniki konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice ŠTEFAN ŠČERBIČ, sekretar ZKO Jesenice JOŽE SUŠNIK, sekretar Kulturne skupnosti Jesenice JANEZ KAVČIČ, predsednik pevskega društva Jesenice FRANC JELENC, predstavnici ženskega pevskega društva Milko Skobrne Jesenice MELITA JELEN in HILDA ZIDAR, predstavnik ZRSJ Jesenice FRANC TREVEN, predstavnik planinskega društva Jesenice ANČKA IN VALODIJ STOJAN, predstavnik pihalnega orkestra iz Gorij, veterana jeseniških godbenikov STANKO RAVNIK in IVAN ŽEN ter predsednik poslovnega odb. Železarne ŠTEFAN NEMEC.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in ostalih organov konference je o opravljenem delu v preteklem letu poročal predsednik pihalnega orkestra Miro Skube. V zelo obširnem poročilu je najprej omenil stabilizacijske ukrepe naše družbe, ki so prizadele tudi načrte in splošno dejavnost pihalnega orkestra. Prvo leto srednjeročnega načrta je orkester ob velikih obremenitvah prehodil v prizadevanju za čim boljšimi rezultati dela. Toda veliko sprejetih načrtov je ostalo neuresničljivih, kar se je zelo močno odražalo v življenju godbenikov in orkestra.

V letu 1981 so od planiranih 33 različnih nastopov realizirali 36. Organizirali so gostovanje delavske godbe iz pobratenih Trbovelj v okviru praznovanja dneva republike, na zadnji poti so spremlili 32 občanov. Za vse to delo so godbeniki rabili 122 sekcijskih in orkestrskih vaj, ali s številkami povedano: samo 175 dni v letu godbeniki niso imeli v rokah instrumentov. Tako prizadevno delo, ki vedno ni bilo na zadovoljivi ravni, so spremljale tudi razne težave. Med težavami, ki jih našteva poročilo, so: slaba disciplina na vajah, zamujanje ali zapuščanje vaj, največji problem pa je pomlajevanje orkestra. Poudarjeno je bilo, da ni dotoka mladih usposobljenih godbenikov. Delo z mladinskimi pihalnim sestavam je nekako zamrlo, vse se odvijajo prepočasno. Na Jesenicah mladi kažejo vse premalo zani-

manja za to vrsto glasbene dejavnosti. Tudi uvajanje celodnevne pouka v osnovnem šolstvu ne gre v prid društvenemu delu, ker so otroci preobremenjeni in dodatno obremenitev v glasbeni šoli zmorejo le redki, čeprav bi delovanje v glasbeni šoli moralo biti sestavni del vzgojnoizobraževalnih prizadevanj osnovnih šol. Poudarjeno je, da bo potrebno temu problemu posvetiti veliko več pozornosti v okviru celotne družbe na Jesenicah. Potrebno bo pogledati, kako to rešujejo drugod (Ravne, Zagorje, Store, Senovo, Maribor, Vevče...).

Problem delovnih prostorov pihalnega orkestra tudi po več kot enoletnem prizadevanju godbenikov ni rešen. Orkester pričakuje razumevanje in podporo sindikata Železarne, Kulturne skupnosti Jesenice, amaterskega gledališča Tone Čufar in hišnega sveta, da končno pride do soglasja, da se kletni prostori Titove doma dodelijo pihalnemu orkestru. Poročevalec je navedel, da je akcija za obnovitev instrumentov v glavnem zaključena. Potrebnovali bi še timpane, za katere je delavski svet Železarne že odobril sredstva (250.000 din), vendar jih zaradi restrikcij uvoza niso mogli nabaviti. Razmisliti bi treba, kako dobiti sredstva za nove uniforme, ker bodo sedanje počasi odslužile. Potrebno bo kupiti tudi nove instrumente za učence glasbene šole.

»Z mešanim občutkom bi govoril o letošnjih uspehih pa tudi o neuspehih,« je razmišljal v nadaljevanju predsednik Miro Skube, ki je govoril o tekmovanju pihalnih orkestror Slovenije in o novoletnem koncertu. To sta sicer dva nastopa, od katerih so godbeniki več pričakovali, kot so dosegli, ker sta bila oba nastopa nerealno in krivično slabo ocenjena. Za tekmovalni nastop je poročevalec dejal, da kljub dejstvu, da smo bili oskudovani, verjetno bistveno boljšega rezultata ta dan nismo bili sposobni doseči. »V nadaljevanju poročila je zelo kritično poudarjeno, da žal vsi člani orkestra niso enako zavzeto študirali in vadili, da posamezne sekcije niso bile dovolj pripravljene in uigrane z orkestrom v celoto... da so se pogojili v pripravljalnem obdobju za tekmovanje zelo razlikovali od pogojev drugih orkestror. Drugi orkestri so imeli več tedenske skupne priprave, okrepili so se s poklicnimi glasbeniki, družbenopolitične organizacije in krajevne skupnosti so »živele« z orkestri, jeseniški godbeniki pa so bili osamljeni, tako v pripravljalnem obdobju kot po tekmovanju. Rezultati so znani. Žirija je bila »neusmiljena«, kritika in občinstvo pa nastopa pihalnega orkestra Jeseniških železarjev nista slabo ocenila.

Za novoletni koncert je bilo rečeno, »da je povsem po nepotrebnem buril duhove...«. Organizatorji koncerta so si bili popolnoma na jasnem, da bodo morali požreti tudi kako grenko pilulo, kajti profesionalnim pevcem in pianistki pač niso kos. Pa vendar kritik novoletnega koncerta ni našel niti ene pohvalne besede ne o izboru, ne o izvedbi programa. Poročevalec je dejal, da so se godbeniki pripravljali na koncert z veliko večjo odgovornostjo, kot so se tega letovali prejšnja leta profesionalci ali drugi ansambli. Poudarjeno je, da je bil program koncerta zelo zahteven, da je bila polovica izbranih skladb prvič izvedena in zato je do posameznih spodrsrljajev tudi prišlo. Vendar je od takih in podobnih spodrsrljajev prišlo tudi na koncertih, za katere je avtor kritike našel polno hvale. Želimo več objektivnosti in pomoči, je ob sklepu poročila dejal predsednik Skube, potem bodo rezultati tudi lahko drugačni, nikoli pa nikakor nismo prosili, da nas hvali. Vsi dosežki in priznanja so bili doseženi s trdim delom, ne pa z kvazihvalo in podobnimi načini.

Poročilo o delu orkestra je podal tudi dirigent Ivan Knific. Uvodoma je navajal problem discipline, nereda, nerednega obiskovanja vaj in druge organizacijske probleme, kot so: delo godbenikov v izmenah, pomanjkanje delovnih prostorov, prepočasno pomlajevanje orkestra in podobno. Zelo obsežno je zajel celotno delo orkestra, ki je bilo po njegovi presoji uspešno. Veliko prostora je namenil analizi tekmovalnega nastopa orkestra na Bledu in novoletnemu koncertu na Jesenicah. Ocenio tekmovalnega nastopa in kritiko novoletnega koncerta je

prikazal kot nesprejemljivo. Navedel je nekaj »spremljajočih elementov«, katere sta žirija blejskega in kritik novoletnega koncerta izkoristila za nepravilno oceno in kritiko. Ob takih in podobnih trditvah in ugotovitvah ter strokovni analizi je v poročilu omenjal tudi spodrsrljaje na obeh nastopih.

Zelo obsežna, konkretna in za razpravo zelo zanimiva poročila predsednika in dirigenta je predsednik Skube sklenil z načrtom aktivnosti orkestra za leto 1982. Načrt je bil v javni razpravi že od novembra meseca. Ker nanj ni bilo pripomb, je predlagal, da bi o njem sklepali na konferenci. Miro Skube, dolgoletni predsednik, je ob izteku mandata izrekel zahvalo za sodelovanje vsem godbenikom. Posebno zahvalo je izrekel dirigentu Ivanu Knificu za vse potrpljenje in za vse napore, ki jih je vložil v delo orkestra. Želel mu je, da bi še dolgo tako uspešno kot do sedaj vodil orkester, čeprav je menil, da bodo godbeniki morali misliti tudi na njegovega pomočnika oziroma namestnika.

Blagajnik Tone Ravnikar in gospodar Joža Bizjak sta poročala o finančnem in gospodarskem poslovanju, ki je bilo po ugotovitvi predsednika nadzornega odbora Davorina Mikula pravilno vodeno, zato je predlagal, da se sprejme razrešnica dosedanemu upravnemu odboru.

V razpravi na poročila so se govorniki dotaknili vseh vprašanih, ki so bila obravnavana v poročilih. Navzoči predstavniki so godbenikom izrekli izredna priznanja za njihove dosežke in željo za še večje umetniške uspehe in plodno medsebojno sodelovanje v letošnjem letu. Predstavnik pihalnega orkestra iz Gorij je obsodil nepravilno oceno žirije na blejskem tekmovanju in kritiko novoletnega koncerta. Franc Rožič, član orkestra, je v zmedeni in nejasni razpravi o amaterizmu in profesionalizmu zelo jasno imenoval novoletno kritiko RAZDIRAŠKO. Oglasil se je tudi pisec prispevka v Železarju o novoletnem koncertu. Zelo ostre pripombe, izrečene o njegovi oceni novoletnega koncerta, ni želel več komentirati, poudaril je, da kaj takega ne bi koristilo nikomur in da ostaja pri svojih stališčih. Bolj je poudaril usposabljanje učencev na Glasbeni šoli Jesenice in njihovo vključevanje v pihalni orkester.

Sekretar ZKO Jesenice Jože Sušnik je govoril o premajhni aktivnosti delegata orkestra v skupščini ZKO, zaradi česar je prihajalo do nesoglasij in pomanjkljivega medsebojnega sodelovanja. Franc Richter, član orkestra, je spregovoril o problemih mladih godbenikov in o potrebi njihovega vključevanja v orkester. Predlagal je, naj bi se ustanovila mladinska organizacija pri orkestru, ker bi na ta način mladi lahko veliko več prispevali k delu in razvoju mladih in orkestra, saj bi dolžnosti in pravice mladih bolj prišle do izraza.

Franc Rožič se je v imenu vseh godbenikov zahvalil Miru Skubetu za dolgoletno predsedovanje orkestra. Zelo spodbudne besede je izrekel godbenikom in vsem prisotnim predsednik sindikata železarne Jesenice Štefan Ščerbic.

Po potrditvi poročil, plana aktivnosti in finančnega načrta za 1982. leto ter dopolnilnih predlogov je bila izglasovana razrešnica staremu upravnemu odboru. Na predlog kandidacijske in volilne komisije je bil izvoljen novi upravni odbor in ostali organi upravljanja pihalnega orkestra. Upravni odbor: predsednik Štefan Nemec, podpredsednik Peter Muhar, tajnik Anton Kozjek, blagajnik Tone Ravnikar, knjigovodja Franc Rožič, gospodar Jože Bizjak, arhivar Emil Oblak in član Miro Skube. Programska komisija: predsednik Marjan Erman, istočasno član upravnega odbora, člana Andrej Žibrek in Davorin Mikula. Nadzorni odbor: predsednik Mirko Knific, člana Berti Krmelj in Ivan Lazar. Delegat v ZKO Milan Pagon, delegat v združenju pihalnih orkestror Slovenije Ivan Knific.

Po izvolitvi novega upravnega odbora in ostalih organov je godbenikom spregovoril novoizvoljeni predsednik Štefan Nemec. Zahvalil se je za zaupanje, ki mu je izkazano z izvolitvijo in opozoril godbenike na resno gospodarsko stanje, stabilizacijske ukrepe, katerim se bo morala podrediti tudi godba, da pa bo storil vse, da bo delo godbe potekalo kot do sedaj. Od godbenikov pričakuje popolno izpolnjevanje dolžnosti in pomoč pri izvrševanju njegovih predsedniških dolžnosti.

Franjo Ropret

Slovesne otvoritve desete – jubilejne razstave ročnih del (tkani izdelki), se je udeležil tudi Stane Dolanc (Foto Andrej Palovšnik)

STANE DOLANC NA OTVORITVI JUBILEJNE RAZSTAVE ROČNIH DEL

Izjemno čast je doletela članice odseka ročnih del pri delavskem prosvetnem društvu Svoboda Tone Čufar Jesenice in celotno društvo, ko se je otvoritve njihove desete – jubilejne razstave, tokrat tkanih izdelkov, udeležil član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc.

Tako kot vsa leta doslej je bila tudi tokrat čitalnica Delavskega doma na Jesenicah v soboto, 6. marca, pretesna, da bi ob otvoritvi desete razstave ročnih izdelkov članice odseka ročnih del sprejela vse obiskovalce. Nekateri so skoraj uro otvoritvene slovesnosti vztrajali pred vrati na prostem. Za vse, še posebno pa za razstavljalke, je bil nenapovedan obisk Staneta Dolanca z ženo velik dogodek in izjemna čast, še posebno, ker se je med njimi znašel brez kakršnegakoli protokola. Potem ko je predsednik DPD Svoboda Tone Čufar Joža Varl pozdravil vse navzoče, je nadaljeval:

»Naš skupni pozdrav pa seveda prvenstveno velja našemu najdražjemu in visokemu gostu, našemu občasnemu občanu, članu predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Stanetu Dolancu. Pozdravljamo ga v Delavskem domu, ki so ga med obema vojnama imenovali rdeča trdnjava, v kateri se je snovalo napredno delavsko gibanje in iz katere je ob vdoru okupatorja izšlo 69 partizanov, od tega 33 prvoborcev. 54 jih je padlo v bojih, med njimi 23 prvoborcev, od katerih sta bila dva proglašena za narodna heroja. Oproščamo se mu, ker smo tako, kot smo jeseniški železarji stisnjeni med dva bregova, stisnjeni tudi v kulturnem prostoru. V spomin na obisk v naši rdeči trdnjavi naj, prosim, sprejme skromno darilo – Izbrana dela našega rojaka, revolucionarja in komuniste, delavskega pisatelja in pesnika Toneta Čufarja.«

Sledil je krajši koncert, ki ga je izvajal jeseniški ženski oktet in vokalni duet Helenca Vidmar in Melita Jalen ob spremljavi citer, ki jih je igrala Helenca Vidmar.

Predsednik društva je za tem orisal izreden pomen odseka ročnih del, ki združuje okrog 60 članic, ki so letos že deseti v počastitev mednarodnega praznika žensk pripravile razstavo svojih izdelkov, ki so jih stale in oblikovale po večmesečnem tečaju, ki ga je z izjemno ljubeznijo, vztrajnostjo in predanostjo vodila mojstrica umetne obrti Vida Robičeva iz Martuljke. Poudaril je, da so članice v razstavljenih izdelkih, od uporabljenih okrasnih, vložile poleg ogromno izdelovalnih ur tudi veliko izstajdljivosti, samoiniciativnosti in estetskega okusa. Vsi razstavljeni izdelki so izdelani iz surove domače volne na statvah, ki jih je društvo v ta namen kupilo, pa tudi na improviziranih napravah, pri čemer so se posamezne članice izkazale kot prave izumiteljice. To je vsega spoštovanja vredna aktivnost, ki je na železarskih Jesenicah in v okolici dobila izredno veliko posnemovalk.

Tudi ta razstava dokazuje, da članice odseka za ročna dela dosledno vztrajajo na začrtani poti ob prvi razstavi – izvirnost, ljudsko izročilo in umetniška oblikovanost – s čimer veliko prispevajo h kulturnemu

vrednotenju ročno oblikovanih izdelkov, kar pa je v bistvu najmočnejše orodje proti narodovrstnemu kiču in neestetskemu gledanju na predmete vsakdanje rabe.

Članice odseka so se v nadaljevanju zahvalile za organizacijsko vodstvo, vztrajnost, nove ideje in pobude Lojzki Božič, za nesebično strokovno pomoč Vidi Robičevi in za veliko aktivnost Kati Čušin. Z zahvalo Božičevi in Robičevi se je pridružil tudi svet za spremljanje družbenoeconomskega položaja žensk pri občinski konferenci SZDL Jesenice.

Za tem je prevzel besedo predsednica sveta za spremljanje družbenoeconomskega položaja žensk pri občinski konferenci SZDL Francka Thaler. Spregovorila je o revolucionarnem pomenu 8. marca, ki je v zgodovinskem razvoju prerasel iz boja žensk za žensko emancipacijo v boj celotnega delavskega razreda za osvoboditev človeka in dela. Naglasila je tudi velik prispevek žensk delavskih Jesenic v boju delavskega razreda in kasneje v narodnoosvobodilni borbi in socialistični revoluciji.

S krajšo utemeljitvijo je sledila razglasitev letošnjih devetih prejemnic priznanj, ki jih ob tem dnevu žene nekaj let podeljuje svet za spremljanje družbenoeconomskega položaja žensk pri občinski konferenci SZDL Jesenice (nagrade niso objavljamo v posebnem sestavku).

Francka Thaler je ob sklepu poudarila izjemen pomen ustvarjalno-kreativne dejavnosti odseka ročnih del pri jeseniški Svobodi in s čestitko ob 8. marcu odprla deseto – jubilejno razstavo ročnih del – tkanih izdelkov.

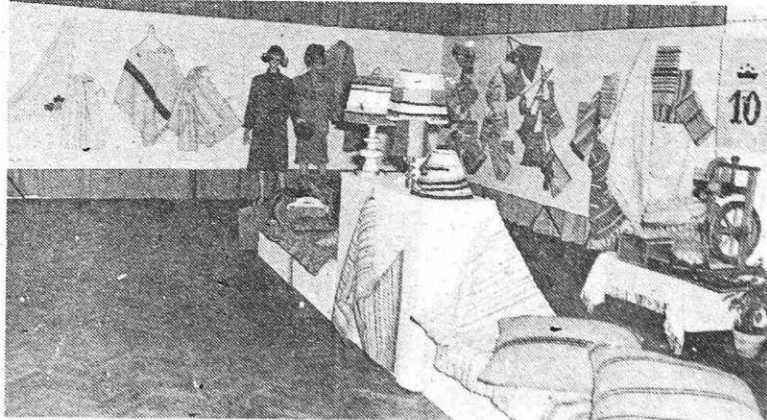
Med prvimi si je v spremstvu Vide Robičeve razstavo ogledal Stane Dolanc, ki je bil očitno z razstavo zadovoljen in se tudi kot prvi vpisal v knjigo vtisov. Za njim si je že prvi večer ogledalo razstavo okrog 200 ljudi.

Razstava sta zelo uspešno aranžirala poklicna aranžerja Karlo Bartalančič in Florijan Višner, ml.

Dejavnost odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice prav gotovo lahko uvrščamo med pomembne kulturne dejavnosti na Jesenicah. Kajti poleg velike ročne spretnosti, volje in pripravljenosti ter žrtvovanja prostega časa morajo članice precej časa žrtvovati za usposabljanje in imeti velik smisel za estetiko, samoiniciativo in ustvarjalnost. In končno njihovi izdelki prispevajo h kulturnemu vrednotenju izdelkov za vsakdanjo rabo in ne nazadnje h kulturni opremljenosti in kulturi oblačenja.

Na zloženki, ki so jo ob tej priliki izdali, so predstavljene vse razstavljalke in dosedanja devetletna razstavna in strokovna dejavnost odseka.

Razstava tkanih izdelkov je odprta vsak dan od 9. do 19. ure do vključno 17. marca.

Z desete razstave ročnih del v delavskem domu na Jesenicah (Foto S. Kokalj)

DOLIKOVCI NA TREH KRAJIH

Ob koncu februarja so odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar v avli poslovne stavbe Lesno industrijskega podjetja na Bledu, ki bo odprta do 15. marca. S svojimi deli se predstavljajo: Franc Berce, Branko Čušin, Marica Čušin, Fran Dolinšek, Jože Koselj, Pavel Lužnik, Tine Markež, Tone Tomazin, Cveto Velikajne in Marjan Židanek. Potem bodo predvidoma razstavo prenesli v delovne prostore Iskre – TOZD Blejska Dobrava.

Franc Dolinšek, član likovnega kluba DOLIK, je svojih 14 barvnih grafik železarskih motivov, ki so več kot mesec dni visele v avli osnovne šole dr. Josipa Plemplja na Bledu, prenesel v prostore skupščine občine Škofja Loka, kjer bodo razstavljene do konca tega meseca.

Pretekli petek, 5. marca pa so v mali galeriji mestne hiše v Kranju odprli razstavo enega dela likovnih del s pete revije likovnih skupin Slovenije. Med razstavljalci so tudi trije člani DOLIKA in sicer Danica Bemgala, Branko Čušin in Pavle Lužnik.

ČARI ZIMSKE DEŽELE...

Nedelja je bila čudovita in z mamico sva se odpravila v dolino Vrat. Med potjo sva opazovala visoka drevesa, na katerih je bilo le še malo snega. Pri Rosu se je pot spustila in poznalo se je, da je tu še več snega. Ob poti je tekla bistra Bistrica, ki nama je krajšala pot do Peričnika. Na mestih, kjer je sonce posijalo že močnejše, so se pokazale prve cvetice – beli teloh.

Sneg se je topil v potočkih. Tudi ptice so že prepevale in naznanjale bližajočo pomlad. Stenar se je močno dvigal nad zimsko pokrajino. Bolj sva se bližala Peričniku, bolj sva bila zadihana.

Na vrhu hriba sva zagledala hišico sredi snega, iz katere se je valil gost dim. V gostilni sva spila tople čaj in se pogrelo ob peči. Ogledala sva si slap, ki je bil zamrznjen in ledene speče so se spuščale po steni navzdol kot lasje plavalaske. Tudi domov sva hitro pešala. Tako je bil ta dan poln zimskih lepot.

Tomaz Pšenica
OS 16. december Mojstrana

ŠE ENKRAT O MENTORSTVU IN MENTORJIH

Ko sem v sedmi številki *Železarija* prebrala sestavek Damjana Jensterle »Še o kritični anonimnosti«, sem v sveti jezi že segla po peresu, da si z besedo olajšam dušo. Ljudje smo pač ustvarjeni tako, da nas krivica boli, še posebno, če je le-ta storjena nekemu, ki mu mnogo dolgujemo. In Janez Svvoljšak je eden tistih redkih ljudi! Odložila sem pero, saj sem pričakovala, da bo že v naslednji številki *Železarija* njegov odgovor. In nisem se zmotila. Zdaj, ko sem prebrala oboje, pa bi vseeno rada tudi jaz pridala svoje.

Bila sem učenka Janeza Svvoljške. Tega je sicer že skoraj pet let, a v meni je tisto leto, ko me je učil slovenskega jezika, ostalo za vse življenje. To si upam trditi. Ne spominjam se več, koliko učiteljev in profesorjev me je v življenju učilo. Z njimi je pač tako, kot z vsemi drugimi ljudmi. Nekateri se prav kmalu umaknejo iz spomina, drugi nekoliko pozneje. Malo pa jih je, ki ti po tolikih letih ob srečanju na ulici prisrčno sežejo v roko in vedno najdejo čas zate. In mednje sodi tovariš Svvoljšak!

Taisti Janez Svvoljšak je bil tudi moj mentor. In edini človek na svetu, ki me je skozi materin jezik naučil ljubiti domovino, spoštovati in razumeti male, preproste ljudi. Mnogo spisov sem napisala v tistem času. In pisala sem jih z veseljem, kot nikoli prej niti kasneje. Dobila sem precej nagrad in pohval, a mi je mnogo več pomenilo njegovo razumevanje in trenutek, ko je postal ob moji klopi in dejal:

»Piši, punco! Vedno tako, kot čutiš.«

Ne tovariš Jensterle, nobenih takšnih poprav ni bilo in nobenega odpora! Bil je včasih le prijazen nasvet, ki pa nikoli ni bil ukaz.

In o resnici pišete! Ne vem, kako je s to rečjo pri vas, zase pa vem, da je pozneje nisem smela nikoli več tako odkrito napisati, kot v času, ko je bil moj mentor Janez Svvoljšak. In takih mentorjev, tovariš Jensterle, mene ni strah! Strašno mi je žal, ker jih je tako malo.

V sestavku tovariša Jensterla med drugim piše tudi tole: »Pri našem mentorskem delu smo se trudili, da bi prepričali ljudi, ki delajo z mladimi, da bi pustili avtentično izpoved neokrnjeno, neolepšano in neizpolnjeno.«

Dobro! Tako se morda lahko dela z učenci na nižji stopnji osnovne šole. Tu gre le za iskreno otroško misel. Kasneje pa je treba, če govorimo o literarni plati spisa, popraviti napake, preprečiti ponavljanje besed, se izogibati mašilom. In vsega tega se je treba naučiti. Izoblikovati misli in jih spreminjati v besede. In moje mnenje je, da otrokova, oziroma učenčeva (kajti učenci zadnjih dveh razredov osemletke premorejo mnogo zelo zrelih misli) misel ni okrnjena, pač pa se bogati njegov besedni zaklad. In samo zato, da bi izostrili in povečali svojo sposobnost izražanja, smo učenci Janeza Svvoljške pisali poprave! Pili in bogatili smo svoj jezik, ne pa olepšavali misli. Med tem pa je ogromna razlika, ki je tovariš Jensterle ne upošteva. Poleg tega me zanima, kje so sedaj razumevali mentorji, o katerih piše tovariš Jensterle? Taki, ki pustijo avtentično izpoved neokrnjeno. Tovariš Svvoljšak je namreč že nekaj let v pokoju.

Ne morem si kaj, strašno me je raznel ta sestavek o anonimnosti.

Malo je ljudi, ki bi v življenju toliko časa in ljubezni posvetili delu z mladimi in resnici, kot ga je tovariš Svvoljšak. In prav to dvojje mu zdaj nekdo očita!

O delu z mladimi tole: Ne, le, da nam ni vsiljeval svojih misli, vedno se je trudil, da bi razumel naše, čeprav smo bili dvoje povsem različnih generacij. Imeli smo lastne misli in ideale, le kateri mlad človek jih nima? A samo pri njem smo jih upali napisati, saj smo vedeli, da jih ne bo podčrtal in okrasil z vprašanji, kot to nekateri učitelji in profesorji tako radi počno. Sprejeli smo ga medse in mu zaupali, kot nobenemu odraslemu. S

svojimi petnajstimi leti in s srci, ki jih svet odraslih še ni zastrupil, smo spoznali, da ni le strog učitelj, dober mentor, pač pa predvsem ČLOVEK!

Branka Šemrov

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Na osnovi sklepa sestanka članov društva obveščamo vse člane o načrtovanem izletu »obisk spomenikov revolucije Jugoslavije«, ki bo od 3. do 6. maja po naslednjem razporedu:

— prvi dan odhod z Jesenic ob 4. uri zjutraj; vožnja po avto cesti skozi Zagreb do Jasenovca, ogled spomenika, nadaljevanje vožnje do Nove Gradiške, Kozare, Banja Luke, Jajca in Travnika; v Travniku bo večerja in spanje; ta dan v programu ni kosila;

— drugi dan vožnja do Sarajeva, ogled mesta, kosilo, po kosilu nadaljevanje vožnje do Tjentišta in Foče, kjer bomo počastili spomin Julke Pišernik; v Foči je tudi večerja in prenočišče;

— tretji dan nadaljevanje vožnje iz Foče čez Višegrad, ogled višegradskega mostu, nadaljevanje vožnje v Titove Učice, kjer bo kosilo in ogled mesta ter spomenika Uziške republike, po kosilu vožnja na Zlatibor, kjer bo večerja in prenočišče;

— četrti dan vožnja na Kadinjačo, ogled spomenika padlemu delavskemu bataljonu, ki je branil umik vrhovnega štaba iz Učice; iz Kadinjače vožnja skozi pobrateno Valjevo v Šabac, skozi Sremsko Mitrovico po avto cesti skozi Zagreb na Jesenice.

Člani — kandidati naj se čimprej prijavijo, ker je število omejeno. Cena izleta je za tiste, ki še niso bili brezplačno na izletu, 3.080,00 dinarjev, za tiste, ki so že bili, pa 3.520,00 dinarjev.

Člane tudi obveščamo, da smo s 1. marcem v pisarni uvedli delovni čas samo v torek dopoldne. Ta dan sprejemamo prijave za izlet in članarino. Prosimo vse člane, ki še niso poravnali članarine in vzajemne pomoči, da to čim prej storijo.

Odbor DU Javornik-Koroška Bela

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V mestni hiši je na ogled stalna arheološka, kulturno-zgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju iste stavbe si lahko ogledate stalno razstavo Ljudska umetnost na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galeriji Prešernove hiše se predstavlja s svojimi deli akademski kipar Jože Eržen. V kletnih prostorih so na ogled dela slikarja Božidarja Svetka.

V galeriji mestne hiše je na ogled razstava del s pete revije likovnih skupin, v mali galeriji si lahko ogledate dela makedonskega slikarja Rista Kalčevskega, v stebriščni dvorani pa so na ogled dela skupine WEST-EAST.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji.

V počastitev letošnjega mednarodnega dneva žena bo v prostorih stalne muzejske zbirke Slovenka v revoluciji od 8. marca dalje na ogled 11. razstava iz serije retrospektiv slovenskih likovnih umetnic. Letos se bo predstavila akademska slikarka — ilustratorica ANČKA GOŠNIK-GODEC.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ur, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

V kasarni Stane Zagar v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate poznoosrednjeveški restavrirani kulturni spomenik »Jenkova kasarna«, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

Občinska pionirska foto razstava (Foto: fotokruček OS Tone Čufar)

VPIS V ŠOLSKO LETO 1982-83 V ŽIC

VPIS V ŠOLSKO LETO 1982/83 SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA V ŽELEZARSKEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU JESENICE

Usmeritve in smeri:
I. METALURŠKA

Vzgojno izob. program — naziv in zahtevnost programa	Naziv smeri izobrazevanja in stopnja zahtevnosti dela	Poklici, dela oz. naloge, za katere se omogoča izobrazev. po programu oz. smeri izobrazevanja	Mladina	Odrasli
Pridobivanje in predelava kovin SKR	A — pridobivalec kovin (II.)	— pražilec rude — pripravljalec vložka — zakladalec met. peči — talilec pri plavžu — talilec pri SM peči — talilec pri el. peči		
	B — izdel. min. pol. izdelkov			
	C — predelovalec kovin (II.)	— valjavec profilov — valjavec pločevine — žičar — žarilec — hladno valjavec — strojni kovač — adjuster met. izdelkov		
	Č — strojni livar in jedrar (II.)	— vlivalec metal. polizd. — strojni livar — livar polizdelkov — strojni kalupar — jedrar	30	30

Metalurgija SR	A — talilec-livar (IV.)	— dela in naloge pri pripravi vložka, pri obrat. plavža in druga dela v met.		
	B — kalupar-livar (IV.)	— izdelava kalupov (tročna, strojna), izdelava jeder, vliivanje v peščene kalup, tlačno litje		
	C — liv. modelar			
	Č — gradb. ind. peči			
	D — preoblikovalec (IV.)	— valjavec jekla — stiskalec in izstiskalec — žice in profilov — žarilec — kovač — adjuster		
	E — metalurški tehnik (V.)	— zahtevna dela in naloge pri taljenju, preobl. v črni in h. metal. kontrola in preizkava mater. v obr. ali v laborat., strokov. vodenje dela, zahtev. dela pri priprav. vložka, zahtev. naloge pri zaklj. delih v metal. proizv. načrt del. proces in postopkov ugot. rez. del	60	30

Obratni metalurški tehnik NAD	A — obrat. metalurški tehnik (V.)	— priprava in str. vodenje dela v obr. črne in barvne met. kontrole v neposr. proizvod. in met. laborat., tehn. in oper. pr. d. vodenje in izv. zahtev. str. del na met. proc. naprav.		
-------------------------------	-----------------------------------	--	--	--

II. KOVINSKO PREDELOVALNA

Obdelava kovin in upravljanje strojev SKR	A — vzdrževalec in upravljalac strojev (II.)	— vzdrževanje obd. in del. str. vzdržev. naprav za delo. pomoč pri remontih, popr. strojev in naprav, pomočnik upravljal. energ. str. in npr. pomoč str.		
	B — obdelovalec kovin (II.)	— ročna obd. kovin, manj zahtevna in serijska obdel. kovin na strožnicah, frezalnih, pehalnih, vrtalnih in brusilnih strojih, na stisk. in drugih obd. strojih, popr. materiala, lansiranje materiala, polizdel. ali izdelkov, manj zaht. montaže kovin, elementov, montaža napeljav, strelja polavtomat. in avtomat. strojem.		

C — spajalec in rezalec kovin (II.)	— plamensko varjenje, ročno obločno varjenje, varjenje v zaščitnem plinu in prašku, upor. varjenje, spajkanje, metalizir. talilno rezanje kovin	30	30
-------------------------------------	---	----	----

Kovinarstvo in strojništvo SR	A — oblikovalec kovin (IV.)	— strugar — frezalec — vrtalec — ostrilec — brusilec — orodjar — mehanik obdelovalnih strojev		
	B — preoblikovalec in spajalec kovin (IV.)	— konstrukcijski ključavničar — varilec		
	C — monter in upr. energ. naprav			
	Č — finomehanik			
	D — vzdrževalec vozil in strojev (IV.)	— strojni mehanik		
	E — strojni tehnik (V.)	— strojni tehnik — strojni tehnik za področ. ener. getike	120	30

Obratni strojni tehnik NAD	A — tehnolog (V.)	— priprava in strokovno vodenje dela v neposred. proizvod. org. d. v neposredni. proizvod. načrt. tehn. dela v kov. obd. kontr. v neposred. proizvod. in v mehanskih laborat., tehnološka in oper. priprava dela, dela na zaht. stroj. in procesnih naprav, vodenje montažnih in vzdrževalnih del.		
----------------------------	-------------------	--	--	--

B — energetik (V.)	— vodenje in izvedba zaht. mont. in vzdrževal. del na energ. strojih in napravah in na omrežju, načrt. tehn. dela mont. in vzdrž., kontr. prevzem energ. strojev in naprav, kontrola obrat. energ. naprav, vodenje obrat. termoenerg., hidro energ. in nuklear. naprav, vodenje za distribucijo energije		
--------------------	--	--	--

III. ELEKTROTEHNIŠKA

Elektroenergetika SR	A — električar — energetik (IV.)	— elektromehaničar — elektroinstalater — obratovni električar — elektromonter za omrežje in inst.		
	B — elektrotehnik energetik (V.) (II, III, IV. r. Kranj)	— elektrotehnik energetik za proizvod., prenos in razd. elek. energ., elektrotehnik energetik za ind. elektrotehniko — elektrotehnik energetik za nukl. obrate	30	

IV. NARAVOSLOVNO MATEMATIČNA

Naravoslovno matematična tehnologija SR	A — matematični tehnik (V.)	— zbiranje in obd. numerič. podatkov predvsem s podr. tehn., stat. fin. poslov. in drugih področ.		
	B — fizikalni tehnik (V.) (III. in IV. razred Kranj)	— pripr. avtomat. obdel. podat. in pr.		
	C — biološko-kemijski tehnik (V.) (III. in IV. razred Kranj)	— analiziranje, planiranje in opt. procesov v proizvod. in družb. sl. ter drug. del. področ.		
		— reševanje problemov z upor. mat. na področ. združenega dela		
		— meritve v laborator. — meh. — topl. elektr., optične, ekol., meteorološke in druge s fiz. podr. — meritve in kontr. mer. v proizvod. p.		
		— delo laboranta pri pouku fizike dela in naloge s področja biolog. in kemije, v razisk. laborat., zdravstvu, inspekc. službah, varstvu okolja		
		— delo laboranta pri pouku biologije in kemije	30	

V PETEK KONCERT V ZASIPU

V petek, 12. marca, bo v kulturnem domu v Zasipu koncert vokalne glasbe. Nastopila bosta moški komorni zbor iz Podnarta pod vodstvom dirigenta prof. Egija Gašperšiča in domači pevski zbor kulturno umetniškega društva, ki ga to sezono vodi dirigent prof. Janez Bole.

Zbora se bosta predstavila vsak z desetimi narodnimi in umetnimi pesmimi. S tem koncertom zbora začnejo tudi izmenjavo medsebojnih nastopov. Zbor iz Zasipa bo zboru iz Podnarta vrnil gostovanje v jeseni.

ODBOJKA V POČASTITEV DNEVA ŽENSK

Ob koncu prejšnjega in v začetku tega tedna sta bila v jeseniški občini organizirana dva odbojkaška turnirja za dekleta v počastitev 8. marca - dneva žensk.

Prvi turnir je organiziral odbojkaški klub Železarnica in je bil v petek, 6. marca, v telovadnici osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica. Na turnirju je nastopilo pet ekip, ki so bile razdeljene v dve skupini. Rezultati so bili naslednji:

Finalne: Železarnica (veteranke) : OK Jesenice 2:0

Polfinalne: Železarnica (mladinke) : ekipa Sob Jesenice 2:1

Končna razvrstitev: 1. Železarnica (veteranke), 2. OK Jesenice, 3. Železarnica (mladinke), 4. Sob Jesenice, 5. OS Žirovnica (učiteljice).

Drugi turnir je bil v ponedeljek, 8. marca, v telovadnici ŽIC. Udeležba na tem turnirju je bila prav presenetljiva, saj je nastopilo kar sedem srednješolskih ekip in dve mladi ekipi odbojkaškega kluba Jesenice, ki sta šele lanske jesen pričeli s treningi. Kljub tako veliki udeležbi so se

organizatorji, kot že velikokrat poprej, izkazali in zaslužijo vso pohvalo, saj so tekmovanje izvedli uspešno in brez zastojev.

Rezultati: Finalne: Gimnazija Jesenice : OK Jesenice 1:0

Polfinalne: Pedagoška gimnazija : ŽIC 1:0

Končna razvrstitev: 1. Gimnazija Jesenice, 2. OK Jesenice, 3. ŽIC, 4. Pedagoška gimnazija, 5. ŽIC II, 6. OK Jesenice II, 7. Šola za zdravstvene delavce, 8. Ekonomska šola I, 9. Ekonomska šola II.

Velika udeležba dokazuje, da zanimanje za odbojko na Jesenicah le še ni čisto zamrlo. Več kot 90 odbojkaric, bolj ali manj obetavnih, izpolnjuje izgovore funkcionarjev, da klub živi zaradi nezainteresiranosti. Dekleta so pripravljena žrtvovati marsikatero prostoro uro za odbojko, potrebujejo pa tudi močno roko, ki jih bo vodila in usmerjala. Kje je to vodstvo, če ne v odbojkaškem klubu, ki pa žal ne deluje, ampak le živi zaradi ZAKA?

V ŽIROVNICI ODBOJKA V POČASTITEV DNEVA ŽENSK

V Žirovnici je bil 5. marca v telovadnici osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica odbojkaški turnir v počastitev 8. marca - dneva žensk, ki sta ga organizirala TVD Partizan Žirovnica in OO ZSMS KS Žirovnica. Nastopile so ekipe: delovne skupnosti skupščine občine Jesenice, OK ZSMS Jesenice, COŠ Gorenjskega odreda Žirovnica, TVD Partizan Žirovnica in OO ZSMS KS Žirovnica.

Vse nastopajoče je pozdravil predsednik OO ZSMS KS Žirovnica Brane Bulovec in jim čestil k prazniku, vsaka udeleženka turnirja pa je prejela tudi nageljske. Ekipa so bile razdeljene v dve skupini, doseženi pa so bili naslednji izidi:

I. skupina: COŠ Gorenjskega odreda : Sob Jesenice 1:2

OK Jesenice : COŠ Gorenjskega odreda 2:0

Sob Jesenice : OK ZSMS Jesenice 0:2

II. skupina: TVD Partizan Žirovnica : OO ZSMS KS Žirovnica 2:0

V boju za 3. in 4. mesto je ekipa OO ZSMS KS Žirovnica po ogroženem boju premagala ekipo Sob Jesenice z 2:1, v finalu pa ekipa TVD Partizan Žirovnica ekipo OK ZSMS Jesenice z 2:0.

Končni vrstni red: 1. TVD Partizan Žirovnica, 2. OK ZSMS Jesenice, 3. OO ZSMS KS Žirovnica, 4. Sob Jesenice, 5. COŠ Gorenjskega odreda Žirovnica.

Mnogostevilni gledalci so uživali v napetih bojih, saj so nekatere igralke pomanjkanje tehničnega znanja izdatno dokazale z borbenostjo.

V zmagovalni ekipi TVD Partizan Žirovnica so nastopile: Pogačar, Kapus, Mekina, Rajgelj, Cop, F. Legat, I. Legat, M. Legat, Gorjanc, Ravnik. Izredno dobro je igrala Pogačarjeva, sicer nekaj članica OK Jesenice. Z dobro igro so navdušile tudi igralke ekipe OK ZSMS Jesenice, kar nam daje upanje, da bo ženska odbojka v jeseniški občini morda le spet dosegla nekdanjo raven. Seveda pa jim zaenkrat še manjka izkušenj, ki jih bodo na podobnih tekmovanjih vsakek dobile. Nastopile so v postavi: Rakovec, Uman, Klakočar, Samardžija, Džamastagić, Kisić, Hočevnar in Grab.

Vse ekipe so prejele priznanja, prvo-uvrščena pa pokal. Bilo je prijetno športno popoldne in na koncu izražena želja, da bi bilo takih turnirjev v bodoče še več.

D.R.

ČETRTI TRADICIONALNI TEK ZA DAN ŽENSK

SD Ratče je 8. marca priredilo tradicionalni smučarski tek v počastitev dneva žensk. Teka se je kljub alabum vrenemu udeležilo 18 tekmovalk, ki so v športnem boju počastile svoj praznik. Na cilju je vsaka dobila nageljske, najboljša pa kolajna.

Po teku je bila v prostorih KS Ratče tudi proslava, kjer so malčki iz vrta s svojim pejem in deklariranim razveselili svoje mame. V sejni sobi je bila tudi razstava del, ki so jih izdelali malčki iz vrta v Ratčah.

REZULTATI TEKA - 2 km: ŽENSKO OD 20 LET: 1. Tatjana Mlinar 8:25,2, 2. Varja Šumi 9:16,8, 3. Vikica Stranič 10:07,6, 4. Sonja Vlačič 11:17,9.

ŽENSKO OD 20 - 30 LET: 1. Olga Slivnik 11:10,2, 2. Slava Mežik 11:20,5, 3. Vika Dolhar 11:36,8, 4. Mojca Petrič 12:00,9, 5. Lili Mežik 12:33,8, 6. Dana Svetliš 13:09,0, 7. Vesna Miketič 14:20,8, 8. Majda Mertelj 17:14,2.

ŽENSKO OD 30 - 40 LET: 1. Marija Kajzar 9:10,2, 2. Tončka Brudar 9:41,9, 3. Dragica Mlinar 12:23,1, 4. Marija Cuznar 12:54,7.

ŽENSKO NAD 40 LET: 1. Mira Šumi 10:42,3, 2. Mima Petrič 12:12,8.

B. Kajzar

ARIHOVA PEČ '82

V nedeljo, 28. februarja, smo se člani planinskega društva Dvoj-Mojstrana: Stan. Kočar, Gustel Delavac, Aleš Gusej, Klemen Jaklič, Iztok Smolej in jaz pridružil planincem Jesenic in se z avtobusom odpravili čez Koroško sedlo v Avstrij in v Roč na spominski pohod. Pozdravila nas je partizanska glasba in prijazni domačini. Na startu pohoda smo dobili izkaznice, ki smo jih branili do konca za značko in malico. Pohod se je začel in pohodniki so se podali na pot, ki ni bila lahka. Nekateri pa so se udeležili spominskega smučarskega teka.

Pohodniki smo hodili med visokimi smrekami, pokritimi s snegom. Pod Arihovo pečjo so planinci položili venec v spomin padlim borcem februarja leta 1945. Pot se je dvignila navkreber in marsikateri pohodnik je bil močno utrujen. Po več kot uri hoje smo prispeli do koč nad Arihovo

pečjo. Tam smo dobili topel čaj ter si ogledali vrh Kepe. Zgledalo smo izkaznice in se spustili še nižje do koč, kjer smo spet dobili čaj, potem pa smo odpotočili v dolino. Ker je bilo na poti mnogo novega snega, nam je drselo, marsikdo pa je tudi padel.

Kar hitro smo prišli v dolino, kjer smo dobili diplomo, koledar in značko, kuharji pa so nam skuhalili čaj in hrenovko. Na cilju nas je pozdravil predsednik slovenskega planinskega društva iz Celovca. Sledila je razglasitev tekaških rezultatov in podelitev nagrad. Ob pol starih popoldne smo se vrnili proti domu.

S koroškimi Slovenci smo skovali nove prijateljske vezi in obljubili, da četrti zimski pohod ARIHOVA PEČ '82 ni bil zadnji.

Tomaž Špenica, 7. r.
OS 16. december Mojstrana

SPOMINSKI POHOD »ARIHOVA PEČ«

Celovec, 1. mar. (SINDOK) - Več sto ljudi se je v nedeljo, 28. februarja, dopoldne udeležilo četrtga spominskega pohoda »Arihova peč« na Bleščečo planino. Kljub obilici novozapadlega snega je organizatorjem - slovenski športni zvezi, slovenskemu planinskemu društvu in prosvetnemu društvu Roč iz Sentja koba - uspelo urediti gaz s Hodnina pri Podrožici mimo partizanskega bunkerja pod Arihovo pečjo do planinske koč nad Bleščečo planino in nazaj.

Okoli osemdeset tekačev na smučeh se je že prej udeležilo teka na Hodnini, pred začetkom pohoda pa so s kratkim kulturnim sporedom počastili spomin osemih padlih partizanov in se spomnili 40-letnice nasilne izselitve koroških Slovencev in njihove vključitve v protifašistični upor slovenskega naroda.

Med udeleženci pohoda je bila že četrti močna skupina iz Dolskega pri Ljubljani, pohodniki so prišli tudi z Jesenic in drugih krajev Slovenije, radovoljski mladinci pa so na Bleščečo planino prišli s planinsko štafeto, ki bo za dan mladosti končala svojo pot po jugoslovanskih vrhovih v Beogradu.

Najbolje uvrščeni smo dobili medalje in odšli bomo še na občinsko tekmovanje v Kranjsko goro.

S tekmovanjem se je naš športni dan zaključil, hkrati pa smo ta dan verjetno preživeli zadnje trenutke letošnje zime na snegu.

Barbara Markež, 4. a.
COŠ Prežihov Voranc

REKREACIJSKO IN ALPSKO SMUČANJE: OTROCI IN SMUČANJE (3)

SONCE

Pozor na sonce! Obraz in ustnice namažemo s kremo proti sončnim opeklinam. Krema naj ima vsaj faktor 4, na višinah nad 2500 m pa faktor 5 ali 6. Ti faktorji pomenijo stopnjo odpornosti proti učinkom žarčenja ultravijoličnih žarkov. Krema namažemo povsod, kjer je koža občutljiva: na nos, čelo, ustnice. Za ustnice lahko uporabimo tudi posebno kremo, kajti ustnice so najbolj občutljive. Nekatere kreme ne delujejo dlje kot tri ure, zato namažemo otroka dopoldne in popoldne, ustnice pa vsaki dve uri.

Da obvarujemo otroku oči, mora pri sončnem vremenu nositi temna očala, tudi nižje od 700 m nad morjem, vsekakor pa temna očala na višinah nad 1000 m. Cena in kvaliteta nista tako pomembni kot to, da so stekla temna.

V oblačnem vremenu in ko se ponoči sneg, naj nosi otrok očala, ki z vseh strani zakrivajo oči, da mu sneg z vetrom ne prične do oči. Tudi ta očala imajo temna stekla ali celulozid.

Pri sončnem vremenu lahko tudi otrok nosi očala, ki ob straneh ne zakrivajo oči, toda za zelo močno sonce, naj nosi otrok očala, ki močno filtrirajo sončne žarke in ki imajo tudi pokritje od strani, kakor očala alpinistov za ledeniške ture. Ne pozabimo tudi tega, da otrok kaj hitro izgubi očala, zato rezervna pri roki ni odveč.

Spomladni sončni žarki zelo močno. Da bi preprečili škodljivi vpliv, naj nosi otrok kapa z izveškom preko oči in pokrivalo, da ne bo preveč obložen. Kapa z izveškom je zelo koristna tudi ob sneženju, kar izvešek pokriva očala in jih sneg ne zameže tako hitro. Pazljivo moramo biti tudi na razpršeno ali difuzno svetlobo, kadar oblaki prekrivajo nebo in ki je še posebej nad 2000 m sila neprijetna; vidljivost je zmanjšana na minimum. Pri močni difuzni svetlobi ima otrok velike težave in je boljje, da smuča čimmanj.

DEHIDRACIJA

Otrok postane pri smučanju zelo hitro žejen in mora veliko piti. O tem ne razmišlja in čeprav ne občuti žeje, dehidrira občutno, zaradi česar nastopi močna utrujenost, pomanjkanje apetita in morda tudi drugi nerazumljivi znaki. Dehidracijo povzročijo suh zrak, povečano znojenje zaradi oblačil, večja površina telesa otroka v primerjavi z njegovo težo. Kako rešiti to pomanjkanje? Otroku naj veliko pije zvečer, dopoldne, popoldne in po smučanju. Če ni okrepčevalnice na smučačju, nosite piščalo s seboj. Najbolj primerna je mineralna voda, kar vsebuje ravno tiste soli, ki jih telo z znojenjem izgublja. Preveč pijate olajša izločanje strupenih snovi iz telesa, ki jih povzroča utrujenost.

ČEVLJI

Čevlji so predmet precejšnjih nasprotij v menjih strokovnjakov, toda večina smučarskih učiteljev le priporoča mehke, prostore in dovolj nizke čevlje za otroke, ki prične s smučanjem. Segajo naj največ tri cm nad sklepne kosti. Zakaj naj imajo najmlajši začetniki in tudi tisti okoli sedmih let, če so začetniki, navadno gorske čevlje in ne prav smučarske oklopnike?

Razlogov za to je več, dva od teh sta pomembna. Zdravniki so dognali, da povzročajo trdi, težki in visoki oklopni okvare na mehkem otroškem okostju, kar lahko ostanejo za vse življenje. Drugi, nič manj važen razlog tiči v tem, da mora otrok v mehkih, prostornih čevljih loviti ravnotežje v glavnem samo s svojim mišičjem. Na ta način je prisiljen, da stoji ravnotežno pravilno na smučeh, ker se ne more opirati na stene oklopnika. Mišičje nog je bolj zaposleno in se tako hitreje utruje, drža se ne more izroditi v tisto znano obešanje na stene oklopnika. Otroci, ki je začel smučati z mehkiimi, nizkimi čevlji, bo za vedno ohranil občutek pravilne ravnotežne drža na smučeh, drža, kot jo morajo imeti, na primer, tekaci. Tekati na smučeh, ki jim niti čevlji, niti vez ne dovolijo oslonca naprej ali nazaj. Res je glede ravnotežja za otroke to težje, toda koristi so tolikšne, da to, kar je težje, lahko spregledamo.

Nasprotno pa naj imajo otroci, ki že dobro krmarijo in so okoli sedem let stari, boljše smučarske čevlje, toda pri upoštevanju najprej naj bodo ti čevlji prožni, v stran in nazaj pa trdi ter temu primerno tudi bolj visoki. Idealno je, da ne sega trdota do skrajnega zgornjega roba čevlja, temveč samo do roba zunanega čevlja. Notranji mehki čevlji naj sega dosti višje, kar preprečuje zlom nog ob trdem robu čevlja.

Otroci, ki nima trdih oklopnikov, mora imeti zelo kratke mehke prožne smuči, z minimalnim mostičem (pol cm), ali popolnoma brez mostičenja; najbolje je, da so smuči že rabljene, stare. Take smuči »ubogajo« pri zavijanju tudi v mehkih čevljih. Otroci, ki začne smučati v nizkih, mehkih čevljih, na kratkih, rabljenih, mehko prožnih sv.čeh, ne bo pogrešal oklopnikov. Ko bo znal zadosti in ko bo dobil oklopnike, mu bo smučanje lahko tudi na novih, sodobnih in daljših smučeh. Nikakor pa ne smemo otroku zamenjati oklopnikov z mehkiimi čevlji, če je z njimi že začel smučati. To si lahko dovolimo le, če ga postavimo v tekaške čevlje in na tekaške smuči, če mu bočemo popraviti popolnoma izrojen držo na smučeh, katere je krivo »solanje«, preden smo ga dobili v roke.

Tisti redki strokovnjaki, ki zagovarjajo prave oklopnike že kar za najmlajše, postavljajo sledeče trditve: otroci, ki imajo mehke in nizke čevlje, hitro zahteva, da naj mu bolj zategnemo vezalke, ali pa to stori sam in zato mu noge hitreje omrznejo, oklopnikov ni treba tako trdo zapeti. Med drugim je otroci, ki imajo slabe čevlje, takrat ko uporablja silo za zavijanje in za ulov ravnotežja, potegnen v valova-

nje nevarnih zasukov med gornjim delom noge in kolenom.

Vse to je res in temu se izognemo tako, da dokler ima otrok mehke in nizke čevlje, vadimo z njim na zelo lahkem svetu, ko pa opazimo, da se je otrok privadil pravilne drža, tedaj mu lahko brez skrbi kupimo boljše čevlje in boljše smuči, ker se mu drža ne bo več izrodila. Toda nekako do petega, šestega leta starosti naj prebija z mehkih čevljev na poloklopne in šele nato na oklopnike. Izkušnje kažejo, da napredujejo najhitreje tisti otroci, ki so do petega, šestega leta veliko hodili in tekli na slabih smučeh in v slabih čevljih: utrčili so noge in izurili ravnotežje. Vsi taki otroci imajo pravilno naravno držo, nalahko pokrčena kolena, nalahko naprej nagnjen gornji trup, rok pravilno pokrčeni v komolcih in v drži pred telesom, smuči v nalahnem pluznem nastavku. Nasprobn je priporočljivo, ne glede na začetno starost, če otrok naredi nekaj dolgih izletov po sami ravni, torej čisto v tekaškem smislu in če je na razpolago oprema, tudi s tekaškimi smučmi.

SMUČI RAJŠI PREKRATKE KOT PREDOLGE

Smuči za najmlajše začetnike smejo biti dolge do višine trebuha, to je 80 do 85 cm. Če je potrebno, narediti vsaj nekaj metrov vzpona, so primerne smuči z vzpenjalci, ki so pritrjeni na smučeh pod čevlji. Smuči naj imajo čimmanjše mostičenje, pol centimetra, ali tudi nič; naj bodo čim bolj mehko prožne. Če otrok po nekaj začetnih dneh smuči težko obrača, naj jih pregleda strokovnjaki. Smuči so težko vodljive, če imajo preveč mostičenja, če so trdo prožne, če so predolge, če imajo robnike premočno brušene na iglo, ali brado kot pravilo izdelovalci smuči, če so izvržene v vijak, v levo ali v desno stran, če imajo drsno ploščev izvrženo v sleh, če so spredaj pretrdo prožne. To so približno strokovnjaki težavi za vodenje smuči in to strokovnjaki hitro ugotovi.

Ko se otrok privadi na ravnotežje v drsenju, krmariju, ter dela že dolge vijuge, mu lahko kupimo daljše smuči, ki mu sežejo do ramen, to je dolžina 80 do 100 cm. Ko že dobro smuča na vseh progah, ima lahko smuči, ki mu sežejo do vrh glave. V vseh primerih pa je še vedno bolje, da ima raje prekratke kot predolge smuči. Splošno pravilo je, da se na poznane znamke smuči lahko zanesemo.

Ze dolga leta se ubadajo vse poznane smučarske tovarne s problemom »troških smuči« in predstavljajo modele, ki so bolj ali manj prilagojeni potrebam otrok. Pri tem vas naj ne zanese, če vidite vaš otrok znanega pionirja-tekmovalca in hoče imeti ravno take smuči. Za začetnika in tudi še lep čas po začetništvu, niso tekmovalne smuči, niti po svojih dolžinah, niti po lastnostih. Za začetna leta potrebuje otrok smuči, ki jih z lahko obvlada, to so mehko prožne, lahke smuči, katerim bo takoj zaupal.

SMUČANJE OD SEDMEGA DO ENAJSTEGA LETA STAROSTI

Če prične otrok smučati med sedmimi in enajstim letom starosti, velja zanj vse tisto, kot za še mlajše začetnike. Prvenstveno si mora privzgojiti refleksno ravnotežje in gibanja, starejši ima prednost v tem, da je močnejši in zato lažje in hitreje napreduje. Začne naj z mehkiimi in nizkimi čevlji na zelo kratkih mehko prožnih smučeh, najbolje, da prvi dan naredi izlet uro daleč po ravni, kar mu močno izboljša občutek ravnotežja. Boljše smuči in boljše čevlje naj dobi, ko že nekoliko obvlada gibanje v razvlečenih vijugah.

Postavite se pred otroka na zelo položni vzemi, sledi naj vam najprej v smuku naravnost, nato v nalahnem spreminjanju smeri naravnost, ali v zelo dolgih vijugah, ki ne zahtevajo nikake tehnike. To uvajanje traja nekaj ur, ali še bolje dvakrat ali trikrat po tri ure.

V nadaljevanju priporočajo strokovnjaki dva nasprotna načina: na lahki žičnici smuča stalno pred otrokom, ali pa mu, po drugem načinu, ki ga smatrajo nekateri kot uspešnejšega, plačate celodnevno vozovnico na isti lahki žičnici in ga pustite, da smuča kakor hoče, ure dolgo. Kolikor več presmuka, toliko bolj si izboljša refleksno ravnotežje in gibanja. To je za začetek zelo pomembno.

»Za otroke je zelo primerno, če dobi na tej svoji prvi žičnici družbo nekaj otrok iste starosti in z enakim znanjem. Z njimi se lovi po progi, ne da bi premišljeval kaj počne. Pri takem smučanju otrok napreduje že hitreje. Otroci so v svojih igrah zelo iznajdljivi. Takoj najdejo majhen skok, ali podobno, karkoli vzemirlijevega, kar jih pritegne in ne znanjo prenehati.

Kdor se odloči, da bo dal otroka smučarskemu učitelju v posebne ure poučevanja, naj opozori učitelja, da želi predvsem, da otrok veliko smuča, da bo čimprej obvladal ravnotežje ter da naj ne polaga nobene važnosti na pravilnost otrokovih gibov.

Pri vseh večjih klubih imamo tudi začetniške cibernske sekcije. Otroka lahko vpisemo v klub in obenem ugotovimo, kako poteka vadba. Nekateri klubi že od vsega začetka začnejo s preveč umerjeno vadbo in učitelj se preveč ukvarja s posameznikom, ostali pa medtem stoji. Vadba mora biti aktivna za vse, otrok naj izkoristi čas in žičnico, kajti predvsem mora čimveč smučati. Za začetnika ni pomembno, kako smuča, temveč koliko smuča. Morda naredi 50 % učitelj, toda raje več kot 50 % naredi včlečna.

Tudi po metodi, da mora najprej veliko poslušati in manj smučati in če smuča, delati vse umerjeno, se otrok nauči smučati in tekmovalci, toda to traja dosti dlje in je otroku zoprno. Taki otroci, ki morajo v klubih na silo vaditi, zasorvajo smučanje in če prej ne, potem jih okoli 16. leta starosti ne vidimo več med tekmovalci.

Smučanje se otrok ne navadi s poslušanjem, temveč samo tako, da čimveč smuča.

Ni nujno, da govorimo o dobi med sedmimi in enajstim leti, lahko je to tudi doba med sedmimi in štirinajstim leti. Otroko-vo smučanje se odvija v tem obdobju na različne načine. Smuča, na primer, s starši, ki dobro smučajo, to pomeni, da smučajo malenkost bolj ali slabše od otroka, v popreju vsi uživajo v smučanju. Navadno delajo izlete v planine, ki še niso preprežene z žičnicami. To smučanje je zelo privlačno in prijetno, toda otroka oddaljuje od športno-alpeškega smučanja ob žičnicah, vsekakor pa je tak izlet prijetna sprememba za tiste otroke, ki vadijo samo umerjeno. Športno smučanje ob žičnicah osmerga otroku, da bo prej dosegel športni uspeh, pri tem pa tudi prej doseže fizični in tehnični nivo in morda tudi izboljšuje svoj značaj. Po doseženih izledkih bi rekli, da naj otroci, ki začne zelo zgodaj, recimo z drugim ali tretjim letom starosti, smuča do petih let starosti tisto pravo otroško smučanje, z veliko igranostjo in svobodo na snegu, po šestem, sedmem letu starosti pa naj bi se začel počasi in previdno uvajati pod strokovnim vodstvom v umerjeno vadbo. Vsi tisti, ki prične smučati pozneje, naj uživajo prostost pri vadbi vsaj dve leti, naj ne občutijo nikakega priganjanja in tudi, ko se prične umerjena vadba, mora sloneti na načelu: če si naveščen, utrujen, nerazpoložen, lahko takoj nehaj. Učitelj naj vzbuja pri otrocih predvsem ljubezen do zanežene narave in do gibanja na snegu. Učitelj mora vedeti, kdaj je otrok naveščen.

Zanimivo je, da stari nauče otroka navadno tisti značilni zelo široki plug, ki blokira vsako lahkotno krmarije v potegnutih lokih. Pod vodstvom staršev se otroci prične tudi natančno istih napak in gibov, ki jih delajo starši. Če smučajo otroci predolgo pod vodstvom staršev, pride do avtomatizacije določenega stila in samo enega načina zavijanja in če pride tak otrok v roke učitelja ali trenerja, ima z njim več dela in težje delo kot z začetnikom. Navadno se začne tako, da reče oče, ko pripelje otroka v cibernsko smučarsko šolo: »Ja saj že veliko zna, zelo lepo dela pluzne lajke. To so zelo široki pluzni nastavki ob popolnoma zravnanih nogah in pravokotni, naprej nagnjenem gornjem delu telesa. Veliko časa pogledaj, preden zna tak otrok stati v nalahnem polpluznem nastavku na smučeh in še več preden vodi smuči paralelno, pa čeprav široko razprte. Mnogo mladih tekmovalcev ne more iz nava-
d, ki so jih prejeli od staršev v prvih letih svojega smučanja.

Cibernski učenci pri klubih so pod vodstvom preizkušenih smučarskih učiteljev in trenerjev, ki delajo po dolgotrajnih izkušnjah. Seveda tudi tu še ni vse dognano in izpolnjevanje, kajti glavni problem je ponekod pomanjkanje strokovnega kadra, ki si ga vsi klubi ne morejo zagotoviti, vendar je najpomembnejše, da imajo ravno najmlajši preizkušeni, uvideni in dobre pedagogi.

V francoski smučarski šoli za cibernsko pionirje imajo, na primer, zelo dobro sestavo in zelo dober sistem, toliko bolj, ker je pouk trenerjev podan izvrstno. Od trenerjev v francoski smučarski šoli se ne zahteva, naj bi obdelali tak in tak zavoj in tako in tako kontrolirano krmarije, od njih se zahteva samo usposobiti mlade učence, da so čim bolj učinkoviti v vseh okoliščinah. To je program vadbe skupine mladih tekmovalcev, ki vadijo enostavno za tekmoval-
je v slalomu ali v smuku.

Klubi smučarskih centrov in klubi posameznih mest vključujejo med potnišci-
cami k vadbi dobrih mladih tekmovalcev svojega centra še najboljše mlade smučar-
je, ki so na potniščini in so tako deležni vadbe otrok tekmovalcev smučar-
skega centra. Nekateri mestni fantje, pred-
vsem pa dekleta, se uspejo na ta način vključiti v francosko nacionalno ekipo.

V glavnem na splošno, se vpišejo mladi mestni otroci v klub svojega kraja ter sledijo programu vadbe, najprej programu kondi-
cijske vadbe, nato programu vadbe na snegu v šolskih občinskih pozicijah. Ta začina ima prednost, drugo stran v tem, da družni mlade s skupino športnih prijateljev in da jim ustvarja veselje, ki povzroča večjo prizadevanost. Učinkovitost tega sistema je povezana s sposobnostjo klubskih kadrov, organizatorjev in trenerjev rekru-
tiranih v centru. Klubi poistože stasoma vse bolj svoje krajevne trenerje, ki žive v tistem kraju, kar je primernejše.

Pri francoskem sistemu zasledimo dolo-
čeno podobnost našemu načinu, le da pote-
ka pri nas vse delo v okviru klubov, ki vsak po svoje vadi mladino. Klubi postavijo kot trenerje bivše uspešne tekmovalce in če imajo ti še stik s sodobno tehniko na snegu so uspešni. Uspešno delo opravljajo tudi seminarji trenerjev na snegu, ki se trudijo posnetiti delo in dati enake napotke trenerjem. Vsekakor lahko govo-
rimo o uspešnem delu z mladino, ki pa se se vedno izpopolnjuje.

Poglavje zase so otroci, ki se nauče nekaj malega o smučanju in potem ne priznajo nobene avtoritete več, oni vse vedo in vse znajo. Take posameznike, ki jih na srečo ni veliko, je najbolje pustiti, da delajo po svoji glavi, kajti vsako siljenje v sistematično vadbo bi jim odvzelo veselje do smučanja. Po določenem času tudi taki posamezniki spoznajo, da je vključitev v kolektiv zanje koristna in postanejo povsem disciplinirani.

Za stare je predvsem pomembno, da se zavedajo, da ne smejo siliti otrok, še posebe-
no ne, ko smučajo. Če hočejo imeti na snegu prostost in svoj prav, naj ga imajo! Najpomembnejše je, da se ukvarjajo in vesele s smučanjem, da se zadržujejo z gibanjem v prosti prirodi. Le preko razvedrila na snegu se bo morda vžgala tudi tekmovalna iskra!

Čiril Praček

LASTNIKOM ŠPORTNIH IN SLUŽBENIH PSOV

Tehnična komisija kinološkega društva Bled sklicuje sestanek vseh lastnikov psov 12. marca ob 18. uri v prostorih gostišča Tulipan v Lescach. Lastniki psov ste vabljeni, da se vsište v tečaj za šolanje psov. Vpišejo se lahko vsi, ki imajo psa starega vsaj sedem mesecev. Na sestanku bo pogovor o programu in času šolanja ter o opremljenosti psa in o ceni tečaja.

Vabljeni so tudi vsi, ki so obiskovali tečaj lanske leto.

Na tečaju se boste lahko seznanili s praktičnimi navodili za šolanje poslušnosti in druge vaje pri učenju psa.

Tečaj bodo vodili strokovnjaki, ki imajo večletne izkušnje. Šolanje psa je namenjeno tudi temu, da se bodo lastniki z njim lahko vključili v orga-
nizacije, ki skrbijo za reševanje in humanitarno pomoč občanom. S šolanim psom bo lastnik tudi lažje sodeloval pri opravljanju državlanske dolžnosti ljudske obrambe, družbene in civilne zaštite.

Če se boste odločili za vpis v tečaj in se ga redno udeleževali, se homo-
kar najbolj potrudili, da boste v šolanju uspehi.

Kinološki pozdrav vsem lastnikom psov, ki bodo prečitali to vabilo, predvsem pa tistim, ki bodo prišli na sestanek in se vpisali v tečaj.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in deda

HENRIKA TORKARJA

Se zahvaljujemo sosedom za venec, družini Kozlevčar za pomoč, vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, govedniku Janezu Kozlevčarju in Francu Globočniku, dr. Novaku za dolgoletno zdravljenje, dr. Zali Šmicer za obiske na domu in vsem, ki so sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Zaljujoči Torkarjevi

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in strica

ANTONA GOLJA

se iskreno zahvaljujemo dr. Novaku, dr. Sajevcu in dr. Jensterlovi za nego in zdravljenje na domu.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pozornost in izražena sožalja, posebno se zahvaljujemo sosedom za denarno pomoč.

Zahvaljujemo se tudi pevcem, organizaciji ZB NOV za venec in tov. Martelaku za poslovljni govor ob odprtem grobu. Enako se zahvaljujemo tudi kolektivoma Planike in Gradisa za podarjena venca.

Zaljujoči: žena Pepca, sinova Polde in Tonček ter hčerka Jožica z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti drage mame, babice, prababice, praprababice in tete

HELENE PODBRŠČEK

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izkazano pozornost, sočustvovanje in pomoč, za podarjene vence in cvetje.

Posebno se zahvaljujemo dr. Jensterlu za dolgotrajno nesebično pomoč na domu. Iskrena hvala tudi Alojzu Mrviču za poslovljne besede pred domačo hišo.

Najlepša hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Zaljujoče hčerke

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, tete in stare mame

IVANKE KRIŽAJ

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem za izraze sožalja, iskreno pomoč, za podarjene vence in šopke. Posebno zahvalilo smo dolžni dr. Grošlju in medicinski sestri Barbari Vidovič za zdravljenje in nego na domu. Zahvaljujemo se pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem osnovni organizaciji zveze sindikatov TOZD Valjarna blumingštel za pozornost ob praznovanju 8. marca, obisk na domu, cvetje in darilo.

Najlepša hvala sodelavcem in sindikalnim aktivistom.

Viktorija Videnov

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD Profilarna se najlepše zahvaljujem za lepo darilo, ki sem ga prejel ob moji upokojitvi in mi bo trajen in dragocen spomin na sodelavce.

Obenem se najlepše zahvaljujem obratovodju Francu Gosarju, Jožetu Bevcu in Savu Milovanoviču za prijeten obisk na domu. Sodelavkam in sodelavcem želim veliko razumevanja in uspehov pri nadaljnjem delu.

Tone Stare

UGANKARSKI SLOVARČEK

AALTO - (Alvar) finski arhitekt, projektant več javnih stavb na Finskem, ZRN in ZDA

AURA - znamenje bližajočega se epileptičnega napada

CECIL - angleški državnik (Robert, 1864-1958)

NEMEN - 879 km dolga reka v SZ, ki se izliva v Kurški zaliv

RAGLAN - ohlapen moški površnik z rokavi in ramnimi deli iz enega kosa

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti EK-TKR-NG za denarno pomoč v času moje bolezni.

Tinka Plahuta

ZAHVALA

Ob izgubi očeta Arsenija in matere Ljubice MATIČ se sodelavcem in osnovni organizaciji sindikata TOZD Jeklarne najlepše zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Džordže MATIČ

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata in delavcem TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in prejeto darilo.

Sodelavkam in sodelavcem želim mnogo uspehov pri nadaljnjem delu. Se enkrat najlepša hvala.

Safeta Rakovič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Vajarna debele pločevine se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo ob upokojitvi in obisk na domu. Organizaciji in sodelavcem želim mnogo uspehov tudi v prihodnosti.

Franc Jenduka

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Vratni podboji se zahvaljujem za prejeto darilo ob življenjskem dogodku in jim želim veliko delovnih uspehov.

Esma Čamdžić

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice in sindikatu Železarnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč. Hvala tudi za obiske na domu v času moje bolezni.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Marija Sodja

ZAHVALA

Ob tragični izgubi ljube žene Antonije MARKOVIČ se sodelavcem priprave vložka in posluževanja TOZD Jeklarne najlepše zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Nenad Marković

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitke in dobre želje ob mojem življenjskem jubileju.

Vinko Lango

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 13. marca, bo sta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini: Emona market - Prešernova 1/a Jesenice in Rožca - samopostrežna trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

DEŽURNA LEKARNA

Za občini Jesenice in Radovljica je v mesecu marcu dežurna lekarna na Bledu.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 9. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

akt, kost, aura, aprot, ligaš, zlata medalja, ura, ingemar Stenmark, BK, Aalto, teta, rman, aorist, Aar, roč, orada, njiva, AN, etapa, Lana, kažipot, top, Nemen, Ana, Re, mat, ro, Aco, jelen, olje, ementalec, tiskalo, krmilnica, postelja, Vika, Nin, Ist, ten, ata, Ela.

REJCEM MALIH ŽIVALI NA BLEJSKI DOBRAVI

Društvo rejcev malih živali Blejska Dobrava obvešča vse člane, da bo občni zbor v soboto, 20. marca, ob 19. uri v osnovni šoli.

PREDAVANJE Z DIAPOZITIVI

DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Brezniča vlijudno vabi na zanimivo predavanje:

RAJ POD TRIGLAVOM

Predavanje, ki bo spremljano z barvnimi diapozitivi, bo v ponedeljek, 15. marca, ob 19. uri v dvorani na Breznici. Predaval bo naš znani planinec in umetniški fotograf Jaka Čop.

Vljudno vabljeni!

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Jeklarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Alojz Tramte

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

13. marca amer. barvni risani film JUNAKI DISNEYLANDA: režija Walt Disney, ob 15. uri.

13. in 14. marca hongkonški barvni karate film 36 CELIC SHAOLINA: režija Liu Chia Liang, v gl. vlogi Liu Chia Hui, ob 17. in 19. uri.

15. in 16. marca amer. barvni pust. film NEKOČ V PARIZU: režija Franc G. Gilroy, v gl. vlogi Wayne Roger, ob 17. in 19. uri.

17. marca italij. barvna erot. komedija NORI SEKS: režija Dino Risi, v gl. vlogi Giancarlo Giannini, ob 17. in 19. uri.

19. marca franc. barvni film - drama PRIPRAVITE ROBČKE: režija Bertrand Blier, v gl. vlogi Gerard Depardieu, ob 17. in 19. uri.

20. in 21. marca hongkonški barvni karate film SUPER PRIJEM: režija Lin Chan Wai, v gl. vlogi Billy Chong, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

13. in 14. marca amer. barvni pust. film NEKOČ V PARIZU ob 18. in 20. uri.

14. marca amer. barvni risani film JUNAKI DISNEYLANDA ob 10. uri.

15. in 16. marca hongkonški barvni karate film 36 CELIC SHAOLINA ob 18. in 20. uri.

18. marca italij. barvni erot. film NORI SEKS ob 18. in 20. uri.

19. marca domača barvna komedija KDO NEKI TAM POJE ob 18. in 20. uri.

20. in 21. marca angl. barvni seks. film MRHA ob 18. in 20. uri. Mladini do dopolnjenega 15. leta starosti ne dovolimo gleda.

Kino KRANJSKA GORA

13. marca amer. barvni spekt. MORSKE POŠASTI ob 20. uri.

17. marca amer. barvni pustolovski film NEKOČ V PARIZU ob 20. uri.

20. marca hongkonški barvni karate film 36 CELIC SHAOLINA ob 20. uri.

24. marca angl. barvni seks. film MRHA ob 20. uri. Mladini do dopolnjenega 15. leta starosti ne dovolimo gleda.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

13. marca amer. barvna komedija JERRY ISČE DELO ob 19. uri.

14. marca amer. barvni spekt. MORSKE POŠASTI ob 19. uri.

20. marca amer. barvni pust. film NEKOČ V PARIZU ob 19. uri.

21. marca hongkonški barvni karate film 36 CELIC SHAOLINA ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

SOBOTA, 13. marca, ob 10. uri Miladin Ševartić: PROPAST CARSTVA SRP-

SKOG - gostovanje igral-ske družine »Abrašević« iz pobratenege Valjeva - di-

jaška predstava, ob 19.30 Miladin Ševartić: PROPAST CARSTVA SRP-

SKOG - predstava za abonma in za izven. SREDA, 17. marca, ob 19.30 Ivo Brešan: SMRT

PREDSEDNIKA HIŠNEGA SVETA - komedija - gos-tovanje v Boh. Bistrici. PETEK, 19. marca, ob 19.30 Ivo Brešan: SMRT

PREDSEDNIKA HIŠNEGA SVETA - gostovanje v Radovljici. SOBOTA, 20. marca, ob 19.30 Ivo Brešan: SMRT

PREDSEDNIKA HIŠNEGA SVETA - gostovanje v Ribnem.

ČLANOM TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

TURISTIČNO DRUŠTVO JESENICE vabi vse svoje člane na redno letno skupščino, ki bo v torek, 16. marca, ob 17. uri v šolski sobi železniške postaje Jesenice. Prebivalci, ki bodo dobili priznanja in spominske značke, bodo prejeli posebna vabila.

Člane vabimo, da do skupščine prinesejo 10,00 din za članarino, in sicer vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek, od 9. do 12. in sredo od 14. do 15. ure na sedež društva. Čista maršala Tita 65 (nasproti Kosove graščine).

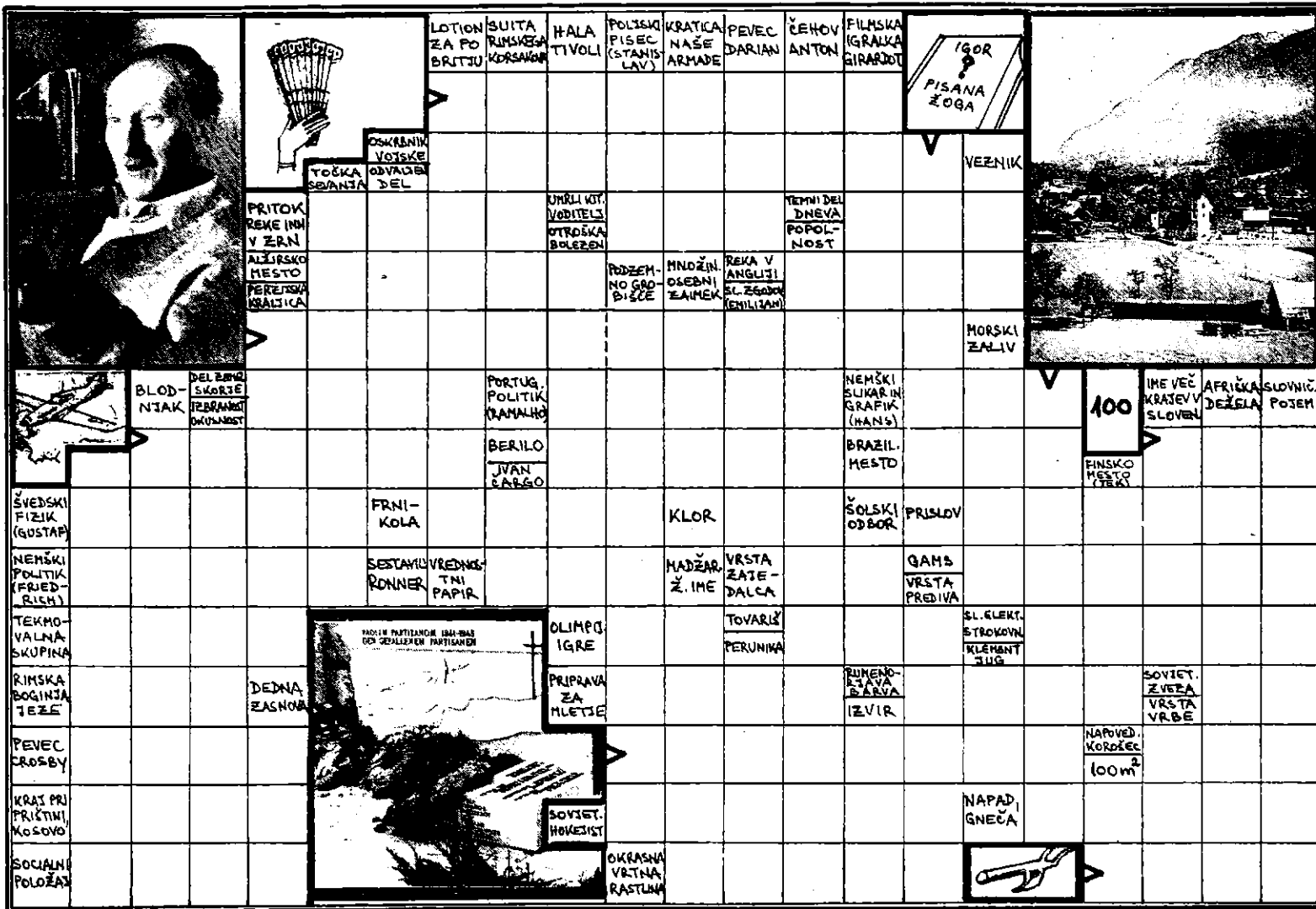
UPRAVNI ODBOR

PROGRAM NA DRŠALIŠČU V ŠPORTNEM PARKU V PODMEŽAKLJI DO 14. MARCA

REKREACIJSKO DRŠANJE:
- petek, 12. marca, ob 20. uri za Železarno.
- sobota, 13. marca, ob 17. uri splošno.
- nedelja, 14. marca, ob 16. uri splošno.

DRŠANJE:
- sobota, 13. marca, ob 7. uri državno prvenstvo v drsanju za pionirje.
- nedelja, 14. marca, ob 7. uri državno prvenstvo v drsanju za pionirje.
S 14. marcem se tudi zaključuje letošnja drsalna sezona.

Iz pisarne SD Jesenice

PONOVNO PRESTARE FOTOGRAFIJE...

Na letošnjem mladinskem prvenstvu Jugoslavije, ki je bilo v Beogradu, so predstavniki Slovenije, moštvo Kranjske gore, izkazali veliko presenečenje. Tako kot na dve stari fotografiji zapletli XXXVI. mladsko prvenstvo, ko je tekmovalna komisija HZJ registrirala dobljeno tekmo mladnega kola Jesenice s 5:0 za Zagrebčane, so stare fotografije šokovale tudi mladince Kranjske gore. Zaradi nekaterih fotografij, ki so v registracijskih knjižicah kranjskogorskih mladincev, sta se pa so več kot pet let, so Kranjskogorci izgubili vsa tri srečanja v okviru državnega prvenstva z rezultatom 0:5. Na prvenstvu so poleg Kranjske gore nastopili še mladi hokejisti Spartaka iz Subotice, ki so zvojnili prvo mesto ter Rdeče zvezde iz Beograda in INE iz Siska.

Ob zapeljavih s fotografijami se je treba vprašati, kdo je kriv? Po vseh razmislih se pusta ustavi na Hokejski zvezi Slovenije, ki odgovarja za pravilno registracijo slovenskih hokejistov in torej tudi za ugotavljanje veljavnosti fotografij. Torej za to, da vsakemu igralcu — hokejistu v Sloveniji ne začetku sezone

HZS preveri in potrdi registracijo. Ko je v tekmovalni knjižici registracija potrjena z žigom, hokejist lahko normalno nastopa. Toda v primeru članskega moštva Jesenice in mladincev Kranjske gore to ne drži. Fotografije so v knjižicah starejše, kot je dovoljeno, torej pri potrditvi registracije odgovorna oseba ni preverila vseh potrebnih dokumentov in ni opozorila HK Jesenice in HK Kranjska gora, da nekateri igralci nimajo veljavnih fotografij.

Tudi v normalnem življenju je tako, če državljan želi dobiti osebno izkaznico oziroma potni list, odgovorni osebi pa predloži stara fotografijo, ju ne bo dobil, dokler ne prinese ustreznih fotografij.

Ker je orednja republiška hokejska zveza z žigom potrdila, da je igralec pravilno registriran in da ima pravico nastopa, bi morala odgovarjati tudi za vse nastale posledice.

Ob mladinskem državnem prvenstvu in povemo, da so Kranjskogorci igrali izven konkurence in so srečanje s Spartakom celo izgubili. Če ne bi prišlo do zapeljave s fotografijami, vseeno ne bi bili prvaki! To pa je podatek, ki nas vsekakor skrbi.

KAJ STOJI V PISANJU »KDO STOJI ZA IGRALCI HK JESENICE«

Dušan Dragojevič v svojem odgovoru na vprašanje igralcev HK Jesenice »Če pa bi nastopili v 9. številki Železarja, 4. marca neprestano omenja A. K., ki naj bi v bistvu zlorabil igralce in v njihovem imenu skušal uveljaviti svoje osebne interese. Že pripisuje uredništvu ugotavljanje, da je članek podpisalo 17 oseb in kolikor mi je znano, je članek osebno prinesel v uredništvo Železarja igralec HK Jesenice Mustafa Šešić. Dušan Dragojevič sodi, da je pisalo pisatelj A. K., toda ne more mimo dejstva, da je s njim soglašala večina igralcev to je 17 od 19, kar pa ne pomeni, da preostala dva nista soglašala, ampak sta bila preprosto odedna. To spoznanje bi moralo biti za Dragojeviča zavezujoče, ne pa da ga enostavno obide in vodi polemiko z domnevni pisecem A. K.

Dragojevič se obnaša do igralcev HK Jesenice paternalistično, kot da niso zrele polnoletne osebnosti in zato ne vedo, kaj delajo in kaj podpisujejo, ampak jih zavrača neki A. K. Ta skrivnostni A. K. je avtor teh besed — Aleksander Klinar.

Igralci so v garderobi obravnavali javne besede Dragojeviča v Železarju in v radijski oddaji »Stop — zelena luč«. Komentarji so bili zelo ostrini in kritični in so me za tem zaprosili, da vržem na papir njihova »zmišljanja«, ki bi bila osnova za oblikovanje javnega odgovora. Z vsa odgovornostjo sem to nalogu sprejel.

Pri moštvi HK Jesenice sodelujem na športno željo trenerja Borisa Svetlinja, ki seaveda pomena socio-psihološkega pristopa, ki ga Dragojevič omalovažuje in ironizira ko trdi, da do 12. decembra igralci niso potrebovali nobenega strokovnega pristopa. Za Dragojeviča so socio-

psihološke metode bolj kaprica in vsiljivost nekega A. K., kot pa že davno sprejeta in ustaljena praksa v vsem civiliziranem svetu pri delu s kolektivni in še posebej pri športnih ekipah. V zadnjem času je ta vidik v hokeju še bolj poudarjen, kar je med drugim razvidno iz zbornika Hokej (Ežegodnik, Moskva 1981).

V svojem pisanju se je Dragojevič najpomembnejšemu izognil. Najprej je veliko prostora porabil za slavošpev svojemu minulemu delu. Pozabil pa je omeniti svoj nastop pred igralcem HK Jesenice Bojanom Razpetom. Zagrozil mu je, da bo o njem kot mladnem igralcu pisal slabe ocene o igri hokeja in da ga bo s tem poskušal »uniciti«, ker je podpisal članek kot igralec HK Jesenice.

Izognil se je tudi vsiljeni vsebini prispevka igralcev HK Jesenice in jo nadomestil z obračunavanjem z A. K. Enako je storil v oddaji radia Triglav Jesenice »Stop — zelena luč«. Izgleda, da je bila pripomba igralcev o njegovi nizki kulturni ravni izražanja kar na mestu, saj je tudi mene v omenjeni oddaji prav tako smesil in žalil, kot je igralce v tej in eni poprejšnji oddaji. Sprašujem se, ali se oddaja »Stop — zelena luč« ne spreminja v sredstvo privatnega obračunavanja s tistimi, ki jih je Dragojevič izbral za predmet svoje kritike? Ni nimam proti kritiki, toda ta je lahko žaljiva ali celo sovražna, lahko pa je konstruktivna in usmerjena h kulturno-človeškemu reševanju problema.

Najbralci in poslušalci, ki so seznanjeni s to polemiko, sami presodijo, kam sodi kritika vsakega izmed udeležencev.

Aleksander Klinar

HOKEJSKE AFERE ZARADI NESPOSOBNOSTI HZJ

38. povojno državno prvenstvo v hokeju na ledu se je končalo, vendar tudi tokrat brez zapletov.

Ze se je zgodilo, da so prvaka države dobitili za zeleno mizo sredi poletja in ne rezultati na športnih igriščih. Nekaj podobnega se dogaja tudi letos. Predmet razprave je ena sama slika, ki je prestarega datuma, kot to zagovarjajo predstavniki HK Medveščak in žal tudi člani tekmovalne komisije HZJ Jugoslavije.

Ko smo navijali Jesenice in pristali hokeja zvedeli za novico, da se tekma Jesenice — Medveščak z dne 20. februarja 88. registrira z rezultatom 5:0 za Medveščak, smo bili zelo presenečeni in ogorčeni nad tako odločitvijo. Ali smo v našem sportu, še posebej v hokeju na ledu, resnično bolj sposobni dokazovati se za zeleno mizo kot pa na športnih igriščih? Navijali Jesenice se sprašujemo, zakaj je bila samo »zadnja tekma z Medveščakom registrirana« tem rezultatom in ne tudi ostale. Saj je bila enaka slika tudi na tekmi tretjega kroga z Medveščakom v Zagrebu in ne na »zadnji« tekmi na vseh ostalih tekмах v državnem prvenstvu 81/82.

Ali tekmovalna komisija HZJ ni imela bliskovitega poguma, da bi registrirala vse tekme HK Jesenice, na katerih je igral veljavno registriran igralec Jesenice Brane Jug s »spornim staro sliko« s 5:0 v korist nasprotnika?

Mislil, da je to dokaz, koliko je tekmovalna komisija HZJ močna in v kakšnem interesu dela in odloča. Ugotovimo lahko, da je v interesu napredka hokeja na ledu, da se zdalec ne. Postavlja se vprašanje, ali je sploh smotno igrati oziroma tekmovali v prvi ligi in zapravljati velik denar, če se po končanem prvenstvu dogajajo take stvari, kotroma se lestvica »kroji« za zeleno mizo. Zakaj se klube stvari dogajajo vedno prav jeseniškim klubom; HK Jesenice je bil že »dvajset naslov državnega prvaka dolgo po končanem prvenstvu, sedaj se nekaj po-

dobnega dogaja zopet jeseniškemu klubu — HK Kranjska gora. Menim, da tekmovalna komisija HZJ in mogoče še kateri organ HZJ dela in odloča zelo čudno, da člani teh komisij in organov zagovarjajo oke interese in da je bolje da HZJ takih komisij in organov sploh nima.

Vsi dobro vemo, zakaj se je HK Medveščak pritožil in kaj želi doseči. Vsem je tudi jasno, da če HK Medveščak po rezultatih na igrišču ne bi izpadel, jim se na misel ne bi prišla pritožba oziroma »prestara« slika Branka Juga. Čili HK Medveščak nam je jasen: odhrati se v prvi ligi za vsako ceno, pa čeprav tudi na tako zelo grd in nepošten način. Nesportno, bi lahko rekli, pa je registrirala tudi tekmovalna komisija HZJ, ki je tem umazaniam namenom nasleda in jih celo zavestno podpira. Ni nam tudi razumljivo, kako so v tekmovalni komisiji HZJ ravno trije člani iz Zagreba, iz Slovenije pa samo eden iz mesta, kjer je hokej na ledu doma, pa celo nobenega.

Lahko bi se natevali napake naše HZJ, vendar mislim, da je sedaj zadnji čas, da jih pričnemo vsi skupaj odpravljati, v prvi vrsti pa sama HZJ. Mislil, da mora HZJ imeti sposobne ljudi, ki razumejo sport in jih ta tudi veseli, predvsem pa, da so specializirani za hokej na ledu. Torej moramo čim prej prerešati komisije in organe HZJ, zahvaliti se nesposobnim (nekateri člani tekmovalne komisije to prav gotovo so) in vključiti nove, sposobne, predvsem pa objektivne funkcionarje. To bo v korist športa nasploš, še posebej pa za razvoj hokeja na ledu pri nas in nenazadnje tudi v interesu, da bi na olimpijskih igrah v Sarajevu leta 1984 dosegli čim boljši rezultat. Na koncu naj dodam še to, da to ni moje mnenje, ampak da se s temi besedami strinjajo še drugi navijali HK Jesenice in ljubitelji športa v tem delu Slovenije.

Leopold Bizzi

PODELITEV PRIZNANJ ZA LETO 1981

V soboto, 6. marca je komisija za sport in rekreacijo pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti SK-TKR-NG pripravila prijeten večer športnikov, na katerem so podelili priznanja in nagrade. Prejeli so jih vsi, ki so tekmovali v raznih in to številnih športnih disciplinah uvrstili na prva tri mesta. Razen tega so za lansko leto ugotovili, kateri sodelavci so se največkrat udeležili raznih športnih tekmovalij in tudi tem za aktivno sodelovanje dali lična iz tega umetniško izdelana priznanja.

Priznanja za udeležbo na prvenstvu v letu 1981 so prejeli:

Zenake: 1. Nuša Bundalo (9 udeležb) JTK, 2. Verone Korosek (8) SEO, 3. Bogdana Aleš (8) NG, 4. Majda Janjic (7) NG, 5. Jož Štetič (7) OTK, 6. Metka Koblar (6) JTK, 7. Mila Petrič (6) OTK.

Moški: 1. Mitja Rožar (12 udeležb) SEO, 2. Aleš Lajoja (11) RO, 3. Igor Logar (11) SEO, 4. Franc Ravnik (11) NG, 5. Milos Perk (11) NG, 6. Janez Babič (11) NG, 7. Avone Kalan (9) SEO, 8. Stane Eržen (9) NG, 9. Alojz Mestek (9) SEO, 10. Milan

Klinar (9) SEO, 11. Rado Tolar (8) RO, 12. Mirko Podgoršek (8) RO, 13. Jože Domevšek (7) OTK, 14. Martin Pazlar (7) RO, 15. Marjan Bernot (7) SEO.

Nagrade za sodelovanje sta prejela: Lado Petrič in Janez Lešnik.

B. H.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Odbor šahovskega društva Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropoten turnir za mesec marec 13. marca ob 18. uri v šahovskem domu — zgornji prostori.

Odbor

ŠE REZULTATI ZIMSKIH ŠPORTNIH IGER V MOJSTRANI

Poročali smo že o uspehih zimskih športnih igrarh sindikata jeseniške občine, ki so potekale v Mojstrani. Pri objavi so izpadli rezultati moških, v tehki v vseh starostnih kategorijah in zato jih objavljamo danes.

Moški do 25 let: 1. Marjan Teraž (LIP Mojstrana) 16.39.18, 2. Ivo Skumave (Hotel Le Kranjska gora) 16.52.40, 3. Miha Rožič (Elim Jesenice) 17.05.57.

Od 25 do 35 let: 1. Andrej Janša (Zelezarna Jesenice) 6.03.30, 2. Izidor Kofler (Postaja milice Jesenice) 6.21.50, 3. Rado Pristov (Zelezarna Jesenice) 6.35.90.

Od 35 do 45 let: 1. Marjan Baloh (Iskra Blejska Dobrava) 6.06.60, 2. Brane Kajzar (Zelezarna Jesenice) 6.31.50, 3. Jože Dovžan (Zelezarna Jesenice) 7.00.40.

Nad 45 let: 1. Jože Repinc (SGP Gradbino) 7.38.20, 2. Janez Špenica (Elektro Žirovnica) 7.44.90, 3. Stane Gorjanc (Elim Jesenice) 8.11.50.

J. R.

BLAD (ML.): ŽELEZAR 3:0 (6, 14, 13)

Bled, telovadnica osnovne šole dr. J. Plemelj, gledalcev 30. sodnik Kalan (Kranj).

Bled: Solar, Larisi, Pretnar, R. in M. Rimahoz, Andolšek, Smitek, Petriček, Senčar.

Železar: Jemc, Knežević, Černe, Prešeren, Langus, Strand, Pogacar, Rajgelj, Mežek.

Ko je v drugem kolu ekipa Železarja gladko premagala Izolo, je že kazalo, da so Železarji prišli v formo. Toda to je bil le rahel zarez upanja v krizi, v kateri je ekipa Železarja.

Mladi igralci Bleda so igrali zelo borbeno in poštenovalno ter tako popolnoma nadgrajali goste v vseh elementih odbojarske igre. Igra Železarjev pa je bila neborbena, tako da tudi vodstva 11:3 in 8:3 niso uspeli izkoristiti sebi v prid.

M. I.

GOSTOL BOLJŠI

Jeseničani so se za tekmo proti prvovrstnemu Gostolu dobro pripravljali in v Novo Gorico odšli trdno odločeni, da storijo vse in poskusijo presenetiti favoriziranega nasprotnika. Z njimi je odšla tudi skupina bučnih navijačev, ki pa so žal tokrat lahko uživali le v igri Gostola, saj Jeseničani niso in niso mogli zadeti koša z razdalje, kod košem pa so bili preizkusi za precej višje Novogoričane. Da je bil odstotek metov na koš jeseniških košarkarjev tako nizek, niso krivi le sami, ampak vsiljena obnova. Deset minut pred pričetkom srečanja so hoteli zvisati tudi koš, na katerega naj bi pričeli igrati Jeseničani, vendar ti tega po prerokanju niso dovolili, saj so se nekako privajali na nekaj centimetrov nižji obroč. Posebno težavo je predstavljala igra v drugem polčasu, ko so morali igrati na višji koš. Da so bili koši premikani in premaknjeni, je v svojem poročilu po tekmi napisal tudi delegat srečanja, Jeseničani pa so vložili protest proti tej nesportni potezi domačih.

Dober odstotek metov od daleč bi bil na tej tekmi pomemben predvsem zato, ker so bili Jeseničani precej nižji od igralcev Gostola, pri katerem igrajo v petorki trije igralci visoki okoli dveh metrov, pri Jeseničanih pa je najvišji igralec visok 197 cm. Gostom niso uspeli tudi nasprotni napadi, ki jih spet odločil skok v obrambi, kjer visina odigra odločilno vlogo.

Nabirali so si tudi osebne napake, po menjavah, predvsem branilcev, pa igra ni več tekla, kot bi morala.

Do dvajsete minute so po prvem vodstvu Gostola vodili Jeseničani, nato pa je sledila serija zadetkov Gostola, ki si je v teh trenutkih nabral odločilno prednost. Gostol je dosegel 16 zadetkov, Jeseničani pa le dva. Tudi dve minuti odmora nista pomagali, polčas pa so tako dobili Novogoričani z dvanajstimi točkami razlike.

Jeseničani so v drugem polčasu poskušali vse, da bi nekako vzpostavili ravnotežje na igrišču, vendar jim tokrat ni uspelo skoraj nič kljub veliki želji in borbenosti.

GOSTOL NOVA GORICA : JESENICE 76:56 (36:24)

Igrali so: Tripkovič, Novak 8, Rizvanović, Jelovčan 2, Subotić, Berginc 2, Grzetič 11, Lunder, Božić 21, Brgant, Matučec 12, Domevšek: sodila sta Strickberger iz Ljubljane in Ciglič iz Kočevja, gledalcev 200.

V naslednjem kolu igrajo Jeseničani doma proti ekipi Radovljice. Tekma bo v soboto, 13. marca, ob 18.30 v dvorani Železarskega izobraževalnega centra.

M. B.

PONOVNO NAJBOLJŠI AKROBATSKI SMUČARJI IZ MOJSTRANE

REZULTATI FINALNE TEKME ZA
JUGOSLOVANSKI POKAL:

Prosti slog — člani: 1. Veljko Lanc (Zagreb), 2. Iztok Pergar (Mojstrana), 3. Drago Glardon (Dolomiti), 4. Janez Bonat, 5. Gorazd Vontina, 7. Jož Kararar, 11. Igor Centa, 14. Marko Lavtizar, 16. Matjaž Ravnik, Iztok Klančnik (vsi Mojstrana).

Mladinci: 1. Marko Jemec (Dolomiti), 2. Sandi Paterne (Mojstrana), 3. Rok Klančnik (Mojstrana), 4. 6. Jani Hrovat (Mojstrana).

Članice: 1. Karin Kasnetnik (Dolomiti). Mladinke: 1. Branka Kramerit (Branki), 2. Vesna Koprivnik (Branki), 3. Smilja Tuševljak (Kranj).

Balet — člani: 1. Emil Koren (Mojstrana), 2. Veljko Lanc (Zagreb), 3. Brane

Tudi republiški dan varstva pred plazovi je dobro uspel v sodelovanju vodnikov javinskih psov, civilne zaštite in organov milice v Poljčah. Podkomisija za lavinske pse pri centrali GRS s sedežem na Jesenicah bo v mesecu marcu uredila bogato razstavo, vajo lavinskih psov ob sodelovanju kinologov in sledilnih ter obrambnih psov postaj milice.

Prireditev v počastitev 70-letnice naše GRS ne bo organizirala samo centrala GRS pri PZS temveč tudi posamezne postaje GRS. Posebno bogat program vaj in vzgojnih akcij pripravlja koordinacijski odbor postaj GRS v naši občini (Rateče, Kranjska gora, Martuljek, Dovje-Mojstrana, Jesenice), katerim se bodo pridružile tudi postaje GRS iz sosednje radovljiske občine (Radovljica, Bled in Bohinj), ki tudi aktivno sodelujejo pri vseh iskalnih, poizvedovalnih in reševalnih akcijah na svojem območju.

Orednja proslava v počastitev 70-letnice GRS in razstava bosta v Ljubljani predvidoma junija letos in z udeležbo vseh in še prav posebej zaslužnih hokejskih reševalcev in njihovih najzobjih sodelavcev. Podeljena bodo planinska priznanja in državna odlikovanja za opravljeno delo v sedemdesetih letih.

Retrospektivna razstava bo pozneje iz Ljubljane posredovana tudi v druge kraje Slovenije, kjer so najbolj prizadevne in aktivne postaje GRS.

Gorski reševalci se bodo letos predstavili tudi s prikazom svoje usposobnosti na dan civilne zaštite in na dan planinstva. Največje priznanje vsem našim gorskim reševalcem ob njihovem jubileju pa bo večja previdnost vseh ljubiteljev in obiskovalcev našega planinskega sveta in manj planinskih, plezalnih, smučarskih in alpinističnih nesreč.

To naj bo naše darilo gorskim reševalcem za visoki delovni jubilej v letošnjem letu.

Zur

12. REPUBLIŠKO PRVENSTVO V SMUČARSKIH TEKIH ZA PIONIRJE IN PIONIRKE

Smučarsko društvo Rateče je 27. in 28. februarja organiziralo 12. republiško prvenstvo v smučarskih tekih za pionirke kategorije. V lepem sončnem vremenu, na skrbno pripravljeno progi se je prvenstava udeležilo rekordno število 230 pionirjev in pionirk (glede na prejšnja prvenstva). Drugi dan prvenstva so bile na vrsti štafete, prav tako rekordno število (43 štafete). Sodniška ekipa SD Rateče, ki šteje 38 sodnikov, je prvenstvo, skupaj z ostalimi člani izvedla brez napake. Posebno pohvalo za uspešno izvedeno prvenstvo je izrekel delegat SZS Gašper Kordež.

Najboljše rezultate tekmovalcev iz naše občine so dosegli pionirji in pionirke iz SD Rateče: Predrag Stojanović je dosegel med 95 ml. pionirji (3 km) 4. mesto, med 38 sta-rejšimi pionirkami (4 km) je Tatjana Milnar dosegla 5. mesto. Največji uspeh med posamezniki je dosegel med 52 st. pionirji (3 km) s tretjim mestom Robi Kerštain. V isti kategoriji je odlično tekel tudi Tomaž Butinar in se je uvrstil na 7. mesto. Posebno veselje domačinom, ki se jih je zbralo lepo število ob progi, je pripravila štafeta starejših pionirjev 3 x 5 km (11 štafet) v postavi Lojzi Kopavnik, Tomaž Butinar in Robi Kerštain, ki je osvojila prvo mesto in s tem naslov republiškega prvaka.

REZULTATI:
ML. PIONIRJI (95 tekmovalcev) 3 km: 1. Jože Vodušek TVD Part. Lovrenc 10.32.6, 4. Stojanović Predrag SD Rateče 11.46.3, 15. Peter Klofutar SK Kr. gora 12.35.5, 19. Edi Adamek SK Kr. gora 12.50.7, 35. Mladen Trstenjak SD Rateče 13.28.9 itd.
ML. PIONIRKE (41 tekmovalk) 3 km: 1. Simona Karpac SD Fužinar Ravne, 28. Tjaša Žunkovič, 29. Katarina Smiljič obe SK Kr. gora itd.

ST. PIONIRKE (36 tekmovalk) 4 km: 1. Martina Kline SK Pohorje Hoče 15.34.8, 5. Tatjana Milnar SD Rateče 16.18.7, 22. Andreja Purkat SK Kr. gora 17.58.8 itd.
ST. PIONIRJI (52 tekmovalcev) 5 km: 1. Janez Klementič Triglav Kranj, 3. Robi Kerštain SD Rateče 17.21.0, 7. Tomaž Butinar SD Rateče 18.03.0, 12. Matej Milnar SD Rateče 19.02.8, 13. Marjan Trstenjak SK Kr. gora, 29. Bogdan Janša SK Mojstrana, 31. Jožko Kavalar SD Rateče, 34. Toni Novak TVD Partizan Žirovnica, 40. Toni Komac SK Kr. gora itd.

REZULTATI ŠTAFET:
ML. PIONIRJI 3x3 km (15 štafet): 1. SK Triglav Kranj, 11. SD Rateče I, 15. SD Rateče II.

ML. PIONIRKE 3 x 3 km (7 štafet): 1. SK Bohinj, 7. SD Rateče.

ST. PIONIRKE 3 x 4 km (9 štafet): 1. TVD Part. Lovrenc, 8. SD Rateče.
ST. PIONIRJI 3 x 5 km (11 štafet): 1. SD Rateče I (Kopavnik, Butinar, Kerštain) 54.32.8, 2. Triglav Kranj 55.27.8, 5. SD Rateče II (Stojanović, Kavalar, Milnar), 9. SK Kr. gora (Komac, Malenšek, Trstenjak).

Prvenstvo je bilo zaključeno s slovesno podelitvijo kolajnz SZS, daril (ki so jih pripelale delovne organizacije iz Slovenije) in pokalov, ki so jih pripelale SD Rateče, KS Rateče, TD Rateče, ZTKO Jesenice, SD Rateče se ob tej priliki zahvaljuje vsem delovnim organizacijam, ki so po svojih močeh prispevale darila in denarno pomoč za uspešno izvedbo in zaključek prvenstva. Posebno priznanje sta prejela tudi najboljša domačina Robi Kerštain in Tatjana Milnar.

B. Kajzar

ODPRTO PRVENSTVO KRANJSKE GORE V VELESLOLOMU

Smučarski klub Kranjska gora bo v soboto, 13. marca organiziral odprto prvenstvo Kranjske gore v veleslalomu — tekmovalje treh dežel. Tekmovalje se bo začelo ob 10. uri na smučišču na Brnini. Pravico nastopa imajo vsi kategorizirani in ne kategorizirani tekmovalci. Udeleženci bodo tekmovali v sedmih starostnih kategorijah od cicibanov do članov in veteranov.

Štartnina za cicibane, pionirje in mladince bo znašala 50 dinarjev, za vse ostale pa 100 dinarjev. Prijave sprejemajo v poslovalnici Vitorja v Kranjski gori ali po telefonu 064-88-413. Prav tako bodo prijave sprejemali še v soboto na cilju tekmovalja. Najboljši v posameznih kategorijah bodo prejeli pokale in praktične nagrade. Vsi tekmovalci s štartnimi številkami bodo imeli brezplačno vozno na žičnici.

Na letošnjem odprtem prvenstvu pričakujejo tudi smučarje iz sosednje Italije in Avstrije, tako da se v soboto v Kranjski gori obeta še ena športna manifestacija dobrega sosedskega sodelovanja in prijateljstva ob meji treh dežel.

J. R.

SMUČARSKI TEK »MARCIA-CORTA« V TRBIŽU

Letos je že devetletni na sporedu tekaška prireditev »MARCIA-CORTA« v Trbižu, in sicer 21. marca s startom ob 9. uri v Trbižu v Italiji.

Proga bo potekala od Trbiža preko vasi Zabnice (Comporsoso) do Valbrune in nazaj v Trbiž, kjer je tudi cilj.

Štartnina znaša 250 din in se lahko vplača pri Turističnem društvu Kranjska gora po pošti ali osebno v pisarni društva v Kranjski gori.

ZADNJI ROK prijave je 19. marec.

PROGA je dolga 15 km, štartne številke se dvignejo dve uri pred štartom.

Prvi trije tekmovalci v ženski in moški konkurenci prejmejo pokale.